

PUNAINEN LANKA VANHASSA TESTAMENTISSA
Raamattuopetusmateriaali nuorisotyöhön

Jonne Honkanen ja Marko Savolainen
Opinnäytetyö syksy 2012
Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä
Kauniainen
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) +
kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Honkanen, Jonne ja Savolainen, Marko. Punainen lanka Vanhassa testamentissa. Raamattuopetusmateriaali nuorisotyöhön. Kauniainen, Syksy 2012, 115 s, 4 liitettä
Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Kauniainen. Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyöntekijän virkakelpoisuus.

Työmme aihe nousi työelämän kokemuksesta, jonka mukaan nuoriso Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa ei ole perehtynyt Vanhaan testamenttiin. Halusimme tehdä tiedollisesti kattavan materiaalipaketin Vanhan testamentin opetuksen tueksi. Tavoittemme oli madaltaa kynnystä tarttua Vanhaan testamenttiin. Rajasimme työmme käsittelemään Jumalan pelastushistoriallista työtä Kristuksessa, jota kutsutaan myös Punaiseksi langaksi. Messias ei löydy ainoastaan Uudesta testamentista, vaan Jumalalla on ollut suunnitelma pelastukseemme heti luomisesta alkaen.

Mahdollisuus oppimateriaalimme kokeiluun tarjoutui yhdessä erään pääkaupunkiseudun seurakunnan kautta produktin muodossa. Saimme hyödyntää valmistelemamme materiaalia viiden päivän mittaisella nuorten leirillä, jonne kutsuttiin nuoria 15 ja 18 ikävuoden välillä. Leirille osallistui 18 nuorta ja kaksi nuorisotyönohjaajaa seurakunnasta.

Saamamme palaute osoitti työmme tarpeellisuuden. Moni nuori kirjoitti leirin lopuksi kerättyyn palautteeseen, että he avasivat ja lukivat Vanhaa testamenttia nyt ensimmäistä kertaa. Osaa opetuksistamme pidettiin vaikeaselkoisina ja osin pitkästyttävinä. Opetukset olisi pitänyt pystyä tuomaan lähemmäs nuorten elämää ja arkea. Työn rajauksen takia toiminnallisuus jätettiin vähemmälle huomiolle materiaalimme tehtävähdotuksissa.

Nuorisotyönohjaajien havaintojen mukaan materiaalimme oli liian syväluotaava käytettäväksi sellaisenaan laajan ikäryhmän tai tietotasoltaan vaihtelevan ryhmän kanssa. Ohjaajan ennakkotietämys ryhmän tasosta on avainasemassa valittaessa hyödynnettävää osaa materiaalista.

Kaikkiaan palaute oli positiivista ja osa leirillä olleista nuorista kertoivat hahmottavansa nyt Vanhan testamentin paremmin osana Raamattua. Nuoret kokivat Vanhan testamentin opiskelun hyödylliseksi hahmottaessaan Raamatun kokonaisuutta.

Asiasanat: Produkti, Raamattu -- Vanha testamentti, nuoruus, oppimateriaali

ABSTRACT

Honkanen, Jonne and Savolainen, Marko

Messiah in the Scriptures - Bible teaching material.

119 p., 4 appendices. Language: Finnish. Kauniainen, Autumn 2012.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

Our goal rose from the working life. The youth in the Finnish Lutheran church is not familiar with the Old Testament. This was alarming for it contains two thirds of our Holy Scriptures. During the data gathering it became evident that many of our peer students including us had little information on the subject. Our aim was to diminish the dubiety towards the Old Testament. In addition, the objective was to emphasize the fact that Messiah is not only found in the New Testament. Instead, God had a plan for our salvation from the very beginning. We aimed to build a Bible teaching material which could answer to these needs.

This thesis is a product. A Lutheran congregation in the Capital area offered a possibility to test our teaching material. We spent five days at the beginning of the summer studying Bible on a camp that was aimed to 15–18 years old adolescents. In total, there were 18 adolescents and two youth workers from the congregation as participants. The camp was organized in summer 2012.

At the end of the camp, we collected written feedback on our material from the participants. According to the feedback, the Old Testament was considered interesting. Our Bible teaching material proved to be successful and it answered to the needs. Many adolescents wrote that it was the first time they ever read the Old Testament. Some of the lessons were assessed as abstruse. It would be more effective to draw more connections to their everyday life during the studies - an aspect that is slightly neglected in the suggested assignments and group work in the material.

Evaluation from our co-workers revealed interesting views on the material. Youth workers stated that they had also discovered new perspectives on Messiah in Scriptures. The material is profound and therefore the experience of the instructors and consideration are crucial when choosing the contents of the teaching for a group.

The results were uniformly positive. A few adolescents expressed that now they understand why the Old Testament belongs to the Bible and is an important part of the salvation history God has provided us. This Bible teaching material can be modified to suit the Bible studies of different age groups and working methods.

Keywords: product, Old Testament, youth, teaching material

Sisältö

Punainen Lanka Vanhassa Testamentissa	1
Tiivistelmä	2
Abstract	3
1 Syvemmälle Vanhaan Testamenttiin.....	6
2 Ammatilliset käytännöt	8
2.1 Yhdessä lukeminen	8
2.2 Toiminnallisuus.....	10
3 Raamattu	12
3.1 Raamatun kaanonin synty	12
3.1.1 Vanhan testamentin merkitys Apostoleista tähän päivään.....	14
3.2 Raamattuopetus	15
4 Keskeiset käsitteet	18
4.2 Punainen lanka	18
4.3 Kristillinen kasvatus.....	19
4.4 Nuoruus	20
4.5 Narratiivisuus	23
5 Toimintaympäristö	26
5.1 Yhteistyöseurakunta	26
5.2 Osallistujat.....	26
5.3 Högsåran leirikeskus	26
6 Opinnäytetyöprosessi	28
6.1 Langan alkupää	28
6.2 Suunnitelma.....	28
6.3 Yhtä lankaa vetäen	29
6.4 Langan punonta	31
6.5 Langan pätkät käsissä.....	33

7 Palaute, arviointi, sovellettavuus, reflektio	35
7.1 Palaute	35
7.1.1 Nuorten palaute	35
7.1.2 Työntekijöiden palaute.....	36
7.2 Yhteenvetoa ja tulkintaa palautteesta.....	37
7.4 Työn sovellettavuus	38
7.5 Tutkitun tiedon ja leirimme vuoropuhelu	39
7.5.1 Yhdessä lukeminen	39
7.5.3 Toiminnallisuus.....	40
7.5.4 Narratiivisuus	41
7.5.5 Kristillinen kasvatus.....	42
7.6 Reflektio.....	43
7.7 Kehittämisehdotuksia.....	44
Lähteet.....	46
Liite 1	48
Liite 2	85
Liite 3	104
Liite 4	115

1 SYVEMMÄLLE VANHAAN TESTAMENTTIIN

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tehdä opetusmateriaalipaketti nuorten leirille. Leirin aiheena oli Punainen lanka Vanhassa testamentissa, eli kuinka Messias näkyy Vanhassa testamentissa ja millä tavalla Jumala on kansaansa johdattanut kohti pelastushistorian täyttymystä, Jeesuksen saapumista maan päälle.

Tarve työllemme nousi omista työelämän kokemuksista useiden Etelä-Suomen ja Etelä-Karjalan seurakuntien nuortenilloista ja leireiltä. Havaitimme, että nuorten tietämys Vanhasta testamentista on yleisesti heikkoa ja kynnys siihen tarttumiseen korkea. Pelastushistoriasta opettaessa nuorilla oli hankalaa mieltää Vanhaa testamenttia edes osaksi Raamattua. Myös isokoulutuksessa ja nuorten toiminnassa Vanha testamentti on ollut vähemmällä huomiolla. Tavoitteenamme on opettaa nuorille, kuinka tärkeää uskomme kannalta on, että Vanha testamentti on Raamatussa. Uusi testamentti pukee Vanhan testamentin arvon sanoiksi näin: ”Jokainen pyhä, Jumalan Hengestä syntynyt kirjoitus on hyödyllinen opetuksiksi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi Jumalan tahdon mukaiseen elämään.” (2. Tim 3:16.)

Koimme Punaisen langan helpoimmaksi lähestymistavaksi ja parhaiten rajattavaksi vaihtoehdoksi luoda siltaa Uuden ja Vanhan testamentin välillä. Materiaali oli myös tarkoitus tehdä sellaiseksi, että sitä voi soveltaa helposti erilaisten ryhmien kanssa raamattupiireissä, tai vain yhteen aiheeseen syventyen. Tästä johtuen se on kattava ja todella asiapitoinen, josta voidaan helposti ottaa kevennetysti sisältöä opetukseen ryhmän tasoa vastaten. Useat esitetyt raamatunpaikat tarjoavat mahdollisuuden painottaa eri puolia opetuksen temasta. Materiaali haastaa myös työntekijää tutkimaan Raamattua Punaisen langan näkökulmasta, ja uskallamme luvata, että työmme myös tarjoaa hänelle uusia oivalluksia.

Halusimme tehdä materiaalista tietopainotteisen. Koimme nuorisotyön ja Raamatun opettamisen menetelmien riippuvan paljon ohjaajan omista vahvuuksista ja mieltymyksistä. Näin ollen materiaalin tietopohjan ollessa syvä ja laaja, opetusta valmisteleva ohjaaja saa valita itselleen luontaisen opetusmenetelmänsä, mikäli materiaalissa esitelty työskentely ei vastaa tarpeita. Koimme tätä materiaalipakettia

tehdessämme työme olevan poikkeuksellinen aiemmin näkemiimme materiaaleihin nähden juuri perusteellisen tietopohjan ansiosta.

Yhteistyöeurakuntamme nuorisotyönohjaajat kiinnostuivat aiheestamme keväällä 2011 ja pyysivät meitä käyttämään suunnittelemaamme materiaalia nuorten leirillä kesäkuussa 2012. Keräsimme leirin päätteeksi kirjallisen palautteen opetuksista joilla pyrimme saamaan tietoa sen haastavuudesta, soveltuvuudesta nuorisotyöhön ja mahdollisia kehitysideoita. Palaute oli positiivista materiaalin sisällön puolesta, joka rohkaisee meitä käyttämään materiaaliamme jatkossa omassa työelämässämme.

2 AMMATILLISET KÄYTÄNNÖT

2.1 Yhdessä lukeminen

Opinnäytetyömme keskiössä on Raamattu, josta erityisesti fokusoimme Vanhaan testamenttiin ja sen kytköksiin Uuteen testamenttiin, Messiaan toimiessa siltana. Yhteistä lukemista metodina käytetään niin koko ryhmän ollessa koolla, kuin pienemmissä raamatturyhmissä ryhmätöiden kautta. Jokainen luettu teksti puretaan jollakin tavalla, joko sanallisesti tai toiminnallisia menetelmiä hyödyntäen.

Lukemisprosessissa ihminen oppii kahdella tasolla, sisällöllisellä ja metodisella. Hän saa samanaikaisesti tietoa lukemastaan, mutta myös tarvittavaa tietoa jota tarvitaan luetun prosessoinnissa, tallentamisessa ja uudelleentuottamisessa tai soveltamisessa. Luettu teksti käsitellään kolmelta eri kannalta: rakenteellis-intellektuaaliselta, emotionaalis-motivaationaaliselta ja arvojen kannalta. Lukija saa tietoa luetusta tekstistä, saa selville sen asiasisältöä ja käsitteistöä. Samalla hän saa emotionaalisella tasolla vaikutteita, riippuen siitä miten hänen tunteensa aktivoituvat tekstistä. Hän saattaa saada uusia toimintamalleja, joita tunteet ohjaavat. Lisäksi hänen arvonsa saattavat muuttua tekstin johdosta. (Aebli 1987, 126.) Opinnäytetyömme kontekstissa Raamatun lukemisella pyritään tuomaan nuorille lisää tietämystä Vanhan Testamentin tapahtumista pelastushistorian keskeisien tapahtumien kautta. Nuo tapahtumat todistavat Punaisen langan kulkua halki Raamatun, jonka toivotaan vahvistavan nuorten uskoa Jumalaan, Hänen suunnitelmallisuuteensa ja Jeesuksen messiaanisuuteen.

Lukeminen on monimutkainen prosessi, eikä voida sanoa, että on vain yhdenlaista lukemista. Lukemisen syy voi itsessään vaikuttaa prosessiin, onko kyseessä tiedonhankinta koulutehtävään tai tutkimukseen vai tunnepitoisen kokemuksen hakeminen runosta tai kertomakirjallisuudesta. Jälkimmäinen on reseptiivinen prosessi, kun taas aiemmin mainittu aktiivista tiedonhankintaa. Kuitenkin voidaan sanoa, että lukeminen on aktiivista toimintaa. Luettava aines liittyy aikaisempaan tietämykseen, joten lukija rekonstruoi tekstin merkitystä aiempaa tietämystään ja kokemaansa vasten peilaten. (Aebli 1987, 130- 131.) Tällä tavalla lukija integroi uutta tietoa vanhaan, yhdistää aikaisempaa tietämystä uuteen tietoon.

Lukemisen tavoitteellisuus on hyvä selvittää etenkin opetustilanteissa. Miksi juuri tätä tekstiä luetaan ja arvioidaan? Koskettaako se oppilaita? Miten tämä teksti peilautuu heidän arvoihinsa? Muun muassa näiden kysymysten avulla rakennetaan lukemismotivaatiota, joka osaltaan taas vaikuttaa luetun ymmärtämiseen ja sen mieleenpainuvuuteen. Yhtä lailla on merkittävää suunnitella lukemista, millaisissa jaksoissa tekstiä luetaan, muodostavatko jaksot kokonaisuuden ja eteneekö lukeminen johdonmukaisesti? Lukemisolosuhteet on myös hyvä järjestää oppimista ja prosessia tukevaksi: Onko tila jossa luetaan rauhallinen, tukeeko se keskittymistä, luetaanko ryhmässä ääneen vai hiljaa?

Kun luetaan ryhmässä, tulee asettaa koko ryhmälle tavoitteet. Aebli määrittää lukemisen tavoitteeksi selvän, elävän ja vakavan mielikuvan muodostamisen tekstin sisällöstä (Aebli 1987, 142.) Selvän kuvan saavuttamiseksi on liitettävä asiaseikat toisiinsa. Teksti on esimerkiksi sijoitettava historiaan, jos mahdollista, on tutkittava keistä henkilöistä on kyse ja millaiset ovat heidän suhteensa toisiinsa. Tällainen on etenkin nuorten kohdalla otettava huomioon, koska heidän abstrakti ajattelukykynsä ei ole välttämättä kehittynyt kovin pitkälle. Teksti herättää aina joitakin tunteita, mikäli se saadaan koskettamaan intellektuaalia puolta. Tämä edellyttää opettajalta kykyä elävöittää tekstiä, mutta niin, että ryhmälle on mahdollista kohdata tekstin välittämä tunne, ei opettajan kokemaa tunnetta. Vakavan mielikuvan muodostamiseksi tekstistä on ymmärrettävä sen normatiiviset prosessit, jotka se lukijassaan herättää (Aebli 1987, 143.) Raamattu, ollessaan normatiivinen järjestelmä itsessään, herättää vuoropuhelua lukijan ja tekstin välillä, josta syntyy luontevasti myös tunnereaktio suuntaan tai toiseen. Jotta mainitut reaktiot voisivat toteutua, tulee selvittää asiasanojen merkitys. Raamattu käyttää ajoittain vanhahtavaa kieltä, jossa joidenkin sanojen merkitys voi nuorille olla vieras.

Jotta lukeminen olisi yhteinen kokemus, edellytetään ryhmältä myös keskustelua luetusta tekstistä. Tässä opettajalla saa olla keskeinen rooli, mutta hänellä on myös lupa olla osana keskustelua muutenkin kuin auktoriteettina. Keskustelussa oleellista on kiireettömyys, Raamattu voi herättää kysymyksiä ja tunteita nuorissa, joille täytyy antaa hetki aikaa. (Köykkä 2005, 61.) Etenkin tunteiden kanssa täytyy olla huomaavainen, opettaja voi siirtää tunnesävyjään oppilaisiinsa, jolloin oppilaiden oma kokemus voi jäädä taka-alalle tai sitä ei tule laisinkaan. Opettajan rooli onkin olla valmis tukemaan oppilaiden tunnekokemuksia ja olla tarvittaessa rajaamassa voimakkaita reaktioita.

Mikäli opettaja pystyy luomaan yhteyden luetun tekstin henkilöiden ja oppilaiden tunteiden välille, voi Raamatun lukeminen aueta täysin uudella tavalla.

2.2 Toiminnallisuus

Toiminnallisuudella on monia tarkoituksia opetuksen apuvälineenä. Perinteisen opetuksen sijaan oppiminen mahdollistetaan osallistumalla, kokeilemalla ja tekemällä. Toiminta itsessään ei ole keskiössä, vaan sen avulla tapahtuva oppiminen. Tässä tavoitteiden selkeä asettaminen on tärkeää, ettei toiminnallisuudesta tule vain täytettä tai turhaa. Toiminnallisuuden käyttö virkistykseenä tai opetuksen rytmittämiseksi on toki yksi mahdollisuus, mutta suunnitellusti ja huolella harkittuna toiminnallisuudella voi olla merkittävämpiä vaikutuksia. (Räsänen 2008, 298 - 299.)

Leikkien ja pelien käyttö on perinteisesti seurakuntien leirien toiminnallisuuden kulmakiviä. Lisäksi erilaiset rastireitit ovat malliesimerkkejä opetuksen tukemisesta toiminnallisilla menetelmin. Niiden avulla opetuksen aihe voidaan tuoda lähelle nuorta ja näin nostaa esiin uusia näkökulmia kokemisen ja toiminnan kautta. Opinnäytetyömme kontekstissa aiomme käyttää toiminnallisuutta juuri näitä tavoitteita asettaen. Viiden päivän aikana tavoitteenamme oli saada osallistujat ryhmäytettyinä siihen pisteeseen, että ryhmä kokee olonsa tarpeeksi turvalliseksi, jotta todellista keskustelua opetusaiheista voidaan käydä. Tämä edellyttää huolellista ryhmän arviointia jo ensimmäisenä päivänä ja harjoitteiden soveltamista ryhmälle sopivaksi.

Toiminnallisia menetelmiä, joita hyödynsimme opinnäytetyössämme, olivat muun muassa ryhmätyöt, pelit, leikit, askartelu, kuvallinen ilmaisu ja musiikki. Vaikka sanana toiminnallisuuden koetaan usein viittaavan nopeatempoisuuteen, tämä ei kuitenkaan ole koko totuus. Toiminnallisuus käsittää myös hiljentymisen, rauhallisen liikkeen ja puheen. Toiminnallisia menetelmiä ovat myös ryhmätyöskentelyt, opiskeluympäristön vaihtaminen ja tilanneriippuvaiset toiminnan tempon vaihtelut. Toiminnallisia menetelmiä on hankala rajata tarkkarajaiseksi opetusmenetelmäksi, on luontevampaa kuvata niitä erilaisiksi lähestymistavoiksi. Tärkeää on toiminnan kytkeytyminen oppimistavoitteeseen, jolla päästäisiin mahdollisimman hyvään oppimistulokseen (Räsänen 2008, 299).

Toiminnallisuuteen liittyy voimakkaasti sosiaalinen ulottuvuus, joka palvelee usein monia tavoitteita samanaikaisesti. Esimerkiksi ryhmässä ratkaistavat ongelmat auttavat sekä ryhmäytymistä että mahdollisesti opetustavoitteeseen pääsyä. Samoin toiminnallisilla menetelmillä voidaan nostaa motivaatiota, virittää oppijoita tiettyyn tunnelmaan tai herättää mielenkiintoa käsiteltävää aihetta kohtaan. (Räsänen 2008, 299.)

Toiminnallisuus on merkittävässä osassa kristillisessä kasvatuksessa. Moni kristilliseen perinteeseen liittyvä seikka voidaan opettaa toiminnallisuuden kautta, olipa kyseessä sitten rukous, jumalanpalvelusopetus tai hartauselämää. Vain käytännössä tekeminen voi opettaa säännölliseen, konkreettiseen kristityn elämään. Teorian tasolla näiden asioiden opettaminen on mahdollista vain tiettyyn pisteeseen asti. Jumalan läsnäolon, kristittyjen välisen yhteyden ja pyhän voi vain kokea, ei oppia.

3 RAAMATTU

3.1 Raamatun kaanonin synty

Ensimmäisten kristittyjen ainoa pyhä kirja oli se rajoiltaan vielä hiukan liukuva, mutta pääosin jo kiinteäksi hahmottunut kirjakokoelma, joka nyt tunnetaan Vanhan testamentin nimellä, toisin sanoen juutalaisten Raamattu. Ensimmäisinä pyhien kirjojen aseman saavuttivat viisi Mooseksen kirjaa (noin 400 -359 eKr.). Toisessa vaiheessa, noin 200 eKr., kaanoniin tuli lisäksi Joosuan, Tuomarien, Samuelin ja Kuninkaiden kirjat, samoin Jesaja, Jeremia, Hesekiel ja 12 profeetan käärö, Psalmi, Sananlaskut ja Aikakirjat. Myöhemmin mukaan liitettiin vielä Saarnaaja, Danielin kirja ja eräitä muita. (Pihkala 2009, 59.)

Juutalaiset rabbiinit saivat kiistojen jälkeen vahvistettua oman pyhän kirjansa rajat mahdollisesti 90 jKr., uusimpien arvioiden mukaan jopa jo 70 jKr. Ulkopuolelle jäi suuri osa apokalyptiikkaa, eli ilmestyskirjallisuutta. Kiisteltyjä tekstejä olivat Laulujen laulut, Esterin kirja sekä myöhemmät historiankirjat, kuten Makkabealaiskirjeet. Ongelmallisen keskustelusta teki se, että nämä olivat syntyneet aikana, jolloin silloisen käsityksen mukaan profeetallinen henki ei enää vaikuttanut. Hebreankieliseen, eli palestiinalaiseen kaanoniin, tulivat ne kirjat, jotka ovat nykyisessä Vanhassa testamentissamme. (Pihkala 2009, 59.)

Ortodoksinen ja katolinen Raamatun kaanon sisältää deuterokanoniset kirjat, joihin Luther vuoden 1534 saksalaisessa raamattulaitoksessaan viittaa näin:

“Kirjat, jotka eivät ole samanarvoisia pidetyt kuin Pyhä Raamattu, mutta kuitenkin hyvät ja hyödylliset lukea”.

Omassakin Hebrealaisessa Raamatussamme Juudaksen kirjeen kirjoittaja lainaa auktoritatiivisena Ensimmäistä Henokin kirjaa (Juud. 1:6), ja Paavali siteeraa meille tuntematonta Elian apokalypsia (1. Kor. 2:9) (Helsingin teologinen tiedekunta i.a.).

Uuden testamentin osalta keskustelu jatkui vielä pidempään. Alkukirkko kohtasi ensimmäisen ongelmansa Markionissa noin vuonna 155, joka olisi halunnut jättää vain 10 Paavalin kirjettä ja Luukkaan evankeliumin ohjeelliseksi kokoelmaksi pyhistä teksteistä. (Helsingin teologinen tiedekunta.) Kirkko joutui vastaamaan tähän ja siitä alkoi prosessi, jossa Uusi Testamentti alkoi saada muotoansa. (Liljeström i.a.)

Kun pergamenttirullista siirryttiin nidottuihin teoksiin, voitiin yksiin kansiin laittaa useampi teos. Tällöin heräsi kysymys siitä, mitkä teokset kuuluisivat kansien väliin, eli mitä tulisi olla Raamatun kaanonissa? Erityisesti läntisen kristikunnan näkökulmasta virallinen keskustelu Uuden testamentin kaanonin sisällöstä vietii päätökseen Hippossa vuonna 393 ja Karthagossa vuosina 397 ja 419 käydyissä synodeissa, joissa 27 kirjan kaanon vahvistettiin. (Liljeström, i.a.)

Raamattu on elänyt lukuisia vaiheita ja pyhinä pidettyjä tekstejä on myös jäänyt Raamatun kaanonin ulkopuolelle. Kuten Luther totesi, ne ovat pyhiä ja hyödyllisiä tuntea. Niiden sisältö ei muuta uskomme ydintä, mutta voivat rikastuttaa elämäämme ja uskoamme muutoin.

Raamattu sisältää siis Vanhan ja Uuden testamentin. TM Kenneth Liljeström luonnehtii termien merkityseroja seuraavasti:

Termit "Vanha testamentti" ja "Uusi testamentti" eivät kuitenkaan syntyneet vasta silloin, kun Uusi testamentti oli lopullisesti koossa. Tämä vanhan ja uuden kahtiajako tulee esille jo varhaisimmissa lähteissä, mutta niissä se ei kohdistu kirjoituksiin vaan liittoajatukseen. Jumalan Aabrahamin kanssa tekemä liitto (1. Moos. 15) muuntuu kristittyjen puheenparressa "vanhaksi liitoksi", sillä heidän näkökulmastaan Jumala oli tehnyt Jeesuksessa "uuden liiton". (Liljeström, i.a.)

Kyse ei ole niinkään siis siitä, että Vanha testamentti tarkoittaisi vanhentunutta ja Uusi tarkoittaisi korvaavaa ja parempaa versiota. Vanha testamentti puhuu vanhasta liitosta Aabrahamin kanssa ja Uusi testamentti liiton täyttymyksestä Jeesuksessa. Jeesus toteuttaa Vanhan liiton ehdot ja lahjoittaa vanhurskautensa meille Hänen nimeensä (Jeesus = Herra pelastaa) uskossa turvautuville. (Raamattu, Matt 5:17; Room 1:17; Room 10:4.)

3.1.1 Vanhan testamentin merkitys Apostoleista tähän päivään

Jo varhaiskirkon ajoista asti on toisinaan kysytty, mitä tekemistä juutalaisella Vanhalla testamentilla on kristillisessä Raamatussa. Kysymykseen sisältyy asenne, että Vanha testamentti olisi jotenkin teologisesti toisarvoinen tai kysyjällä on juutalaisvastainen asenne. (Nissinen 2003, 16.)

Olemme huomanneet Vanhan testamentin olevan monille seurakunnan nuorille, jopa vanhemmille seurakuntalaisille, hieman vieras ja etäinen. Useimmat perehtyvät Kristukseen evankeliumeissa, mutta eivät Kristukseen Vanhassa testamentissa. Opetuksen puute, niin kotona kuin kirkossa, näkyy suoraan yleisimmissä kysymyksissä ja kommentteissa Vanhasta testamentista:

Eikö se ole vanhentunut? Eikö Jeesus kumonnut kaiken mitä siellä on? Sehän on juutalaisten pyhä kirja. Vanhan testamentin jumalakuvahan on ankara ja tuomitseva, miten siitä osaisi opettaa nuorille? Eikö se ole peräti aivan eri Jumala? Miksi siellä uhritaan niin paljon eläimiä, soditaan ja puhutaan julmuuksista?

Tällaisiin kysymyksiin olemme törmänneet ja siitä nousi myös halu tehdä tämä opinnäytetyö. Tuntematta Vanhaa testamenttia on mahdotonta ammentaa kaikkea myöskään Uudesta testamentista – sehän kuvaa Messias profetioiden toteutumista, jotka löytyvät Vanhasta testamentista. Moni Kristuksen elämän tapahtuma on suoraan peilattavissa ja kätkettynä Vanhan testamentin kertomuksiin, tapahtumiin, henkilöihin ja profetioihin, joiden tunteminen rikastuttaa tulkintaamme Uudesta testamentista ja antaa kestävämmän pohjan uskollemme. Ellei Vanha testamentti kuuluisi kristilliseen Raamattuun, olisi vaikeaa, ellei peräti mahdotonta, ymmärtää kristinuskon keskeisiä oppeja ja niiden syntyä. Näitä ovat esimerkiksi luominen, sovitus ja lähimmäisenrakkaus. (Nissinen 2003, 16.)

Tiedämme, että ensimmäisille kristityille, mutta erityisesti myös Jeesukselle, Vanha testamentti oli Pyhä Kirja. Jumalan Israelin kansalle antamat pyhät tekstit vaikuttivat laajalti juutalaisissa ja pakanakristillisissä seurakunnissa eläneiden päivittäisissä ratkaisuisissa, ohjaten heitä niin hengellisessä kasvussa kuin eettisissä toimituksissa. Pyhistä

kirjoituksista ammennettiin myös elämänvoimaa ahdistuksiin ja koettelemuksiin. Israelin kansan menneisyydessä toiminut Jumala oli samoin läsnä myös heidän aikanaan. Vanhan testamentin pyhistä kirjoituksista myös Kristuksen oppilaat löysivät ennustuksia ja kuvauksia siitä, mitä vastikään oli tapahtunut heidän aikanaan: Kristus eli, kuoli ja ylösnousi. Kirjoituksiin vedoten he pyrkivät todistamaan uskonsa perusteista muille. Raamattu, 1.Piet 3:15; Pöyhönen i.a.)

Kristus oli nuoresta pitäen kiinnostunut pyhistä kirjoituksista (Luuk 2:41-51) ja niiden tutkimisesta hän ammensi viisautta taistella persoonallista paha, Saatanaa, vastaan (Luuk. 4:1-13). Luukkaan evankeliumin Jeesuksen vastaukset Paholaiselle viittaavat neljään eri 5. Mooseksen kirjan kohtaan, Viisauden kirjaan ja Psalmeihin. Kristukselle Jumalan säädökset eivät myöskään olleet taakka, vaan voiman ja ilon lähde sekä ravinto (Matt. 11:28-30, Joh 4:34), samoin kuin psalmin 119 kirjoittajalle. Vasta toisen vuosisadan loppupuolella seurakunnan keskuudessa yleistyivät viittaukset Uuden liiton aikaisiin teksteihin auktoriteetteina. (Pöyhönen i.a.)

Uuden Testamentin Messias-odotusta ja kirkon kristologiaa voi tuskin ymmärtää perehtymättä juutalaisen ajattelun perusteisiin. Shmuel Safrai on korostanut useammassa yhteydessä, että vanhat juutalaiset lähteet ja varsinkin Talmud, antavat parhaan kuvan ymmärtää toisen temppelin uhrimenojen ja juhlien taustaa. Niiden tiedot muodostavat olennaisen pohjan Uuden testamentin oikeaan ymmärtämiseen. (Santala 2005, 10.) Vaikka emme työssämme perehdy juutalaiseen tulkintaperinteeseen, Shmuel Safrajin ajatus alleviivaa sitä tärkeää roolia, joka Vanhalla Testamentilla on Uuden testamentin syvässä ja rikkaassa ymmärtämisessä.

3.2 Raamattuopetus

Raamattu on kristillisen kasvatustoiminnan keskiössä. Siitä voidaan ammentaa ihmisarvo, moraalisia ohjeita, normeja, etsiä vastauksia elämän peruskysymyksiin ja tukea hengelliseen kasvuun. Raamatun opettaminen on haastavaa juuri Raamatun monisäikeisyyden ja osaltaan siihen liittyvien asenteiden johdosta. Nuorten keskuudessa Raamatusta puhuttaessa voidaan törmätä lukuisiin haasteisiin, esimerkiksi voimakkaaseen arvokeskusteluun, Raamatun auktoriteetin kyseenalaistamiseen ja

rinnastamiseen muiden uskontojen pyhiin kirjoituksiin. Nuorten parissa Raamattua käyttävällä henkilöllä täytyy olla kykyä ja rohkeutta keskustella näistä teemoista. Tämä edellyttää Raamatun tuntemusta ja henkilökohtaista käsitystä sen merkityksestä. (Vermasvuori 1987, 30-31.)

Raamattuopetusta suunniteltaessa täytyy ottaa huomioon monia asioita. Ensimmäinen seikka, joka täytyy ottaa huomioon, on opettajan raamattunäkemyks. Opettajalla täytyy olla selvä käsitys siitä, mistä näkökulmasta, miltä eksegeettiseltä pohjalta hän aikoo Raamattua käsitellä. Erilaiset eksegeettiset suuntaukset vaikuttavat paljon siihen, mitä asioita opettaja tulee painottamaan. Nuorten parissa olennaisinta on antaa tilaa keskustelulle ja tulkinnalle, eksegeetiikka ei voi olla keskiössä. (Köykkä 2005, 57.) Opinnäytetyömme noudattelee jo teemansa puolesta pelastushistoriallista tulkintaa.

Jos Raamatusta tehdään vain ulkupuolisen tarkastelun kohde, jolla ei ole mitään henkilökohtaista merkitystä tai absoluuttista totuusasemaa, ei siitä voi löytää mitään omaa elämäänsä koskettavaa. Nuori, joka hakee omaan elämäänsä ja syviin kysymyksiinsä vastauksia merkityksestä, tarkoituksesta ja arvostaan, ei voi löytää niitä ellemmme ohjaajina luota Raamattuun vastausten antajana. Raamatun hankalat kohdat ohitetaan usein vertauskuvilla, selittäen paljon mutta ei yhtään mitään. Elämänkysymykset eivät kuitenkaan nuorilta katoa ja on ensiarvoisen tärkeää, että jokaiseen paneudutaan huolella ja nuorelle annetaan mahdollisuus tarkastella asiaa joka puolelta. (Köykkä 2005, 61.)

Nuorisotyössä Raamattua opettaessa metodeista riippumatta tärkeää on ottaa nuoret huomioon. Kyseessä on heidän hetkensä oppia Raamatusta, jäsentää sitä ja kasvaa kristittyinä. Työotteen tulisi olla keskusteleva, innostunut ja jollain tavalla nuorten elämäntilannetta koskettava. (Köykkä 2005, 58.) Mikäli opetus keskittyy ohjaajan näkökulmaan ja tarjolla on valmiiksi pureskeltua asiaa, se lakkaa kiinnostamasta nuoria. Nuorten kysymyksiin ja haasteisiin tulee vastata kunnioittavasti ja asiallisesti vaikka heidän kantansa olisikin naiivi tai muuten epäasiallisessa muodossa. Ne voivat kätkeä taakseen merkittäviä keskeisiä kysymyksiä, joita ei vain osata pukea toiseen muotoon. (Köykkä 2005, 61.)

Jotta Raamattu voisi tulla nuorelle tutuksi, sen lukemisen tulisi olla säännöllistä. Tätä voidaan nuorisotyössä toteuttaa moninkin välinein. Rippikoulu on monelle nuorelle ensimmäinen kosketus Raamattuun. Se on kuitenkin vain lyhyt jakso nuoren elämässä, eikä Raamatun voida olettaa juurtuvan puolen vuoden jakson aikana. Rippikoulun jälkeen, nuoren kiinnittyä seurakuntaan, hänen tulisi saada paikka, jossa lukea Raamattua muiden nuorten kanssa yhdessä keskustellen ja oivaltaen. Etenkin säännöllisenä toimintana tällaiset raamattupiirit tai muut toiminnot tarjoavat nuorelle paljon hengellisiä eväitä elämän varrelle. Ongelmia tällaisessa toiminnassa ovat nuorten omat asenteet: moni pelkää leimautuvansa ikätoveriensa keskuudessa ollessaan aktiivinen seurakunnassa ja Raamatun äärellä. (Köykkä 2005, 66.)

Raamatun lukemiseen ja tulkitsemiseen liittyy myös sen edustamien arvojen peilaaminen omia arvojaan vasten. Nuorien kohdalla tässä voi tulla voimakkaita ristiriitoja. Kun nuori uskaltaa astua Raamatun maailmaan ja vertaamaan itseään ja elämäntapaansa Raamatun Sanaan, muutos on mahdollinen. Muutos voi olla pelottava ja hämmentävä, jolloin nuorisotyönohjaajalla on tärkeä asema tukea nuorta hänen elämässään. Seurakunnan tulisi olla paikka, jossa ei tarvitse kokea olevansa syrjitty tai ulkopuolinen Raamatun herättämien tunteiden johdosta. (Köykkä 2005, 66.)

Nuori tarvitsee vastapainoa pinnalliselle maailmalle ja seurakunnalla on tarjota sitä, mikäli perehdymme Raamattuun ja pyrimme Jumalan yhä parempaan tuntemiseen. Sillä Raamattu todistaa itsestään, että: ”Jokainen pyhä, Jumalan Hengestä syntynyt kirjoitus on hyödyllinen opetuksesi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi Jumalan tahdon mukaiseen elämään.” (Raamattu, 2. Tim 3:16.) Identiteetti itsestä jumalankuvana, lohtu pysyvistä ja paremmasta murheiden keskellä, rakastavat, ihmisyyttä suojelevat rajat jonkun itseä suuremman toimesta luovat kestävä turvaverkon nuoren elämään. Tämä voi auttaa myös muita, jotka ovat yhteydessä nuoreen.

4 KESKEISET KÄSITTEET

4.2 Punainen lanka

Punainen lanka sanontana tarkoittaa jonkin asian ydintä, sen juonta ja tärkeintä ideaa. Raamatusta puhuttaessa on kysyttävä ensinnäkin, onko sieltä löydettävissä yhtenäinen opetus? Moni teologikin on päätenyt tulkinnoissaan siihen, että Vanhan Testamentin Jumala olisi erilainen kuin Uuden testamentin Jumala – vaikka Raamattu selkeästi ilmoittaa Jumalan olevan muuttumaton! (Raamattu, 4.Moos 23:19.)

Raamattu kokonaisuudessaan on Jumalan ilmoitusta meille. Sen alkulehdillä kerrotaan, kuinka kaikki luotiin hyväksi, mutta jotain meni pieleen. Synti turmeli ihmisen ja Jumalan välit. (Raamattu, 1.Moos 3.) Siitä eteenpäin Jumala puhuu aika ajoin ihmiselle ja yrittää saada yhteyden kuntoon antamalla ihmiselle mahdollisuuden tulla hänen eteensä. Voidaan siis sanoa, että Raamatun ideana, Punaisena lankana, on kertoa ihmiselle, miten me pääsisimme takaisin Jumalan yhteyteen menetettyämme sen syntiinlankeemuksessa.

Luukkaan evankeliumin luvussa 24 kerrotaan mielenkiintoinen ja Raamatun yhtenäisyyden kannalta ratkaisevan tärkeä tapahtuma. Kaksi opetuslasta kävelee kohti Emmaus-nimistä kylää ja Jeesus itse ilmestyy salattuna heidän seuraansa. Hänen sanoistaan kuuluu turhautuminen: ”’Voi teitä ymmärtämättömiä! Noinko hitaita te olette uskomaan kaikkea sitä, mitä profeetat ovat puhuneet? Juuri niinhän Messiaan piti kärsiä ja sitten mennä kirkkauteensa.’ Ja hän selitti heille Mooseksesta ja kaikista profetoista alkaen, mitä hänestä oli kaikissa kirjoituksissa sanottu.” (Raamattu, Luuk 24:25; Nummela 2007, 14)

Koko Raamattu kertoo siis Jeesuksesta, siinä on Punainen lanka, jota lähdemme työstämään Raamatun parissa. Augustinus on ilmaissut asian näin: ”Se, mikä on Vanhassa testamentissa kätkeynä, on Uudessa testamentissa avattuna.” (Nummela 2007, 14.) Jeesus toteuttaa kaikki Jumalan lupaukset, profetiat ja Hänessä uskomme tulevan täyttymään myös Uuden testamentin ennustukset. Ihminen ei ole lukenut

Raamattua niin kuin tulisi lukea, eikä tulkinnut sitä oikein, ennen kuin hän on löytänyt sieltä Jeesuksen. (Nummela 2007, 224.)

4.3 Kristillinen kasvatus

Kristillinen kasvatus voidaan avata erilaisilla tavoilla. Keskeistä kasvatuksessa on intentionaalisuus, normatiivisuus ja vuorovaikutuksellisuus. Kasvatuksella on tietoisia tavoitteita, intentioita, joihin pyritään koko kasvatuksen ajan. Kasvatuksella pyritään saamaan aikaan muutosta, oppimista, kehitystä ja kasvua. Vaikka voidaankin puhua piilotavoitteista ja näkyvistä tavoitteista, intentiot ohjaavat molempia ja ovat näin ollen kasvatuksen keskeisin ulottuvuus. (Muhonen & Tirri 2008, 64-65.)

Kristillisen kasvatuksen merkittävä piirre on normatiivisuus. Kasvatus sidotaan aina johonkin arvopohjaan, joka kristillisessä kontekstissa sijoittuu Raamatun opetukseen. Normit vaikuttavat intentioihin, millaisia arvoja kasvatuksessa halutaan välittää. (Muhonen & Tirri 2008, 64-65.)

Kasvattaja on aina osa kasvatusta. Oma olemus, esimerkki, puheet, teot ja ulosanti ovat kaikki keskeisiä työkaluja kasvatuksessa. Näin ollen kasvatuksen vuorovaikutuksellisuus ei kuitenkaan rajoitu pelkästään kasvattajan toimiin, vaan myös kasvatettava on merkittävässä roolissa. Näiden kahden välisestä vuorovaikutussuhteesta riippuu paljon se, kuinka kasvatus onnistuu. Kasvatuksen intentionaalisuus ja normatiivisuus ovat erottavia tekijöitä arkipäiväisen kohtaamisen ja kasvatuksen välillä. Näin ollen kasvatuksen päämäärät toteutuvat vuorovaikutussuhteessa. (Muhonen & Tirri 2008, 64-65.)

Kristillisen kasvatuksen keskeinen ulottuvuus on kristillisen tradition välittäminen seuraaville sukupolville. Tässä on kyseessä vanhempien sukupolvien pyrkimyksestä siirtää omia, arvokkaiksi koettuja asioita nuoremmille mahdollisimman muuttumattomina. Tällöin voidaan myös tutkia kasvatusta intentionaalisenä, normatiivisena ja vuorovaikutuksellisenä prosessina. Vaikka kristillinen kasvatus tähtää myös uskoon kasvattamiseen, niin tämä on viime kädessä Jumalan lahja, uskonto on

vain kasvatuksen apuväline. Uskontokasvatus voi tukea ihmisen kasvua, vaikka uskoa ei omaksuttaisikaan. (Muhonen & Tirri 2008, 67.)

Kristillinen kasvatus on pohjimmiltaan uskonnollista kasvatusta, joka tulee erottaa uskontokasvatuksesta. Uskontokasvatus on uskonnolliseen tunnustukseen sitoutumatonta kasvatusta, kun taas uskonnollinen kasvatus on kasvatusta jonka perinteet ja lähtökohdat ovat tietyssä tunnustuksessa. Perinne voi olla esimerkiksi islamistinen, juutalainen tai animistinen luonnonuskonto joista jokainen järjestää oman kasvatuksensa pohjaten omiin traditioihinsa, kirjoituksiinsa ja arvoihinsa. Kristillinen kasvatus pohjautuu Raamattuun, kristilliseen teologiaan ja traditioon. Oman sävynsä kristilliseen kasvatukseen tuo eri suuntauksien tuomat painotuseronsa. (Muhonen & Tirri 2008, 68.)

Luterilaisessa kontekstissa kasvatuksen maallinen ja hengellinen ulottuvuus on eritelty regimenttiopin mukaisesti. Yleisinhimilliset ja eettiset, ihmisten keskinäiseen kanssakäymiseen liittyvät ja yhteiskunnalliset, aiheet kuuluvat maallisen regimentin piiriin ja uskonnolliset elementit kristillisessä kasvatuksessa hengellisen regimentin piiriin. Hengellisen kasvatuksen tavoitteena on opettaa ihmisiä elämään kunnioittaen toinen toistaan, viedä evankeliumia eteenpäin ja kasvattaa seurakunnan yhteyteen. Kasvattajan keskeinen tehtävä on tarjota kasvatettavalle mahdollisuus kuulla Jumalan sanaa ja tarjota mahdollisuuksia elää muiden kristittyjen kanssa yhteydessä. (Muhonen & Tirri 2008, 69.)

4.4 Nuoruus

Nuoruusikä on siirtymistä lapsuudesta aikuisuuteen. Erikson esittää elämän eri ikäkausille omat kehitystehtävänsä. Näiden onnistunut läpikäynti vie kehitystä suotuisaan suuntaan, epäonnistunut läpikäynti taas vaikeuttaa jatkokehitystä. Nuoruuden kehitystehtävänä Erikson esittää itsenäistymisen ja siihen kuuluu oman identiteetin kehitys. Nuoruudessa ihminen on epävarma omasta itsestään ja suotuisan läpikäynnin löytäminen identiteetikriisiin auttaa itsenäistymään ja on askel kohti aikuisuutta. (Vuorinen 2004, 188)

Se, mikä käsitetään aikuisuudeksi, vaihtelee kulttuureittain ja aikakausittain. Aikuisuuteen siirtyminen on myöhästynyt entisestään, jos nuoruuden päättymisen ehtona pidetään työelämään ja lasten hankkimiseen ja kasvattamiseen osallistumista. Nämä ovat siirtyneet pitkälle kolmatta, osalla jopa neljättä elinvuosikymmentä. (Ahonen, Nurmi, Lyytinen 2006, 125)

Nuoruuden haasteisiin kuuluu nopeat fysiologiset muutokset ja niihin totuttelemisen. Samalla nuori myös peilaa itseään jatkuvasti muihin nuoriin ja hakee samanikäisistä ja samanhenkisistä ihmisistä peilauspintaa. Itsenäistyminen on näkyvin piirre, vaikka nuori edelleen kaipaa rajoja, turvaa ja rakkautta myös vanhemmiltaan. (Ahonen ym. 2006, 124–132)

Mielenkiintoisinta työmme kannalta on kuitenkin nuoren ajattelun kehittyminen. Nuoren ajattelutaidot kehittyvät runsaasti toisen elinvuosikymmenen alussa. Muutoksista keskeisin on abstraktin ajattelun kehittyminen. Vaikka tieto, kokemukset ja taidot lisäävät kykyä ymmärtää todellisuutta läpi elämän, ei ajattelutavassa tapahdu varhaisnuoruuden jälkeen olennaisia muutoksia. Tämän totesi jo Piaget kehitysteorioissaan, joskin kehitysteoriat muuten ovat saaneet paljon kritiikkiä osakseen. (Ahonen ym. 2006, 128.)

Tämä abstraktin ajattelun kehittyminen avaa siis laajemman maailman käsitteineen ja asioineen, ja nuoren on mahdollista alkaa pohtia ideologisia kysymyksiä. (Ahonen ym. 2006, 129.) Yksilön kehitykseen kuuluu herkkyyksiausia, jolloin tietyn asian oppiminen on erittäin suotuisaa. Myös uskonnolliseen kehitykseen kuuluu tällaisia kausia. Belgialainen uskontopsykologi Antoine Vergote pitää varhaista lapsuutta ja murrosikää kaikista ratkaisevimpina uskon omaksumisen kausina. (Räsänen 2004, 105.) Tähän kauteen soveltuu nuoren oman etsinnän tueksi uskonnollinen kasvatus ja raamattuopetus, joka ei pelkästään syötä mielipiteitä nuorelle, vaan herättelee kysymyksiä ja antaa vastausten löytämiseen avaimia. Lähtökohtana herkkyyksiauden aikana on nostaa esille ja vahvistaa jokaisessa meissä syvällä olevaa aavistusta: olen enemmän kuin mitä ulkoa päin näytän. (Jokela 2004, 57.) Tähän aavistukseen kristinuskolla on paljon annettavaa ja vastattavaa Raamatun pohjalta.

Nuoren käsitys itsestään, minäkuva, muuttuu paljon ajattelun kehityksen myötä. Konkreettisten asioiden kuvailusta itsestä siirrytään abstraktimpiin: Siinä missä alakoululainen kuvailee itseään hyväksi piirtäjäksi, yläkoululainen voisi kuvailla itseään taiteelliseksi ja luovaksi. Minäkuva muokkaavia asioita ovat mm. kotoa ja erilaisista ryhmistä sekä kavereilta saatu palaute. Myös media, mainokset, muotimaailma ja nuoren käyttämät Internet -sivustot muovaavat nuoren käsitystä itsestään, näkeekö hän itsensä kauniina vai rumana, kelpaavana vai luotaantyöntävänä. (Ahonen ym. 2006, 142–143.) Koska nuoruuden ratkaiseviin kehitystehtäviin kuuluu identiteetin muodostuminen ja itsenäistyminen, on tärkeää olla vastaamassa moniarvoisessa ajassa nuoren kysymyksiin ja kohdata jopa ne vaikeimmat ja itsellekin hankalat kysymykset Raamatun äärellä ajan kanssa.

Näiden paineiden keskellä, muuttuvien mielipiteiden ja muoti-ilmiöiden aallokossa on meillä seurakunnan työntekijöillä mahdollisuus tarjota muun identiteetin etsinnän ohien myös vaihtoehto hengelliseen identiteetin löytymiseen. Nuori vääjäämättä kysyy kysymyksiä tarkoituksesta, elämän alkuperästä ja omasta arvosta ja näihin ei löydy vastauksia muotimaailmasta, tieteestä tai toisten samanikäisten etsijöiden joukosta. Yhteiskunnassa ei ole juuri tarjolla eväitä hengellisen identiteetin löytymiseen, monesti se on aivan päinvastoin polkemassa hengellistä identiteettiä piiloon. (Jokela 2004, 58.)

Ohjaajan tehtävänä on houkutella ja rohkaista nuoria eteenpäin uskonnollisen ajattelun kehityksen tiellä. (Räsänen 2004, 113.) Meillä on ensikäden kokemusta siitä, kuinka vaikeaa voi olla kohdata pyhyiden läsnäolo elämässään ja joutua arvosteltavaksi siitä syystä. Meillä toisaalta on myös Raamatun muuttumaton Sana ja Jumala, joka kestää jokaisen ajan muuttuvat mielipiteet ja arvostelun. Nuori etsii itselleen jotain pysyvää, jotain mihin turvata, kun asiat ympärillä muuttuvat niin nopeasti, että olisi suotuisaa jatkaa nuoruudesta aikuisuuteen. Tähän Raamatulla on tarjottavanaan kestävä perusta.

Kaikki tutkimukset paljastavat nuorten ja nuorten aikuisten olevan vähemmän uskonnollisia kuin lapset, keski-ikäiset tai vanhukset. Toisella elinvuosikymmenellä tapahtuu merkittävä lasku hengellisyydessä. (Räsänen 2004, 105.) Miksi näin?

Nuorten kysymykset lähentelevät syvimpiä ja vaikeimpia teologisia kysymyksiä, elleivät peräti ole juuri niitä - Teodikean ongelma kärsimyksestä, Jumalan

armahtavaisuus mielettömimpiä ja järjettömimpiä syntejä kohtaan, sekä monet muut perustavanlaatuiset kysymykset. Eräs syy uskonnollisuuden laskuun voi olla myös vanhempien ja koulujen antavat epätydyttävä tai harhaanjohtavat vastaukset. (Räsänen 2004, 106–107.) Toisaalta tekijöitä on varmasti myös enemmän. Ympäristö vaikuttaa myös entistä enemmän yksilön uskonnollisuuteen.

On myös esitetty Piaget'n teorian pohjalta, että kyky abstraktiin ajatteluun vieraannuttaisi nuoren kristinuskosta. Ei sen ristiriitaisuuden vuoksi, vaan siksi, että on helpompaa hylätä vaikeat, abstraktit uskonnolliset käsitteet, kuin ryhtyä pohtimaan uusia tapoja ratkaista ne. (Räsänen 2004, 109.)

Ohjaajat ja opettajat joutuvat kohtaamaan nuorten osalta monenlaista kyseenalaistusta ja syviä teologisia kysymyksiä. Näihin Raamatulla ja kristinuskolla on vastaukset, jotka meidän tulisi esittää mielenkiintoisella, ymmärrettävällä ja nuorelle merkityksellisellä tavalla. Jos koti, koulu ja yhteiskunta ylipäänsä ovat epävarmoja tradition siirtäjiä luterilaisuudessa, me työntekijöinä voimme antaa varman tradition siirtäjän kokemuksen. Vaikka tämä Sundenin esittämä typologia koskee kotikasvatusta, on se sovellettavissa myös laajempaan kontekstiin. (Räsänen 2004, 114–117; 123–127.)

4.5 Narratiivisuus

Opinnäytetyömme kannalta narratiivisuus näkyy ensisijaisesti hartauksien kautta. Hartauden pitäjä kertoo tarinan, joka johdattelee päivän teemoihin tai kerää päivän opetusaiheiden lankoja yhteen. Tarina tai kertomus voi olla pitäjän omasta elämästä tai kenties jo tuttu tarina ennestään, keskeistä onkin kuinka se puhuttelee läsnäolijoita siinä hetkessä, leirimme viitekehyksessä. Myös opetuksen ohessa voidaan käyttää kertomuksia, jotka avaavat uusia näkökulmia opetettavaan aiheeseen.

Kertomuksen keskiössä on episodi. Episodit sisältävät tapahtumia ja kertomuksen henkilöiden reaktioista tapahtumiin. Episodi, ja koko kertomus sijoittuu ajallisesti ja paikallisesti määrätilanteeseen, "setting" (Aebli 1987, 37). Oli kyseessä sitten ystävän matkakertomus, Vanhan testamentin tuomari Simsonin elämäntarina tai elokuvahahmon tapahtumat, nämä tekijät vaikuttavat kertomuksessa.

Kerronta vaikuttaa mielikuvitukseemme. Sanat herättävät meissä mielikuvia, sisäisiä näköhavaintoja, jotka voivat vaikuttaa meihin jopa samalla tasolla kuin oikeasti nähdyt asiat. Kerronta kehittää mielikuvitustamme, voimme kohdata niissä iloa, surua, pelkoja ja toiveita. Samalla kehitämme omaa kykyämme jäsentää maailmaa. Vaikka ajattelemme ja analysoimme ympärillämme tapahtuvaa jatkuvasti, olemme myös intuitiivisia, vaistoavia ja irrationaalisia olentoja, jotka ilmaisemme itseämme myös sanattomin keinoin. (Luumi 2006, 50-51.) Saadakseen aikaan mielikuvia ja reaktioita kuulijoissaan, kertojalla täytyy itsellään olla eloisia mielikuvia kertomuksestaan. Tämä on helpompaa, mikäli kertoja on itse ollut läsnä kertomuksessaan, mutta kuinka kertoa eloisasti tapahtumista, jotka tapahtuivat satoja vuosia sitten? Tämä edellyttää luetun tai kuullun kertomuksen perusteellista sisäistämistä. (Aebli 1987, 38.)

Uskonnollisessa kontekstissa kerronnalla on suunnaton merkitys. Satujen, tarinoiden ja kertomusten välillä on eroja ja erityisesti Raamatun sanan rajaaminen johonkin noista kategorioista kertoo paljon siitä, mikä on henkilön suhtautuminen Sanaan ja minkä arvon hän sille antaa. Raamatun sanan kanssa tekemisissä oltaessa ihminen käyttää mielikuvitustaan kuin minkä tahansa muunkin kertomuksen kanssa, mutta uskonnollisen kirjoituksen ollessa kyseessä mielikuvitus saa lisäksi hengellisen ulottuvuuden. Raamatun Sana muodostuu henkilökohtaisiksi kuviksi ja käsityksiksi, tulkinnoiksi tapahtumista. (Luumi 2008, 317.)

Kertomusten kautta alamme jo varhain oppia ympäröivästä maailmasta. Kuulemme tarinoita hyvästä ja pahasta, tunteista ja vastakohtapareista, vaikka meillä ei olisi vielä kokemuksia niistä omakohtaisesti. Kertomusten kautta lapsi muodostaa ja vahvistaa minäkuvaansa ja samaistuu kertomuksen hahmoihin, käy läpi heidän avullaan erilaisia tunnetiloja. Kertomukset valmistelevat lasta elämää varten. Kertomuksilla on myös roolinsa kulttuurin ja perinteiden välittäjänä, sekä arvojen ja yhteisön normien siirtämisessä seuraaville sukupolville. (Luumi 2006, 56-57, 59.) Tämä pätee myös myöhemmissä ikävaiheissa, oppiminen jatkuu yhä ja kertomusten ollessa ihmiselle luontainen tapa oppia, sitä on hyvä hyödyntää myös muissakin kuin lapsiryhmissä. Nuorien kohdalla arvokeskustelua voidaan syventää ja ikätason mukaisesti asioista voidaan puhua vertauskuvien ja abstraktien käsitteiden avulla.

Kertomukset ovat monitulkintaisia. Yhtenä syynä voidaan mainita kuulijoiden eritasoinen heittäytymisen halu. Kuuliija voi itse säädellä kuinka syvälle tarinaan haluaa kulkeutua. Näin ollen saman tarinan kuuleva yleisö voi kokea yksilötasolla tarinan monella eri tavalla. Tarinat myös puhuttelevat eri ihmisiä eri tavoin, eikä kertojan tehtävänä ole tehdä ratkaisua tarinan painopisteen suhteen. Eri kertojat voivat kuitenkin kertoa myös saman tarinan eri tavoin. Tärkeää on antaa kuulijalle tilaa, antaa hänen mielikuvitukselleen mahdollisuus tehdä työtään. Esimerkiksi Uuden testamentin synoptiset evankeliumit kertovat paikoin samoista tapahtumista, mutta niissä on silti pieniä eroja riippuen siitä, kenen mukaan evankeliumia luetaan. Tämä jättää tilaa lukijalle tulkita tekstiä laajemmin. (Luumi 2006, 225-227.)

Raamattu on merkittävä monellakin tapaa, mutta erityisesti kertomuksina ne vetoavat jopa vuosituhansien takaa. Se kertoo ajattomia inhimillisiä kertomuksia, jotka käsittelevät tunteita, ihmisten välisiä suhteita ja erityisesti kolmiyhteisen Jumalan ihmeellisyyttä. Jokainen ihminen kohtaa elämässään edellä mainittuja asioita, ja Raamattu antaa paljon apua siihen, kuinka suhtautua näihin asioihin. Se välittää uskonnollista traditiota, kertoo vertauskuvoin Jumalasta, Hänen tahdostaan ja välittää arvoja jotka ovat pysyneet kristillisessä kirkossa vuosisatojen ajan. Raamattuun liittyy paljon niin maallista latausta, kuin myös hengellistä, joka voi tehdä Raamatun käsittelyn kerronnallisilla menetelmin jopa haastavaksi. Samalla se tarjoaa mahdollisuuksia joihin ei voi olla tarttumatta - opettihan Jeesus itse opetuslapsiaan kertomalla vertauksia ja kertomuksia. Miksi emme jatkaisi samaa traditiota?

5 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

5.1 Yhteistyöseurakunta

Yhteistyöseurakunnassamme oli vuoden 2011 lopulla jäseniä 22 312, kunnan jäsenistä noin 75,7 % kuuluu kirkkoon. Seurakunta on osa Espoon hiippakuntaa. Suomalainen ja ruotsalainen seurakunta muodostavat seurakuntayhtymän. Seurakunnalla on 57 vakinaista työntekijää, joista suurin osa on lapsityöntekijöitä. Lisäksi seurakunnat hyödyntävät laajaa vapaaehtoisverkostoa.

Yhteistyöseurakuntamme nuorisotyö on hyvin jäsentynyttä. Vaihtuvuutta nuorisotyön työntekijöissä ei ole ollut muutamaan vuoteen. Nuorisotyön tarkoituksena on tukea nuorten kristillistä kasvatusta. Samalla nuorille tarjotaan tilaisuuksia, joissa kaikkia asioita saa vapaasti lähestyä ja pohtia eri näkökannoilta.

Nuorisotyö on hyvin monipuolista seurakunnassa ja toimintaa on aina purjehduksesta kokkikerhoihin. Osallistujien kirjo on laaja, osa osallistuu mielellään aktiviteetteihin seurakunnassa, kun taas toiset myös istuvat mielellään kuunnellen opetusta Raamatusta.

5.2 Osallistujat

Leirille ilmoittautui 20 nuorta, joista 18 saapui leirille. Osanottajista 5 oli poikia, 13 tyttöjä, ja ikähaarukka oli 15-18v. Kaikilla nuorilla oli jonkinasteista seurakuntataustaa, vähintään rippikoulu oli käyty. Vapaa-ajallaan seurakunnassa kävi osa leiriläisistä ja useat olivatkin olleet jo edellisvuonna samaan aikaan järjestetyllä leirillä.

5.3 Högsåran leirikeskus

Högsåran saari kuuluu Kemiönsaaren kuntaan. Se on noin kahden tunnin ajomatkan päässä Helsingistä ja saarelle pääsee vain lautalla. Högsåralla asuu ympärivuoden 50

asukasta, mutta kesällä seudulla on rikasta matkailijaliikennettä, joista monet ryhmät, kuten leiriryhmämme, tulee seurakunnan kautta. (Högsåran kyläyhdistys i.a.)

Saaresta ensimmäinen löytyy 1400-luvulta ja miljö on hyvin idyllinen. Vanhimmat säilyneet rakennukset ovat 1700-luvulta. Ympäristönä Högsåra on miltei täydellinen leirityöskentelyyn, sillä wlan-mahdollisuudet ovat rajatut, verkot ovat heikot myös kännyköissä ja nämä yksistään ovat jo asioita, jotka ohjaavat nuorten huomion pois sosiaalisesta mediasta.

Saarella on myös hyvät retkeilyreitit ja eksymisen vaara on pieni, sillä saarella ei ole kokoa montaakaan hehtaaria. Osa saaresta on luonnonsuojelualuetta. Hiekkaranta löytyy kävelymatkan päästä ja saaristolaisasukkaista muutamat ovat tukeneet jo vuosia leiritoimintaa. Leirikeskuksessa pidetään myös rippikoululeirejä, joten ympäristö oli monille tuttu myös rippikoulutoiminnan kautta.

Högsåran leirikeskus tarjosi hyvät puitteet nuorten leirille. Suuria opetustiloja oli kaksi, joista toinen voitiin pitää jatkuvasti luokkaopetustilana ja toinen muuttaa tarpeen mukaan hartaus-, iltaohjelma- tai ryhmätyöskentelytilaksi. Päärakennuksen ollessa kolmikerroksinen, ryhmien oli helppo jakaantua ja löytää oma rauhallinen työskentelytilansa ryhmätöiden niin vaatiessa.

Piha-alueelle oli vaivatonta järjestää leikkejä ja ryhmäytettäviä harjoitteita. Etupiha suuri nurmialue oli turvallinen maasto toteuttaa erilaisia toimintoja ja toimikin näin ollen ensisijaisena ulkoilualueena. Rakennuksen sivulla ollut hiekkapohjaista koripallokenttää emme juuri käyttäneet ensimmäisen päivän ryhmäytyseshten jälkeen. Vapaa-ajan toimintoihin läheinen uimaranta tarjosi paljon tarvittua virkistystä helteisiin päiviin. Toteutimme lyhyen patikkaretken leirin poikien kanssa ja perehdyimme lähimaastoon.

6 OPINNÄYTETYÖPROSESSI

6.1 Langan alkupää

Opinnäytetyömme idea tuli suoraan työelämämme tarpeista. Jonne huomasi nuortenilloissa keskustelun viittaavan usein Vanhaan testamenttiin, mutta lähinnä täydellisen tietämättömyyden ja kysymysten muodossa. Kuullessaan raamattuluentoja Vanhan testamentin punaisesta langasta hän sai idean muotoilla opetusmateriaali yhteistyöseurakunnan nuortenleirille sopivaksi. Marko astui mukaan suunnittelemaan toteutusta ja sisältöä helmikuussa 2011.

Alkuperäinen tavoitteemme oli tehdä kokonainen viiden päivän nuortenleiri, johon olisimme suunnitelleet kaiken hartauksista draamallisiin opetusseikkailuihin Högsåran saaristossa. Tavoite kuitenkin rajautui nopeasti inhimillisistä syistä johtuen. Inhimillisistä tekijöistä johtuen työn rajaaminen oli luonnollista, jopa pakollista, sillä aika ja energia eivät olisi riittäneet tekijöille. Halusimme tehdä sen minkä teemme huolellisesti ennemmin kuin epäonnistua yrittämällä liikaa. Lopulliseksi tavoitteeksi muodostui monipuolisen materiaalipaketin luominen jo valituista aiheista, joita voisi myöhemmin soveltaa muihinkin raamatunopetushetkiin kuin leirityöskentelyyn.

6.2 Suunnitelma

Ensimmäinen suunnittelupalaveri oli 4.8.2011, jolloin pidimme brainstorm -työskentelyn ja kirjoitimme kaikki ajatuksemme aiheesta paperille. Esittelimme opinnäytetyöaiheemme 17.8.2011 pidetyssä seminaarissa, mutta johtuen epävarmuuksista työelämätahon ja aihepiirin rajaamisen kanssa teimme tarkemman suunnitelmamme vasta 6.9.2011 ja palautimme sen opettajille silloin.

Suunnittelimme opetusmateriaalia, joka madaltaisi kynnystä avata Raamattu myös Vanhan testamentin puolelta ja opettaa nuorille Raamattua yhtenäisenä kokonaisuutena. Samalla laitoimme oman tietomme koetukselle ja haastoimme itsemmekin perehtymään paremmin tähän aiheeseen.

Yhteistyöseurakunnan nuorisotiimin tavoitteena on kertoa nuorille Raamatusta uusilla ja innovatiivisilla sekä mielekkäillä tavoilla. Seurakunnassa ei myöskään ole opetettu paljoa Vanhasta testamentista, joten opinnäytetyö tulee siksi hyvään saumaan ja tukee nuorisotiimin työskentelyä sekä helpottaa kesään ja rippikouluun valmistautumisen työtaakkaa. (Keskinen, 2011)

Keskeiseksi suunnitelman osaksi jäi kattavan ja hyvän opetusmateriaalin luominen. Muut suunnitelman osat ovat vaihdelleet matkan varrella ja loppua kohden visiomme työstä on muotoutunut laajemmaksi kuin vain nuortenleirin produktiksi. Fokusoimme materiaalimme sisällön Vanhan testamentin Punaisen langan esittelemiseen sen verran laajasti, että ohjaajan ei tarvitsisi tuntea menevänsä tyhjän päällä oppitunnille ja vastaamaan vaikeisiin kysymyksiin.

6.3 Yhtä lankaa vetäen

Työn kunnollinen valmistelu ehdittiin aloittaa ennen Monikulttuurisuus-harjoittelun alkua syksyllä 2011. Työn keskeiset sisällöt oli kirjattu suunnitelmaan ja harjoitteluun lähtiessä sovimme pitävämme yhteyttä sähköpostitse kukin tahoillamme suunnitellessa opinnäytetyötä. Jonne lähetti 19.10.2011 suunnittelemansa opetussisältörungon työelämäyhteistyötaholle. Runko toimi pohjana myöhemmälle työskentelylle harjoittelun aikana. Harjoittelun päätyttyä tarkistimme mitä olimme saaneet syksyn aikana valmiiksi ja sovimme seuraavan kerran kokoontuvamme kunnolla asian äärelle tammikuussa 2012.

Tammikuussa koulun alettua tapasimme useasti keskustellen ja arvioiden työmme fokusta, sisältöä ja toteutusta. OT-seminaarissa 16.1.2012 esittelimme syksyn tuotoksia opponenteille ja ohjaaville opettajille. Saamamme palaute kertoi opetussisällön haasteellisuudesta ja teoriaosuuteen panostamisen tarpeesta. Aiheemme sai osakseen yleistä hyväksyntää ja kiinnostusta myös kurssimme keskuudessa. Seminaarin johdosta aloimme kartoittaa työhömmme liitettävissä olevia työtapoja ja punnitsimme eri opetussisältöjen painotuksia.

Työelämäyhteistyötahon kanssa olleista epävarmuuksista johtuen jouduimme luopumaan ajatuksesta tehdä pelkkä produkti seurakunnan nuortenleirille. Seminaarissa puhuimme jo siitä, että tulevaa työtä on mahdollista soveltaa viikonloppuleireille, tai jopa vain yksittäisiin opetushetkiin.

Opetussisällöt oli päätetty 20.2.2012 ja aloitimme niiden työstämisen materiaalipaketin muotoon. Aihevalintoihin vaikutti Timo Junkkaalan kanssa käyty sähköpostikeskustelu, jossa hän antoi vinkkejä kirjallisuuden ja keskeisten teemojen suhteen. Jaoimme aiheet keskenämme ja jatkoimme työskentelyä ollen aktiivisessa keskusteluyhteydessä ja toinen toistamme työssä tukien. Opetusmateriaalien jakoon vaikutti lähinnä henkilökohtainen kiinnostus ja pohjatiedon määrä aiheista. Työnjaollisesti Jonne otti enemmän vastuuta opetusmateriaalien tietopohjien ja taustojen valmistelussa, Marko taas ideoi keskustelukysymyksiä aiheisiin liittyen. Tämä valinta pohjautui Jonnella jo valmiiksi olleeseen laajaan tietopohjaan liittyen Punaiseen lankaan.

Työelämäyhteistyökumppanin puolelta leiriä valmistelevaan ja toteuttavaan tiimiin tuli kolme nuorisotyönohjaajaa. Tapasimme heidät ensimmäisen kerran työn äärellä 16.4.2012 palaverissa, jossa käsitelimme leirin ohjelmarunkoa, perehdytimme nuorisotyönohjaajia materiaalipakettiin ja keskustelimme vastuualueista. Ohjelmarungon suurimpia teemoja oli opetuksien ajankohtien päättäminen ja opetuksien pituus. Työntekijöiden kokemus materiaalipaketista oli positiivinen. Sisältöä oli laajalti ja aines vaikutti heistä haastavalta. Keskustelimme materiaalin käytöstä soveltuvien osien ja ryhmän tietotason mukaisesti. Leirin vastuujaosta toimimme esiin omaa vastuutamme leirin opetuksesta ja siihen liittyvästä oppimispäiväkirjasta, ja toivoimme nuorisotyönohjaajien kantavan enemmän vastuuta vapaa-ajan toiminnoista. Ehdotuksemme kuultiin ja pääsimme konsensukseen vastuiden ja taakkojen yhteisestä kantamisesta. Tässä vaiheessa varmistui opinnäytetyömme kuvaksi vain opetusmateriaalin luominen, jota soveltaisimme leirikontekstiin.

Tapasimme tiiminä toisen kerran 15.5.2012 leirin käytännön järjestelyjen ollessa erityisesti käsiteltävinä seikkoina. Leirikirjeet, materiaalihankinnat, opetusvastuiden jako, hartausvastuut ja yhden työntekijän jääminen pois leiriltä olivat myös asialistalla. Aikaisempaan vuonna leirille oli osallistunut yli neljäkymmentä nuorta, mutta nyt ilmoittautuneita oli alle kaksikymmentä, jolloin kolmatta ohjaajaa ei palkattaisi leirille.

Työntekijän poisjääminen vaikutti aikaisemmassa tapaamisessa tehtyihin vastuualuejakoihin. Huolta tapaamisessa aiheutti myös nuorten vähäinen kiinnostus leiriämme kohtaan. Viimeinen ilmoittautumispäivä leirille oli 27.5.2012. Samalla päivämäärällä leirille oli ilmoittautunut vaadittava määrä nuoria ja leiri voitiin järjestää.

Viikko 22, eli leiriämme edeltävä viikko, työskenneltiin materiaalihankintojen ja tulostustöiden parissa. Työskentelimme saadaksemme materiaalipakettimme tulostettavaan muotoon, samoin kuin oppilaille jaettavan tiivistelmävihkosen parissa (Liite 2). Saimme kaiken valmiiksi hyvissä ajoin ennen viikonloppua ja leirille lähtö tapahtui maanantaina 4.6.2012.

Leirin päätyttyä keräsimme palautteet ja keskityimme kesän ajan töihimme. Elokuussa aloitimme työskentelyn palautteiden kirjaamisella ja teoriaosuuden työstämisellä. Syksyn ensimmäinen seminaari 23.8.2012 antoi vahvan rungon teoriaosuudelle ja lukuisia parannusehdotuksia työlle yleensä. Kokoonnuimme 7.9. 2012 Lappeenrannassa jolloin aikaansaannoksena oli lähinnä työn reflektointia ja terapeutista keskustelua työn hedelmistä. Tapasimme jälleen Lappeenrannassa 21.9. 2012, jolloin teoriaosuutta saatiin terävöitettyä ja motivaatiota työn tekemiseen parannettua. Tiistaina 2.10. 2012 pidetyssä seminaarissa saimme opponenteilta tärkeää palautetta teoriaosuuden sirpaleisuudesta ja osittain turhasta tiedosta. Opettajat antoivat palautetta sisällysluettelon järjestyksestä ja termien oikeasta käytöstä.

Henkilökohtaiseen ohjaukseyntiin, joka pidettiin 11.10. 2012, mennessä teoria oli saatu sisällöllisesti valmiiksi. Työmme seuraavat vaiheet sisälsivät prosessin aukikirjoittamista, tulosten arviointia, teoriapohjan peilaamista käytäntöön ja havaintojen kirjaamista työhön.

6.4 Langan punonta

Leiri pidettiin ajanjaksolla 4.-8.6.2012 Högsåran leirikeskuksesta. Leirin ohjelma löytyy liitteestä 4. Pääsääntöisesti aikataulut noudattelivat joka päivä samaa kaavaa: aamupäivä opetusta, iltapäivällä ohjattua toimintaa ulkoilun, askartelun tai muun yhteisen puuhastelun tiimoilta. Iltaisin kokoonnuimme viettämään iltaohjelmaa, jonka

nuoret itse valmistelivat leikkeineen ja lauluineen. Jokainen päivä alkoi ja päättyi yhteisillä hartauksilla, joista vastasivat leirin vetäjät. Leiri toteutettiin liitteen ohjelmarungon mukaisesti.

Leirin alussa nuorille jaettiin oppimispäiväkirjat, joiden funktiona oli toimia nuoren itsensä tukivälineenä uusien ja vaikeidenkin asioiden oppimisessa. Jokaisen opetuksen jälkeen annettiin mahdollisuus täyttää teemaan liittyneitä sivuja, joista jokaisessa oli muutama ajatuksia herättelevä kysymys. Lisäksi oppimispäiväkirjassa oli mahdollista kysyä, mikäli jokin oli jäänyt epäselväksi tai nuori halusi tarkennusta. Iltapäivällä vihkot palautettiin yhdessä sovittuun paikkaan, josta keräsimme ne ja vastasimme kysymyksiin ja kommentoimme nuorien kirjoituksiin. Oppimispäiväkirjapohja on tämän työn lopussa liitteenä 3.

Ryhmätöihin nuoria jaettaessa nuorisotyönohjaajien ennakkotietämys osallistujista oli tärkeää. Useimmissa työskentelyissä joka ryhmän mukana oli joku ohjaajista ja etenkin muutama nuori jolla tiedettiin olevan haasteita joko ryhmätyöskentelyssä, oppimisvaikeuksia tai haasteita lukemisessa osattiin ottaa huomioon. Ohjaajan rooli muuten ryhmätöissä oli lähinnä tukeva, varsinainen työskentely annettiin nuorien vastuulle.

Maanantaina iltapäivällä ryhmäytimme nuoria muutaman rastin ja leikin kautta. Nuoret pitivät toiminnasta ja tarjosimme tämän havainnon perusteella pitkin viikkoa ulkoilua erilaisien leikkien muodossa. Emmauksen Tiellä - materiaalissa selitetty Punainen Lanka-työskentely oli nuorille mieluista. Piirustukset ripustettiin Langalle ja niistä käytiin keskustelua.

Tiistaina järjestimme Kristus-esikuvat työskentelyn lisäorientaatioksi Narnian tarinat-elokuvaillan. Valitsimme elokuvan sen vahvan messiaanisuustematiikan pohjalta. Järjestelimme opetustilan elokuvateatteritilaksi valkokankaan ja videotykin avulla. Nuorien palaute oli positiivista ja elokuvan messiaanisuustematiikka huomattiin ja huomioitiin oppitunneilla.

Keskiviikkona opetuksessa tehtiin selvä poikkeama materiaalin linjasta. Nuorisotyönohjaaja jonka vetovastuulla Exodus-tunti oli, halusi opettaa asian

paperinukketeatterin avulla. Marko ja Jonne olivat käsittelemässä Exoduksen kannalta keskeisiä hahmoja ja nuorisotyönohjaaja selosti tapahtumia. Nuoret pitivät tunnista ja muistivat asiaa vielä palautteessa. Iltapäivällä jaoin leiriläiset kahteen ryhmään tyttö/poika-periaatteella. Tytöt jäivät nuorisotyönohjaajien kanssa askartelemaan ja pojat lähtivät meidän mukamme perehtymään Högsåran maastoon vaelluksen muodossa. Ratkaisu sai kahtalaista palautetta, muutama tyttö koki jaon epärealistiseksi, mutta pojat kokivat että tyttövaltaisella leirillä hetki vain poikien kesken oli tervetullut.

Torstaina kevensimme opetusta arvioituamme nuorien viireys- ja jaksamistasoa ja etenkin viimeisin varsinainen opetus, Messiaaniset nimet, oli lähinnä keskustelua Messiaasta ja sen eri merkityksistä. Illalla nuorisotyönohjaajat olivat järjestäneet kirjainarvoitusreitit joka johti vanhalle nuorisotalolle. Ryhmät saivat arvoituksen ratkaistua, joka johti nuorisotalon ovien aukeamiseen. Nuorisotalolle oli järjestetty akustinen yksityiskeikka, esiintyjänä gospel-yhtye Miriamin kitaristi/solisti Ossi Mäki-Reini. Keikka kesti reilun tunnin ja oli nuorille mieluisa yllätys.

Leirin viimeisenä aamuna pidimme viikon kokoavan kertaustunnin, jolla nuoret jakaantuivat ryhmiin ja valitsivat kukin Punaiselta Langalta maanantaina tehdyn piirustuksen ja selittivät omin sanoin mistä siinä oli kyse. Muut nuoret saivat täydentää niin halutessaan. Nuorien kokemus tästä oli hyvä, ja tiedon määrä oli kasvanut selvästi. Tapahtumien asettaminen aikajärjestykseen sujui myös hyvin. Heille jaettiin opetuksista tehty tiivistelmävihko ja oppimispäiväkirjat. Tunnin päätteeksi nuorisotyönohjaajat keräsivät palautteen nuorilta.

6.5 Langan pätkät käsissä

Arvioimme opetusta ja sen toimivuutta omien havaintojemme ja erityisesti oppimispäiväkirjojen avulla. Jaottelimme leirille osallistuneet nuoret neljään ryhmään arvioinnin helpottamiseksi. Ryhmät ovat seuraavat: seurakunnassa toimivat aktiivinuoret, seurakunnassa vähemmän mukana olleet nuoret, tytöt ja pojat. Näiden ryhmien välillä on selvästi eroja ja niiden vertaaminen toisiinsa on mahdollista havaintojemme perusteella.

Opetukseen osallistuivat eniten ne nuoret, jotka ovat olleet aktiivisesti mukana seurakunnan nuorisotoiminnassa kuten nuorten illoissa, leireillä ja isoskoulutuksessa. Heillä oli selvästi enemmän tietopohjaa, jonka päälle opetuksen tarjoama anti rakentui. Nämä aktiivinuoret olivat myös halukkaita keskustelemaan aiheista syvemmin opetuksen ulkopuolella, jättäen kysymyksensä opetustilanteista pois. Tämä osoitti heiltä hyvää arviointikykyä muun ryhmän tietotason suhteen.

Vähemmän toiminnassa mukana olevat nuoret osallistuivat paremmin ryhmätyöskentelyissä, erityisesti niissä, joissa ohjaaja oli mukana työskentelyssä. Tässä ryhmässä oli kuitenkin muutama nuori, jotka aktiivisesti kyselivät ja pyysivät tarkennusta ohjaajilta jonkin asian jäädessä epäselväksi tai sen yhteyden Punaiseen lankaan ollessa monimutkainen. Näiden muutaman nuoren kysymyksistä hyötyi varmasti suuri osa ryhmää. Seurakunnassa vähemmän toimivien nuorten oppimispäiväkirjat osoittivat myös paljon pohdintaa ja opetuksen olleen hyödyksi.

Tyttöjen ja poikien välillä oli selvä ero niin opetuksen aktiivisuuden kuin yleisen motivaation osalta. Pojat olivat selvä vähemmistö leirillä, joka osaltaan vahvisti heidän ryhmähenkeään, mutta aiheutti myös passiivisuutta yhteistoiminnoissa, kuten opetuksessa. Oppimispäiväkirjat osoittivat heidän kohdallaan opetuksen olevan joko paikka paikoin liian haastavaa tai epämotivoivaa.

Tytöt olivat aktiivisempia opetuksessa ja vapaa-ajan toiminnoissa. Ryhmätöissä tytöt olivat usein johtavassa roolissa ja opetuksen aikana avoimiin kysymyksiin vastaaja oli useimmiten tyttö. Heidän oppimispäiväkirjojensa vastaukset olivat jäsenyneempiä ja usein pohdiskelevampia kuin pojilla.

Ikäjakauma leirillä oli hyvin laaja, joka toi mukanaan isoja haasteita osallistujille suhteessa opetusmateriaaliin. Ryhmässä 16-17 vuotiaat osoittivat saavansa erittäin paljon luentomaisista opetushetkistä ja ryhmätyöskentelyistä, joiden jälkeen sai esitellä sen mitä oppi. Juuri rippikoulun käyneet osoittivat motivaation puutetta luentomaisilla opetushetkillä ja hyötyivät eniten toiminnallisista opetushetkistä, kuten Exodus -nukketeatterista. Ryhmätyöskentelyissä vanhemmat ja pidempään seurakunnan toiminnassa mukana olleet nuoret ottivat selkeästi enemmän vetäjän roolia. Tässä näkyi isoskoulutuksen saavutukset ja nuoren isostausta.

7 PALAUTE, ARVIOINTI, SOVELLETTAVUUS, REFLEKTIO

7.1 Palaute

Palaute kerättiin nuorilta viimeisen leiripäivän aamuna. Nuorilta pyydettiin vapaasanainen kirjallinen palaute opetuksesta, opettajista ja parannusehdotuksia ensi vuoden leirille. Palautteen viimeinen osio oli suunnattu selvästi yhteistyöseurakunnan työntekijöille, joten sitä emme käsittele tässä yhteydessä.

7.1.1 Nuorten palaute

Ennakkotieto siitä, että Vanha testamentti ei ollut nuorille tuttu ennestään, piti paikkansa. Palautteissa tuli ilmi, että nyt se hahmottuu paremmin. Uudet näkökulmat Raamattuun toivat myös mukanaan paljon pohdintaa: Opetus poiki myös vapaa-ajalla keskusteluja ohjaajien kanssa opetuksen aiheista, nämä informaaliset opetushetket saivat paljon kiitosta osakseen.

Ryhmätyöt ja parityöskentelyt koettiin hyväksi asiaksi useassa palautteessa. Nukketeatteri Exodus-tunnilla sai paljon kiitosta ja opetuksen keskusteleva sävy oli huomioitu positiivisesti. Opettajien hauska ja positiivinen opettamistapa oli huomioitu palautteissa useaan otteeseen.

Punainen lanka salin seinällä havainnollistamisen välineenä sai hyvää palautetta. Oppimispäiväkirjat, jotka päätettiin ottaa leirille melko viime hetkellä, koettiin positiivisiksi. Oppimispäiväkirjoihin kirjatut opettajien kommentit saivat myös kiitosta. Leirin selvä runko ja sen esittely leirin alussa helpotti kokonaisuuden hahmottamista.

Negatiivinen palaute oli paikoin hyvinkin ristiriitaista. Monien mielestä opetustuokiot koettiin pitkiksi tai pitkästyttäväiksi, mutta joissain palautteissa samassa lauseessa kehuttiin opettajien mielenkiintoista opetustyyliä. Luennoiva frontaaliopetus ja ryhmätöiden vähyys olivat selvästi eniten negatiivista palautetta saaneet seikat. Vaikea

asiasisältö ja havainnollistavien välineiden käytön vähyys, kuten taulun tai valkokankaan käyttö keräsivät negatiivista palautetta.

Ajoittain opetuksessa koettiin olevan liian nopea tahti. Aamupäivisin heikko vireystaso hankaloitti opetukseen keskittymistä. Opetusympäristöön olisi kaivattu vaihtelua, opetuksia olisi toivottu pidettäväksi ulkona luokkahuoneen sijaan. Opetukseen toivottiin maanläheisempää otetta muutamassa palautteessa.

7.1.2 Työntekijöiden palaute

Saimme kiitosta laajasta perehtymisestä Vanhan testamentin viitekehykseen ja materiaalipaketin laajuus sai palautetta niin hyvässä kuin pahassa. Palaute vahvisti tavoitteemme siitä, että materiaalia voi käyttää myös vanhempien nuorten ja aikuistenkin parissa, ei vain nuortenleirillä. Myös toiminnalliset tehtävät nähtiin soveltuvaksi myös vanhemmalle ikäryhmälle.

Palautteessa kiinnitettiin paljon huomiota nuorten erilaiseen lähtötasoon ja ilmaistiin huoli siitä, unohdimmeko kohderyhmämme ja suuren vaihtelun heidän raamattutiedossaan. Toisaalta saimme kiitosta siitä, että syvällisempään pohdintaan uppoutuneet nuoret saivat keskusteluyhteyden ja mahdollisuuden löytää vastauksia. Tällainen kahdenkeskisen tai pienryhmäkeskustelun arveltiin toisaalta vievän aikaa kohdata nuoria, joilla ei ollut resursseja sisäistää opetusta.

Opetusmateriaalipaketti sai huomioita asioista, joista työntekijät itsekään eivät olleet kuulleet, mikä nosti huolen entisestään nuorten oppimisesta. Tällaisia asioita olivat Voideltu kivi Kristus -esikuvissa, sekä osa Messiaanista nimistä. Toisaalta palaute ilmaisi myös, että tämä oli vain heidän huolensa, sillä he eivät olleet oppitunneilla mukana katsomassa kuinka ja mitä näistä asioista opetettiin nuorille.

Oppituntimateriaali oli palautteen mukaan raskasta luettavaa. Siihen piti paneutua kunnolla, että ymmärsi missä kohtaa Punaista lankaa oltiin menossa. Taustatietoa oli runsaasti, Raamatunkohtia kattavasti, linkit Vanhan testamentin ja Uuden testamentin

välillä olivat hyviä. Materiaaliin paneutuessa ohjaajat saivat itsekin uutta tietoa ja uusia näkökulmia Vanhaan testamenttiin.

Opetusmateriaalipaketti koettiin haastavaksi. Toisaalta, se on erilainen kuin monet muut opetusmateriaalit, mihin olemme nuorisotyötä tehdessämme törmänneet. Tietoa on enemmän, se on syvempää ja mielenkiintoista, mutta myös hankalammin ymmärrettävää kuin moni muu opetusmateriaali esimerkiksi nuorisotyöhön suunnatut opetuskirjat. Missään tapauksessa näitä oppitunteja ei voi mennä pitämään niin, ettei niihin ole kunnolla tutustunut etukäteen. Koska materiaali on niin haastava, Vanhan testamentin keskeisimmät kertomukset ja esimerkiksi Israelin kansan historia täytyy olla hallinnassa jo etukäteen.

Opetusmateriaali koettiin siis haastavaksi ja sen erilaisuus suhteessa muihin nuorisotyöhön suunnattuihin opetuskirjoihin ilmaistiin. Tietoa koettiin olevan enemmän ja syvemmin ja myös mielenkiintoisia huomioita oli tehty, mutta se oli hankalammin ymmärrettävää. Leirivihko (Liite 2) koettiin erittäin hyväksi ja sen sisältö sopivaksi. Kysymyksiä, joita palaute halusi herättää, olivat: Kohtaako tämä opetusmateriaali nuoren omaa elämää? Jääkö nuorelle etäiseksi se, miten opetuksen pitäisi vaikuttaa hänen elämäänsä?

7.2 Yhteenvetoa ja tulkintaa palautteesta

Palautteista voidaan lukea, että Vanhan testamentin tietotaso on ollut huonompi ennen leirille tuloa, ja asiaan on saatu muutosta. Oleellista on ollut saada Vanha testamentti avattua myös sellaisista kohdista, joihin harvemmin muuten tulisi koskettua. Vanha testamentti on haastavaa sanomaltaan ja se näkyi myös opetuksessa. Opetus koettiin ajoittain raskaaksi ja vaikeaselkoiseksi, jolloin havainnollistavien keinojen käyttö olisi ollut tarpeen. Toisaalta Punainen lanka aikajanana auttoi nuoria hahmottamaan pelastushistorian kulkua. Luennoiva opetustyyli, joka on meille luontainen, ei selvästi ollut sopiva jokaiseen opetushetkeen, ja osallistavia työskentelykeinoja voisi soveltaa opetukseen tässä työssä esitettyä laajemmin. Myös työntekijät esittivät huolensa siitä, kohtaako opetuksemme taso nuoret ymmärrettävällä ja käytännöllisellä tasolla.

Ohjaajien huolena oli nuorten suuri lähtötasoero raamattutietämyksessä. Tämä huoli toteutui ainakin osittain nuorten palautteen perusteella. Pienestä osasta palautteista oli havaittavissa, että opetus oli mennyt laajalti yli ymmärryksen, mutta moni kirjoitti saaneensa opetuksesta paljon irti. Ristiriitainen palaute opetussisällöstä voi osittain selittyä sillä, että osallistujien ikä vaihteli viidestätoista ikävuodesta kahdeksaentoista ja heidän raamattutietojensa välillä oli myös mittava ero. Koska palaute oli anonyymia, emme voi kuin arvuutella lisää, että oppimisvaikeuksista kärsivien nuorempaa ikäluokkaa edustavien nuorten kohdalla opetus olisi mennyt enemmän yli ymmärryksen kuin toisilla.

Opetuksen ulkopuolella muutama nuori oli aktiivisesti kysymässä ja tarkentamassa opetuksen muutamia kohtia. Heidän kanssaan käyty kahdenkeskiset tai pienryhmäkeskustelut saivat paljon kiitosta. Tällainen henkilökohtainen kohtaaminen ja uskonasioista keskustelu ovat merkittäviä nuoren hengellisen identiteetin muodostumiselle.

7.4 Työn sovellettavuus

Tavoitteenamme oli tehdä kattava materiaalipaketti, jota voisi käyttää myös toisenlaisessa työskentelyssä. Opinnäytetyöprosessin aikana Honkanen on muutamaaan otteeseen päässyt jo hyödyntämään opinnäytetyön materiaalia nuortenilloissa. Materiaalin sisältö on helposti sovellettavissa tehtäviksi, ryhmätyöskentelyksi, Raamatun itsenäiseen tutkimiseen tai opetussarjaksi nuorteniltoihin. Kohderyhmän ikä ja osallistujamäärä on syytä pitää mielessä ja suunnitella toiminta kuulijoita palvelevaan muotoon.

Ensimmäisenä sovellutuksena opinnäytetyömme sopisi siis nuorisotyöhön raamattupiiri materiaaliksi. Yhden aiheen perusteellinen läpikäyminen voi viedä viikoittain pidettävissä raamattupiireissä useammankin kerran. Tällainen työskentely tapa sopinee vanhemmille nuorille ja aikuisille. Raamattupiireissä, joissa käydään läpi Raamattua yksi kirja, henkilö tai aihealue kerrallaan, materiaalipaketistamme löytyy varmasti käyttökelpoista aineistoa työskentelyn tueksi.

Esimerkiksi Kansan Raamattuseuralla on isokoulutuksen aikaan vanhemmille isosille tarjolla raamattukurssi, jolla syvennyttään johonkin Raamatun kirjaan. Tällaiseen viikonloppuleirityöskentelyyn materiaalista on helppo ottaa jokin aihealue ja syventyä siihen nuorten kanssa. Aktiiviset isokset ovat otollisinta kohderyhmää materiaalin käyttöön. Se tarjoaa haastavaa ajateltavaa ja paljon lisää tietoa Raamatusta sekä Vanhan ja Uuden testamentin vuoropuhelusta. Rippikouluun soveltuvasta käytöstä kerromme 7.7 Kehitysehdotusten alapuolella.

Työmme on oman näkemyksemme mukaan sopiva myös varhaisnuorisotyöhön, joskin varhaisnuorisotyössä opetuksen tavoitteeksi voisi riittää kertomusten tekeminen tutuiksi lapsille. Syvää teologiaa he eivät vielä voi käsitteellistää, mutta vastaanottoon he kykenevät kertomusten kautta. Tässä, niin kuin kaikkien muidenkin ikäryhmien kohdalla, ohjaajan oma ammatillinen kokemus ja ryhmän tunteminen ovat avain asemassa valittaessa sisältöä ja pedagogisia menetelmiä. Kehitysehdotuksissa 7.7 otsikon alapuolella on vielä vinkkejä työn sovellettavuuteen.

Eräs kirjaamaton tavoite meille itsellemme oli myös oman tiedon lisääminen suhteessa Vanhaan testamenttiin ja pelastushistorian hahmottamiseen. Materiaali, jota luimme ja tutkimme, soveltui täyttämään oman tavoitteemme. Työmme soveltuu myös työntekijälle pintaraapaisuksi kyseisestä aiheesta, mutta suosittelimme perehtymään työtä paljon inspiroineeseen Leif Nummelan teokseen Raamatun punainen lanka.

7.5 Tutkitun tiedon ja leirimme vuoropuhelu

7.5.1 Yhdessä lukeminen

Opetushetkissä Raamatun lukeminen oli kaiken perusta. Jokaisella osallistujalla oli mahdollisuus saada oma Raamattu, mikäli omansa oli unohtanut leiriltä. Opetushetkiin valitsemamme kohdat tukivat hyvin kokonaisuutta ja niiden osallisuus Punaiseen lankaan oli myös nuorten mielestä johdonmukainen. Opetushetkien tavoitteet heijastuivat myös raamatunpaikkojen valinnoissa, valitut kohdat tukivat asettamiamme tavoitteita sopivasti.

Opetushetkissä luettiin paljon kohtia ääneen jae tai pari kerrallaan. Tästä oli mahdollista kieltäytyä halutessaan antamalla vain vuoro seuraavalle. Näin toimi isossa ryhmässä ne, joilla oli lukemisen suhteen haasteita. Kuitenkaan pienissä ryhmissä ääneen lukeminen ei muodostanut kenelläkään suurta kynnystä. Ääneen luetut kohdat käsiteltiin joko keskustelemalla tai toiminnallisia menetelmiä hyödyntäen.

Nuoret kokivat saaneensa paljon uutta tietoa Raamatusta, ja vanhan tiedon jäsenyneen muodostaen selvemmän kuvan Vanhan testamentin rakenteesta ja tapahtumista. Näin ollen voimme tulkita valitsemiemme lukuosuuksien ja työtapojen olleen hyvä valinta tähän työskentelyyn tavoitteidemme valossa.

7.5.3 Toiminnallisuus

Toiminnallisuus ilmeni työssämme enimmäksään määrin ryhmätyöskentelyinä ja kuvallisena ilmaisuna. Monessa opetusmateriaalin työskentelyosiossa mainitaan ryhmätyöskentely, jonka aikana keskustellaan tai tuotetaan jotakin, kuten piirustuksia tai tekstiä. Ryhmätyöt purettiin aina yhdessä vetäjän johdolla, jolloin koko leiri sai hyötyä ryhmien havainnoista ja tuotoksista. Nuoret kokivat ryhmätyöt positiivisina ja toivoivat enemmän erilaisia toimintamenetelmiä käytettäväksi ensi vuoden leirille. Myös konkreettiseksi tehty Punainen Lanka -piirustuskokoelma ja sen käyttö opetusvälineenä oli nuorien mielestä toimiva.

Alkuleirin toiminnallinen ryhmätyöshetki palveli leirin dynamiikkaa hyvin. Leirillä oli paljon ennestään toisilleen tuntemattomia nuoria, ja ryhmäytyminen auttoi luomaan hyvää henkeä ja luottamusta ryhmään. Joka päivä toteutettu ohjattu ulkoilu oli hyvää tasapainoa teoriapainotteiselle opetukselle ja ulkoilu olikin varsin odotettu hetki. Myös iltahjelmien suunnittelu ja toteutus antoivat pienempiin vastuuryhmiin jaetuille leiriläisille tärkeän osallistumisen ja vastuun tunteen.

7.5.4 Narratiivisuus

Narratiivisuus näkyi erityisesti yhden opetuksen ja hartauksien kautta. Exodus-oppitunti järjestettiin materiaalipaketistamme poiketen nukketeatterin avulla ja tämä sai erittäin positiivisen vastaanoton. Lisäksi moni nuori kertoi oppineensa Exoduksesta paljon uutta tällä opetusmenetelmällä. Opetus sisälsi paljon tahatontakin huumoria meidän operoidessamme nukkeja ensimmäistä kertaa elämässämme, mutta se loi hyvää henkeä opetushetkeen, eikä vienyt huomiota itse asiasta.

Hartauksia oli päivän aikana kaksi: ennalta suunnitellut aamuhartaudet ja iltahartaudet. Molemmissa vetäjät joko kertoivat omia kokemuksia päivän teemoihin liittyen tai avaten jotakin päivän aikana vastaan tullutta raamatuntekstiä. Hartaudet olivat hyviä hetkiä sekä spiritualiteetin että opetuksen näkökulmasta. Nuoret olivat hyvin läsnä hartaushetkissä ja keskittyivät kuuntelemaan hartaudenpitäjää. Etenkin iltahartaudet olivat rauhallisia ja kiireettömiä tuokioita, joissa oli vetäjillä enemmän aikaa ja lisäkeinoja käytettävissä. Esimerkiksi musiikin käyttö iltahartauksissa oli merkittävässä roolissa.

Leirimme kertomukset tarjosivat nuorille uusia näkökulmia ja mahdollisuuden asettua hetkeksi jonkun toisen asemaan, joko miettien nuorisotyönohjaajan reaktioita elämän erilaisiin tilanteisiin tai asettua Exodus-tapahtumien henkilöiden maailmaan nukketeatterin välityksellä. Nuorille asetettiin eteen erilaisia arvoja, motiiveja ja tilanteita, joita vasten peilata omia arvojaan ja painotuksia elämässä. Hartaudet aikaansaivat keskustelua myöhemminkin muutamien kohdalla, eivätkä jääneet vain pakolliseksi kuvioksi ennen nukkumaanmenoa. Tämä kertoo kerronnallisten menetelmien onnistuneesta käytöstä. Niitä olisi voinut käyttää enemmänkin opetuksessa kertomusten muodossa, joita nuoret kuuntelivat mielellään. Opetushetkissä olisi voinut varsin hyvin avata Raamatun henkilöiden maailmaa käyttämällä joko valmiita kertomuksia tai kirjoittaa itse uutta tekstiä.

7.5.5 Kristillinen kasvatus

Normatiivisuus, intentionaalisuus ja vuorovaikutuksellisuus toteutuivat kasvatustoimintamme ytimessä hyvin. Toimintamme ja opetuksemme olivat hyvin linjassa toistensa kanssa, joten ristiriitoja sen suhteen ei tullut. Hyviä arvopohjaisia keskusteluja tuli nuorten kanssa paljon ja erityisesti Vanhan testamentin laki herätti paljon ajatuksia nuorten keskuudessa. Kuitenkin toimintamme normatiivinen pohja oli hyvin luterilainen ja erottelimme opetuksessa ja keskusteluissa lain ja evankeliumin.

Opinnäytetyömme tavoitteet tuotiin esiin heti leirin alussa. Näin nuoret saivat hyvän kuvan siitä, mitä viikon opetus pitää sisällään ja millä keinoilla tavoitteisiin pyritään. Vaikka alkureaktiot olivat jopa hieman kauhistuneita, itse työskentelyissä ei enää kysely miksi tätä asiaa käydään läpi, vaan asiayhteydet olivat selviä. Materiaalissa jokaisen opetuksen tavoitteet on kirjoitettu auki ohjaajan avuksi, niitä vasten peilaamalla on helpompaa valita materiaalista osiot kutakin ryhmää varten sopiviksi.

Olimme jatkuvasti tarjolla keskusteluun opetuksesta ja kristinuskosta yleensä. Haastoimme myös useasti nuoria keskusteluun, joka kantoi monessa tapauksessa hedelmää. Oma esimerkkimme avoimina ja keskusteluvalmiina henkilöinä näkyi loppuleiriä kohden yhä aktiivisempänä keskusteluna useampien leiriläisten kanssa. Viiden päivän aikana saimme luotua keskustelukulttuurin, jossa kyettiin puhumaan haastavistakin aiheista mielipiteiden perustana toimiessa Raamattu ja sen tulkinta.

Hartaus- ja rukouselämää pidimme esillä hyvin paljon, koska koimme niiden olevan kristillisyyden tunnusmerkkejä. Nuoret ottivat todella hyvin vastaan esimerkiksi aktiivisen rukoustoiminnan niin iltahartauksissa kuin opetuksien alussa, jopa meitä ohjaajia muistutettiin alkurukouksista niiden meinaatessa unohtua muutamaa otteeseen. Tämä kuvastaa hyvää suhtautumista ulkoisesti kristityksi tunnustautumista kohtaan ja osaltaan turvallisuuden tunnetta, joka leirillämme oli hengellisyyttä ja sen harjoittamista kohtaan.

7.6 Reflektio

Saamamme palaute nuorilta ja ohjaajilta tukee toisiaan ja omia havaintojamme melko hyvin. Meidän tarkoitukseemme muodostui luoda niin laaja ja kattava materiaalipaketti, että sen pohjalta voisi vastata kysymyksiin jotka ovat yleisiä aiheeseen liittyen tai muita mielenkiintoisia faktoja, jotka voisivat elävöittää opetusta. Materiaalia siis tuli hankittua reilusti yli nuortenleirin tarpeen.

Ohjaajien palautteessa sanottiin: ”Materiaalipaketti ei tuntunut omiin työtapoihimme suoraan sopivalta, vaan jouduimme muokkaamaan tunteja itsellemme sopivimmiksi, kun pidimme niitä nuorille.” Muitakin kohtia löytyy palautteesta, joissa ohjaajat ilmaisevat materiaalin olleen syvää, haastavaa jopa heille itselle, ja tuoneen jopa heille uusia tulkintoja ja näkökulmia esiin. Tämän näemme alleviivaavan omaa onnistumistamme materiaalipaketin tavoitteessa. Meidän tavoitteemme myös nuorisotyönohjaajia haastavasta materiaalista täyttyi.

Toisaalta kritiikki, jota esitettiin meille, on osaltaan siitä johtuvaa, etteivät ohjaajat olleet kertaakaan meidän pitämillämme oppitunneilla. Heille saattoi jäädä kuva siitä, että opetimme kaiken mitä opetusmateriaaliin olemme kirjanneet. Jäimme miettimään sitä, emmekö tarpeeksi selvästi ilmaisseet materiaalipaketin tarkoitusta heille. Ammattilaisen tulisi materiaalipaketin avulla syventyä helposti ja nopeasti aiheeseen ja ammattitaitonsa turvin karsia pois aines, joka ei sovellu opetustarkoitukseen kulloiseenkin tilanteeseen.

Konkreettisenä esimerkkinä me esimerkiksi kävimme läpi tuomarien ajan rinnastamalla heidät sotilasjohtajiin, josta käytimme mielikuvaesimerkkinä ”300” -elokuvasta tuttua spartalaista Leonidas–sotilasjohtajaa. Se, mitä muuta tuomareiden asemaan kuuluu, on ylimääräistä materiaalia opettajalle, jos joku nuori tai opetusta kuunteleva sattuisi kysymään tarkentavia kysymyksiä. Materiaalipaketista riittää opiskeltavaa paljon pidemmäksi ajaksi, kuin vain viiden päivän nuortenleirille, mutta nuortenleirin konteksti ja siitä saatu palaute näytti, että materiaalia pystyy muokkaamaan helposti myös leirityöskentelyyn.

Jonne käytti osaa opinnäytetyöstämme myös Lappeen seurakunnan nuortenillassa kesällä 2012. Minkä tahansa aiheen voi pienen alustusluennon jälkeen pitää nuorille, joilla on jo perustietotaso Uudesta Testamentista kunnossa. Tämä näkyi Kristus-esikuva -työskentelyn tuloksissa nuortenillan päätteeksi. Enemmän aikaa ja huolellista suunnittelua tosin vaaditaan, mikäli materiaalia lähdetään opettamaan henkilöille, jotka eivät tunne Uutta testamenttiakaan paljoa. Kristuksen merkityksen tunteminen joulun, pääsiäisen ja erityisesti sovituksen, lunastuksen ja Jeesuksen persoonan kautta auttaa ymmärtämään tämän materiaalipaketin sisältöä hyvin. Mikäli henkilökohtainen usko ja ymmärrys Jeesuksesta, sovituksesta ja lunastuksesta puuttuu, kannattaa ehdottomasti lähteä opettamaan nuorille ennemmin Uutta testamenttia evankeliumeista, kuin Kristusta Vanhassa testamentissa.

7.7 Kehittämisehdotuksia

Opinnäytetyömme tavoite varsinaisen produktin tekemisestä muuttui ajan myötä (ks. 6 Opinnäytetyö prosessi) materiaalipaketin tekemiseksi. Tästä syystä toiminnallisten menetelmien käyttäminen työssämme jäi varsin suppeaksi. Osalla oppitunneista on kirjattuna toiminnallinen ehdotus työskentelyyn, mutta vaihtoehtoja ei useinkaan ole. Exodus -oppitunti toteutettiin nukketeatterin keinoin, mutta sitä ei ole kirjattu materiaaliin, sillä ajatus siitä syntyi yhteistyöseurakunnan nuorisotyönohjaajan toimesta leirillä. Tämä on hyvä esimerkki siitä, miten materiaalia voi soveltaa erilaisiin menetelmiin ja opetuksessa kannattaa ja voi käyttää luovuutta.

Pelastushistoria ja Punainen lanka ovat olleet yhä vahvemmassa suosiossa viime aikoina erilaisissa opetuksissa ja kirjallisuudessa. Tämä näkyi myös kurssillamme, jossa tehtiin oman työmme lisäksi kaksi muuta pelastushistoriaan liittyvää opinnäytetyötä. Erilaisista toiminnallisista menetelmistä suhteessa työhömme haluamme mainita nämä kaksi työtä. Pelastushistoria läpi puuhastellen (Heinineva & Koskela 2012) on rippikoulun raamattupiirimateriaali, jossa on hyviä ja selkeitä nuorille suunnattuja tehtäviä ja keskustelun aiheita. Pelastuksen lähteellä (Rannantie & Stenberg) on toinen, joka on raamattuopetusmateriaali kristilliseen päiväkotiin ja soveltuu hyvin lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön harjoituksineen. Teemamme on sama, mutta aihejako on hieman erilainen johtuen töiden eri näkökulmista. Materiaalipakettimme tarjoaa paljon

syventävää tietoa ohjaajille Punaisen langan näkökulmasta ja heidän materiaalinsa antaa valmiita sovellutuksia toiminnalliseen työskentelyyn eri ikäisten parissa.

Kritiikkinä materiaaliamme kohtaan haluamme nostaa Messiaaniset nimet -oppitunnin, jonka Savolainen koki oppitunnilla raskaaksi ja vieraaksi aiheeksi opettaa nuorille. Raamatussa monilla nimillä on syvempi merkitys ja siksi Messiaaniset nimetkin ovat olennainen osa tutkiessamme Messiaaseen liittyviä ennustuksia. Nimiin perehtyminen vaatii kuitenkin hieman enemmän kuin mitä opinnäytetyömme voi tarjota.

Toinen kehitysidea oppituntiin liittyen on rajata nimi työskentely Jeesuksesta käytettäviin tutumpiin nimiin, niin kuin Ihmisen Poika ja Daavidin Poika. Myös Messias ja Kristus -käsitteitä voisi käsitellä oppitunnilla. Oppituntiin voisi myös liittää Uudessa testamentissa ja nykykielessä esiintyviä Jeesukseen liitettyjä nimiä, kuten Vapahtaja, Pelastaja ja Jumalan Karitsa. Näillä nimivalinnoilla voidaan myös käsitellä luontevasti jumalanpalvelusta ja liturgiaa. Jeesuksen itsensä sanomat ”Minä olen...” - lauseet suhteessa Jumalan itsensä ilmoittamaan nimeen ”Minä olen se, joka olen”, ovat myös itsessään niin olennainen aihe, että siihen syventymisenkin muutaman Messiaanisen nimen ohella riittäisi. Tämän työskentelyn voisi siirtää Kristus esikuvat - oppitunnilta Messiaanisten nimien yhteyteen tukemaan rakennettavaa siltaa Vanhan ja Uuden testamentin välillä.

Exodus oppituntimme käsittelee oikeastaan vain Exodus -sanan sisältöä, lähtöä Egyptistä. Israelilaisten autiomaavaellusta ei käsitellä materiaalissa paljoakaan, mutta vaelluksen aikana tapahtuvista asioista käsitellään Kristus-esikuvat -oppitunnilla. Näin ollen Israelin kansan autiomaavaelluksen historiallisena ajanjaksona voisi käsitellä kehyskertomuksena Kristus-esikuvia käsittelevällä oppitunnilla. Mahdollisesti manna, viiriäiset ja vesi kalliosta esimerkit voisi opettaa nuorille osana johdantoa, jolloin nuoret saisivat jo esimerkin ja mallin kuinka Kristus esikuvia voi löytää Vanhasta testamentista ennen ryhmätyöskentelyyn siirtymistä.

LÄHTEET

- Aebli, Hans 1987. Opetuksen perusmuodot. Helsinki: WSOY.
- Ahonen, Timo, Nurmi, Jari-Erik & Lyytinen Heikki 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY.
- Högsåra kyläyhdistys. viitattu 8/2012 <http://www.hogsara.eu>
- Jokela, Eero 2004. Nuoren hengellinen ohjaaminen. Teoksessa Aaltonen, Heli & Pruuki, Lassi &, Saarainen, Pekka (toimi.) Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 57-65.
- Junkkaala, Timo 2012. Toiminnanjohtaja, Suomen Raamattuopisto. Kauniainen. Sähköpostiviesti 7.2.2012. Vastaanottaja Jonne Honkanen.
- Kirkkonummen suomalainen seurakunta. 9/2012
<http://www.kirkkonummenseurakunnat.fi/toiminta/nuorille/>
- Kirkkoraamattu 1992. Helsinki: Suomen Piipaseura.
- Kuula, Kari & Nissinen, Martti & Riekkinen, Wille 2003. Johdatus Raamattuun. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Liljeström Kenneth, TM. Viitattu 9.10.2012 <http://www.teologia.fi/artikkelit/raamattumainmenu-33/208-miten-uuden-testamentin-kirjakokoelma-syntyi>
- Luumi, Pertti 2006: Kertojan käsikirja. Helsinki: Lasten Keskus.
- Luumi, Pertti 2008. Narratiivisuus uskonnon äidinkielenä Teoksessa Porkka, Jouko (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 305-320
- Muhonen, Mervi & Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatust? Teoksessa Porkka, Jouko (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 63-82
- Nummela, Leif 2007. Raamatun punainen lanka. Kustannus Oy Uusi Tie: Ryttylä.
- Köykkä, Arto 2005. Raamattu ja nuorisotyö. Teoksessa Paananen, Terhi & Tuominen, Hans (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja. 55-70.
- Pihkala, Juhani. 2009 Vanhan testamentin apokryfikirjat. Helsinki: Kirjapaja
- Pöyhönen, Hannu. Viitattu 5/2012 Suomen Ortodoksinen kirkko.
<http://www.ortodoksi.net>
- Räsänen, Antti 2004. Usko itsenäistyvän nuoren elämässä. Teoksessa Aaltonen, Heli & Pruuki, Lassi &, Saarainen, Pekka (toim.) Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 103-128.

Räsänen, Antti 2008. Kristillinen kasvatus teoriassa ja käytännössä. Teoksessa Porkka, Jouko (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus / LK Kirjat. 287-304.

Santala, Risto 2005. Kristinuskon Juuret II. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys. Vanhan Testamentin peruskurssi. Viitattu 19.4.2011 <http://sley.fi/luennot/vtv/index.html>

Uusitie. Viitattu 17.4.2011

[http://www.uusitie.com/fin/etusivu/uusin_lehti/?id=20&selectedNumber=77
&selNews=547](http://www.uusitie.com/fin/etusivu/uusin_lehti/?id=20&selectedNumber=77&selNews=547)

Vermasvuori, Juha 1987. Johdatus uskontokasvatukseen. Helsinki: Yliopistopaino.

Vuorinen, Risto 2004. Minän synty ja kehitys. 2.-3. Painos. Helsinki: WSOY.

LIITE 1

PUNAINEN LANKA VANHASSA TESTAMENTISSA

Raamattuopetusmateriaali nuorisotyöhön

Jonne Honkanen & Marko Savolainen

EMMAUKSEN TIELLÄ

Tavoitteena oppitunnilla on avata pelastushistorian ja punaisen langan käsitteitä. Nuorille avataan Vanhan Testamentin merkitystä ja pyritään hahmottamaan Raamattu kokonaisuutena, eikä kahtena erillisenä kirjana. Lisäksi ryhmätehtävissä kartoitetaan nuorten aikaisempaa tietämystä.

Raamatunpaikat: Luuk. 24:13-35

Oppitunnille: Punaista lankaa, paperia, kyniä

Oppitunnin kulku

- * Alkurukous
- * Johdanto luento, käsitteiden määrittelyä
- * Jako ryhmiin ja toiminnallinen osuus
- * Töiden koonti oppitunnin päätteeksi

Oppitunnille soveltuvia Uuden Testamentin paikkoja

2. Tim. 3:16: " Jokainen pyhä, Jumalan Hengestä syntynyt kirjoitus on hyödyllinen opetuksesi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi Jumalan tahdon mukaiseen elämään "

Jes. 45:21: "Keskustelkaa yhdessä ja muistelkaa, ilmoittakaa ja kertokaa meille: kuka antoi tästä tiedon jo ammoin, kuka kertoi sen aikoja sitten? Kuka muu kuin minä, Herra! Ei ole muuta jumalaa kuin minä. Minä olen vanhurskas pelastaja, ei ole ketään muuta."

Ps. 103:17-18: " Mutta Herran armo pysyy ajasta aikaan, se on ikuinen niille, jotka pelkäävät ja rakastavat häntä. Polvesta polveen ulottuu hänen uskollisuutensa kaikkiin, jotka pysyvät hänen liitossaan, muistavat hänen käskynsä ja elävät niiden mukaan."

Jes 9:5: "Sillä lapsi on syntynyt meille, poika on annettu meille. Hän kantaa valtaa harteillaan, hänen nimensä on Ihmeellinen Neuvontuoja, Väkevä Jumala, Iankaikkinen Isä, Rauhan Ruhtinas."

PUNAINEN LANKA

1) **Pelastussuunnitelma** on ollut Jumalalla tiedossa jo aivan alusta alkaen. Se on toteutunut maailmanhistoriassa Jumalan kansan vaiheissa, sen henkilöissä ja tapahtumissa, kulminoituen Jeesuksen ristintyöhön. Raamattu kertoo niistä asioista niiltä osin joista meidän tarvitsee tietää (erityinen ilmoitus).

2) **Pelastushistoria** voidaan jakaa niiden mukaan kolmeen osaan:

- 1) Aika ennen Jeesusta
- 2) Jeesuksen elämä, kuolema ja ylösnousemus
- 3) Kirkon aika, jota eletään nyt ja siihen saakka kunnes Jumala luo uuden maan ja taivaan, jonka ajankohta on vain Jumalan tiedossa

3) **Raamatun kokonaisuus** on hyvä tuntee, koska se on sellaiseksi tarkoitettu. Kristityn on hyvä tietää juurensa. Sillä ”Jokainen pyhä, Jumalan Hengestä syntynyt kirjoitus on hyödyllinen opetuksiksi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi Jumalan tahdon mukaiseen elämään” (2. Tim 3:16). Sen lisäksi koko Raamattu todistaa Messiaasta, niin kuin Luukas kertoo Jeesuksen opettaneen opetuslapsilleen, eikä Jeesus tullut lakia kumoamaan, vaan täyttämään sen.

OPPITUNTIMATERIAALI

Luuk. 24:13-35 kertoo kahden opetuslapsen matkasta Jerusalemissa Emmaus-nimiseen kylään. Miehet ovat apeina, Jeesus on muutama päivä sitten ristiinnaulittu ja haudattu, mutta on myös kuulunut aamulla naisten kertomana että hänen hautansa olisi ollut tyhjä! Opetuslasten kävellessä ja keskustellessa tapahtuneista Jeesus itse liittyy heidän seuraansa, mutta opetuslapset eivät tunne häntä. He kulkevat tietämättään Mestarinsa kanssa joka kertoo opetuslapsille kaiken, mitä Messiaasta on kirjoitettu, ja ennen kaikkea selittää mitä ne tarkoittavat. Vasta illalla, Emmauksessa opetuslapset ymmärtävät, kenen kanssa he ovat olleet matkalla, ja iloitsevat saamastaan opetuksesta. Opetuslapset palaavat Jerusalemiin välittömästi kertomaan muille opetuslapsille kohtaamisestaan.

Johdantona kerrotaan, että Raamatun tapahtumat eivät ole satunnaisessa järjestyksessä tapahtuneita historian oikkuja, vaan niiden läpi kulkee juoni, suunnitelma. Tuota suunnitelmaa kutsutaan *punaiseksi langaksi*. Sitä seuraamalla saamme lukea Raamatusta, kuinka Jumala toimii ihmisten, lastensa pelastamiseksi. Punaisen langan tärkein säie on juuri Messias, Jumalan voideltu, jossa Jumalan suunnitelma kiteytyy, huipentuu ja tulee eläväksi keskuuteemme. Tästä puhutaan usein myös nimellä *pelastushistoria*, joka kuvaa hyvin Jumalaa aktiivisena toimijana ajassa ja maailmassa, eikä vain taivaallisena tarkkailijana.

Messiaasta on odotettu maailmaan jo Raamatun alkulehdiltä asti. Jo luomiskertomuksessa Hän on läsnä, hänellä on lukuisia esikuvia pitkin Vanhan Testamentin tapahtumaketjua, profeetat julistavat hänen tulemistaan ja psalmeissa lauletaan Daavidin suvusta nousevasta Messiaasta, joka on Jumalan Poika. Messiaan odotettiin lopettavan sodat ikuisiksi ajoiksi, keräävän Valitun kansan Israeliin, rakentavan uuden Herran temppelin ja tuovan maailmanlaajuisen Jumalan tuntemisen. Näin ei kuitenkaan juutalaisten mielestä käynyt, kun taas kristityt uskovat evankeliumeiden todistavan Jeesuksen Messiaaksi. Joten miksi kristityn pitäisi lukea Vanhaa Testamenttia? Vaikka nopeasti katsottuna Raamattu tuntuu valtavalta kirjalta, jossa on kaksi erillistä osaa, tarkemmin katsottuna se on kirjojen kokonaisuus - jonka kaksi puolta selittää toistaan.

Toiminnallinen osio:

Nuoret jaetaan ryhmiin, joissa vetäjänä toimii ohjaaja. Ryhmissä herätetään keskustelua **pelastushistoriasta** esimerkiksi oheisten apukysymyksien avulla. Samalla jo rakennetaan ja kartoitetaan nuorten tietopohjaa Raamatusta ja hahmotetaan tapahtumia, jotka he muistavat mahdollisesti ennestään.

Keskustelukysymyksiä:

- Miksi Raamattu on jaettu Vanhaan ja Uuteen Testamenttiin? Miksi ei ole vain "Testamentti"? Mitä testamentti tarkoittaa?
- Millä tavoin Jumala on toiminut pelastaakseen meidät? Miltä Jumala pelastaa?
- "Pelastushistoria" viittaa menneeseen aikaan, vaikuttaako se tänä päivänä mitenkään?
- Miltä tuntuu ajatus siitä että meitä, sinua, varten on olemassa suunnitelma jota on toteutettu noin 3500 vuotta?
- Onko pelastushistoria vain Jumalan tehtävä, onko sinulla roolia siinä?

Ryhmätehtävä:

Piirtäkää/kuvittakaa mahdollisimman monta Vanhan Testamentin tapahtumaa, henkilöä, paikkaa tai asiaa, jotka **liittyvät pelastushistoriaan**. Tuotokset ripustetaan punaiselle langalle tai sen ympärille luokassa työskentelyn jälkeen.

AABRAHAM

Tavoitteena oppitunnilla on Aabrahamin kertomuksen tekeminen tutuksi nuorille ja Jumalan lupauksen ymmärtäminen. Lähdetään rakentamaan ajatusta Raamatusta kokonaisuutena ja Jumalan suunnitelmallisuutta ajatellen koko pelastushistoriaa.

Raamatunpaikka: 1. Moos 12-25

Raamatunkohdat oppitunnille: 1. Moos 12:1-9, Ap.t. 3:25-26, Gal 3:29

Oppitunnin kulku

- * Alkurukous
- * Orientoiva keskustelu
- * Abrahamin elämä -luento
- * Keskustelua kysymyksistä liittyen Abrahamin elämään
- * Toiminnallinen osio / Oppimispäiväkirja

Oppitunnille soveltuvia Uuden Testamentin paikkoja

Matt. 3:9 Älkää luulko, että voitte ajatella: 'Olemmehan me Abrahamin lapsia.' Minä sanon teille: Jumala pystyy herättämään Abrahamille lapsia vaikka näistä kivistä.

Joh 8:39 He vastasivat Jeesukselle: "Meidän isämme on Abraham." Jeesus sanoi: "Jos olisitte Abrahamin lapsia, te myös tekisitte Abrahamin tekoja."

Room 4:11-12 Hän sai ympärileikkauksen merkin sen vakuudeksi, että hänet oli hyväksytty vanhurskaaksi jo, kun hän ympärileikkaamattomana uskoi. Näin hänestä tuli kaikkien niiden isä, jotka uskovat ja jotka katsotaan vanhurskaiksi, vaikka he ovat ympärileikkaamattomia. Samoin hän on ympärileikkattujen isä, jos nämä myös seuraavat sitä uskon tietä, jota isämme Abraham kulki ollessaan vielä ympärileikkaamaton.

Gal 3:29 Ja jos te kerran olette Kristuksen omia, te olette Abrahamin jälkeläisiä ja saatte periä sen, mikä hänelle oli luvattu.

Ap.t. 3:25-26 Te olette profeettojen lapsia, te olette perineet sen liiton, jonka Jumala teki isienne kanssa sanoessaan Abrahamille: 'Sinun jälkeläisesi kautta tulee siunaus kaikille sukukunnille maan päällä.' Teitä varten ennen muita Jumala on nostanut kuolleista palvelijansa. Hänet Jumala on lähettänyt siunaamaan teitä kaikkia, kun käännytte pois pahuudestanne."

Ap.t. 7:17 "Yhä lähemmäs tuli se aika, jolloin Jumala oli täyttävä Abrahamille antamansa lupauksen. Israelin kansa kasvoi kasvamistaan Egyptissä,

Hepr.6:13 Antaessaan Abrahamille lupauksensa Jumala vannoi omaan nimeensä, koska ei ollut ketään suurempaa, jonka nimeen hän olisi vannonut.

PUNAINEN LANKA

1) Jumalalla oli **suunnitelma** jo luomisen yhteydessä ihmisen lunastamiseksi. Ensimmäisen kerran se suunnitelma lausuttiin syntiinlankeemuksen yhteydessä. Siinä Jumala ilmoittaa naisen siemenen murskaavan paholaisen vallan. Yhdessä Aabrahamille annetussa kolmessa lupauksessa (1. Moos 12:1-9) luvataan siunaus kaikille maailman kansoille. Nämä, ja monet muut, profetiat toteutuvat Jeesuksen elämässä evankeliumeiden ja Uuden Testamentin todistuksen mukaan. (Ap.t. 3:25-26.)

2) Mikä **merkitys kristityille** tällä on? Gal 3:29 ”Ja jos te kerran olette Kristuksen omia, te olette Abrahamin jälkeläisiä ja saatte periä sen, mikä hänelle oli luvattu.” Aabrahamille luvattiin mm. oma maa, oma kansa ja siunaus. Meitä odottaa Taivas, jonne Kristus sanoo menneensä valmistamaan meille sijaa (Joh 14:2-3), kristityt kautta maailman ovat Kristuksen ruumis ja tämä ruumis on seurakunta. Me olemme Jumalan kansaa. Ennen kaikkea Herra lupasi olla Aabrahamin kanssa ja antaa tälle kaiken tarvittavan, siunauksensa. Jeesus lupaa samoin olevansa ja Isän Jumalan olevan meidän kanssamme kaikki päivät maailman loppuun asti (Matt 28:20) ja antavansa meille kaiken, mitä me elääksemme tarvitsemme (Matt 6:33; Room 8:32).

OPPITUNTIMATERIAALI

Elämän vaiheet tiivistettynä. Aabrahamin, ennen uutta nimeä Abram, tarinaa lähdetään kertomaan 1. Mooseksen kirjan 12. luvussa. Herra lupaa heti osoittaa Abramille maan, tehdä hänestä suuren kansan ja hänen nimestään siunauksen tuleville kansoille. Abramista kerrotaan, että hän oli 75 vuoden ikäinen kun hän lähti Jumalan kutsun mukaan paimentolaiselämään (1. Moos 12:1-9).

Kun Herran osoittamaan maahan Sikemin seudulle tuli nälänhätä, Abram lähti muukalaisena Egyptiin. Sarai, Abram vaimo, oli hyvin kaunis ja häntä kohdeltiin hyvin faraon toimesta. Abram tosin valehteli Sarain olevan siskonsa ja farao otti hänet vaimokseen. Herra antoi faraon ja hänen väkensä sairastua ankariin tauteihin Sarain tähden ja lopulta faraolle selvisi mistä on kyse ja hän käski Abramia lähtemään maasta ja viemään kaiken omaisuutensa mukanaan. (12:10-20.)

Loot, Abram veljenpoika, vaelsi Abram kanssa. Heillä molemmilla oli paljon karjaa, ja he päättivät erota, etteivät laidunmaariidat kasvaisi heidän välillään. Loot päätti lähteä Jordanin alangolle ja asettui sittemmin Sodomaan. Heidän erottuaan Herra puhui Abramille saman lupauksen kuin aikaisemmin. (13:1-18.)

Abram ei myöskään välttynyt sodilta. Kun Kanaanin kaupunkien kuninkaat alkoivat kapinoida ja sotia keskenään, eräät heistä ryöstivät ja orjuuttivat Sodoman, jonne Loot oli asettunut. Tästä kuultuaan Abram varusti omat miehensä ja yöllisen yllätyshyökkäyksen onnistuttua otti takaisin ryöstetyn omaisuuden ja vapautti veljenpoikansa Lootin. (14:1-16.)

Paluumatkalla sotaretkeltä Salemin kuningas Melkisedek toi siunauksensa, leipää ja viiniä Abramille ja Abram antoi hänelle kymmenykset. Melkisedekin kerrotaan olleen sekä pappi, että kuningas (1. Moos 14:18). Heprealaiskirjeen kirjoittaja osoittaa kirjeen luvussa 7 miten Melkisedekin pappeus on ikuista ja arvokkaampaa kuin Leeviläisten pappeus. Leeviläisillä oli oikeus kerätä kansalta kymmenykset Aabrahamin jälkeläisinä, mutta Melkisedek vastaanotti Aabrahamin kymmenykset (Hepr 7:4-5). Edellä heprealaiskirjeen kirjoittaja on esittänyt, että Kristuksen pappeus Jumalan edessä on ikuista, Melkisedekin pappeutta (Hepr 6:20). Psalmi 110 on eräs Messias-psalmeista ja

jakeessa neljä Herra lausuu Voidellulle: ”Sinä olet pappi ikuisesti, sinun pappuutesi on Melkisedekin pappuutta.” Melkisedekiä voi siis osoitetusti pitää yhtenä Kristuksen esikuvana.

Retkeltä palattuaan Sodomian kuningas pyytää takaisin ihmisiä, jotka Abram vapautti ja antaisi Abramille omaisuuden. Abram ei kuitenkaan halua Sodomian asukkaiden ja kuninkaan omaisuutta ja lahjoittaa sotasaaliin auliisti takaisin Sodomian kuninkaalle. (14:17-24.)

Näiden tapausten jälkeen Abramille tuli Herralta sana, jossa Herra lupaa olla Abramille suoja. Abram kysyy Herralta mitä hän voisi enää antaa, sillä hänellä ei vielä ole ollut jälkeläisiä. Herra lupaa uudestaan antaa lukemattoman joukon jälkeläisiä (1. Moos 15:5). Varmistukseksi tästä Herra tekee yksipuolisen liiton Abramille kanssa, jossa hän muinaisen Lähi-idän perinteiden mukaan kulkee halkaistujen uhrieläinten lävitse ja lausuu profetian samalla Abramille. (15:13-16.)

Abram saa nimen Aabraham Jumalalta, kun Herra muistuttaa jälleen Aabrahamia lupauksesta kansasta, maasta ja siunauksesta. Herra tekee liiton Aabrahamin kanssa ja sen merkiksi käskyy ympärileikkauksen miehille ja poikalapsille. Pian Herra ilmestyy kolmen miehen joukossa ja vieraillee Aabrahamin luona, Iisakin syntymän ajankohta ilmoitetaan. (1. Moos 17:1-18:15.)

Sodoma ja Gomorra hävitetään (1. Moos: 18:16-19:30) ja Aabrahamin rukouksen mukaan Loot ja hänen ystävänsä pelastuvat hävitykseltä (18:23-33). Aabraham muutti Negeviin Kadesin ja Surin välille. Herran lupaama poikalapsi Iisak syntyy Aabrahamille ja Saarelle (1. Moos 17:15; 1. Moos 21:2) 25 vuotta sen jälkeen, kun Aabrahamin lähti seuraamaan Herraa Herran pyynnön mukaisesti.

Aabraham saa Jumalalta käskyn ottaa poikansa Iisak mukaansa ja mennä uhraamaan hänet Morian maahan. Kun Aabraham oli vaeltanut ja jo sitonut poikansa ja valmistautui uhraamaan hänet alttarilla, Herran enkeli pysäytti hänet ja kertoi Jumalan koetelleen hänen uskollisuuttaan. Herra antoi oinaan uhriksi ja tämän jälkeen Herra muistuttaa jälleen liitosta ja lupauksesta, jonka antoi Aabrahamille; että hänen jälkeläistensä saama siunaus tulee siunaukseksi kaikille maailman kansoille Aabrahamin

kuuliaisuuden tähden. Tämän jälkeen Aabraham palasi Beersebaan, jossa oli tehnyt liiton seudun kuninkaan Abimelekin kanssa. (1. Moos 21:23-24; 22:1-19.)

Vanhuuden päivillään Aabraham otti vielä toisen vaimon (1. Moos 25:1-6) ja hän kuoli 175 vuoden ikäisenä. Hänet haudattiin heettiläisiltä saatuun hautaan (1. Moos 23:20) vaimonsa Saaran kanssa (1. Moos 25:10).

AJATUS TEKSTISTÄ

Hepr 6:13: ”Antaessaan Abrahamille lupauksensa Jumala vannoi omaan nimeensä, koska ei ollut ketään suurempaa, jonka nimeen hän olisi vannonut.” Tästä opitaan myös jotain Jumalan persoonasta ja hänen luonteestaan. Me ihmiset lupaamme ja vannomme (jos vannomme) perinteisesti kautta ”kiven ja kannon”, jotka symboloivat tietyllä tapaa pysyvyyttä ja järkkymättömyyttä. Ajatuksena on, että vannomme suurimman ja mahtavimman, pysyvimmän asian nimeen jonka tiedämme, että saamme kuulijan vakuuttumaan aikeistamme. Niinpä Jumalakin antaessaan lupauksensa Abrahamille vannoi omaan nimeensä, sillä ei ole olemassa mitään suurempaa. Pyhä Jumala, Totuus, ei voi vanna kuin itsensä kautta. 2. Tim 2:13 viittaa myös tähän lupauksen antamisen muotoon näin: ”Jos olemme uskottomia, hän pysyy silti uskollisena, sillä omaa olemustaan hän ei voi kieltää.” Jumala ei voi, eikä halua kieltää meiltä asioita, joita on luvannut meille ja joita me pyydämme Hänen nimessään. Siksi me rukoilemme ”Jeesuksen nimessä”. Näitä ovat rauha, lohdutus, apu hädänpäivänä ja ennen kaikkea usko. Usko on Jumalan lahjoista suurin ja meillä on Herra ”joka tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden”, (1.Tim 2:4).

Keskustelun aiheita:

Millaisia lupauksia on helppo antaa?

Mitä lupaukset kertovat antajastaan, jos ne rikotaan? Mitä ne kertovat antajasta, jos ne toteutuvat?

Onko lupauksiin luottaminen helppoa?

Keskustelu kysymyksiä:

Mitä ajattelet, miltä Abrahamista tuntui kun Jumala kutsui hänet 75vuoden iällä?

Naurattaako, tuntuuko meistä joskus epäuskottavalta Raamatun kertomat asiat tai se, mitä se kertoo tulevasta? (18:10;12-14)

Oppimispäiväkirjaan:

Uskallammeko luottaa Jumalaan kuin Aabraham?

Millainen merkki meillä nykyisin on liitosta Jumalan kanssa? (1. Moos 17:10-11)

Miten ajattelet Jumalan haluavan käyttää sinua?

EXODUS

Tavoitteena oppitunnilla on Exoduksen kertomuksen tekeminen tutuksi nuorille ja Jumalan lupauksen ymmärtäminen. Jatketaan ajatusta Raamatusta kokonaisuutena ja Jumalan suunnitelmallisuudesta ajatellen koko pelastushistoriaa. Perehdytään Moosekseen ja pääsiäiseen.

Raamatunpaikka: 2.Moos 1-14

Raamatunkohdat oppitunnille: 1. Moos 15:13, Joh 1:29

Oppitunnin kulku

- * Alkurukous
- * Exodus -luento
- * Toiminnallinen osio
- * Oppimispäiväkirja

Oppitunnille soveltuvia Uuden Testamentin paikkoja

Ap.t. 3:22: Mooses on sanonut: 'Herra teidän Jumalanne, on veljienne joukosta nostava esiin profeetan, minun kaltaiseni. Kuulkaa häntä, tehkää kaikessa niin kuin hän teille sanoo. Jokainen joka ei tätä profeettaa kuule poistetaan kansansa parista ja tuhotaan.'

Joh 1:29b: Katsokaa: Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!

Hepr 3:7-19: Epäusko ja tottelemattomuus estivät kansaa pääsemästä luvattuun maahan. Heprealais kirjeen kirjoittaja varoittaa tässä kristittyjä lankeamasta samaan ansaan ja sanoo kirjoitusten olevan kirjoitettu myös ”varoittavaksi esimerkiksi”.

PUNAINEN LANKA

1) Jumala ei ole unohtanut kansaansa. 1. Moos 15:13 Jumala ilmoittaa Aabrahamille että hänestä polveutuva kansa joutuisi palvelemaan orjina muukalaisten maassa 400 vuotta ja tämä aika täyttyi Mooseksen elinaikana. Israelista oli nyt kasvanut kansa ja Aabrahamille annettu ensimmäinen lupaus oli täyttynyt. On hyvä huomata että juutalaisia ei valittu Jumalan kansaksi erinomaisuutensa vuoksi, sillä Jumala alun perinkin valitsi Aabrahamin ja teki yhden ihmisen kanssa liittonsa. Näin kansa todistaisi olemassaolollaan jo Jumalan armosta, Hänen siunauksestaan ja siitä, että kaikki on Jumalalle mahdollista. Nyt kun Aabrahamin jälkeläisistä oli kasvanut suuri kansa, toinen vaihe lupauksen täyttymisessä on omaan maahan kulkeminen.

2) Sen lisäksi, että Jumala tässä vapauttaa juutalaisten kansan orjuudesta, tämä pääsiäisen tapahtuma kuvaa hyvin konkreettisella tasolla myös Kristuksen sovitustyötä. Jeesuksen kerrotaan kuolleen päivänä, jolloin uhrikaritsat Egyptistä, orjuudesta, pääsyn muistoksi teurastetaan. Jeesus kuolemallaan lunastaa meidät vapaaksi toisenlaisesta orjuudesta, synnin vallan alta. Niin kuin Jumala vapautti kansan Egyptistä ja tuomio kulki Karitsan verellä siveltyjen ovien ohitse, samoin nyt me olemme vapaat synnin aiheuttamasta kuoleman tuomiosta ja kerran kun siirrytään ajasta iäisyyteen, Karitsan veri, Jeesuksen ristinkuolema avaa meille Taivaiden ovet. Uusi Testamentti viittaa monissa kohti pääsiäiseen ja pakoon Egyptistä. Jeesus myös itse antoi uhrinsa pääsiäisenä, jotta hänen verensä koituisi synnin orjuudessa elävien vapautukseksi (vrt. 2.Moos 12:5;12-13;46 – Luuk 22:1-7)

OPPITUNTIMATERIAALI

Elämän vaiheet. Kun Joosef ja koko hänen elinaikainen sukupolvensa kuolivat, israelilaiset täyttivät koko Egyptin maan. Herra antoi heistä kasvaa suuren kansan ja uudet Egyptin johtajat pelkäsivät juutalaista kansaa ja sen määrää, joten he pakottivat juutalaiset työhön, orjuuteen. Herran käsi suojasi juutalaisia perheitä Egyptin kuninkaiden vainolta, mutta lopulta tuli käsky heittää kaikki juutalaisten poikalapset Niilin jokeen. (1. Moos 15:13, 2. Moos 1:6-22)

Tähän aikaan syntyi myös Mooses, joka laskettiin kaislakorissa jokeen ja faraon tytär löysi hänet sieltä ja kasvatti hänet kuin omansa. (2. Moos 2:1-10) Kun Mooses oli varttunut hän näki erään egyptiläisen miehen lyövän heimoveljeään ja meni puolustamaan tätä. Egyptiläinen kuoli, tapaus tuli ilmi ja Mooses lähti maanpakoon koska farao aikoi surmauttaa hänet. Midianin maassa hän jäi asumaan erään paimentolaisperheen pariin. (2. Moos 2:11-22)

Kun Mooses oli kerran paimentamassa lampaita, Herra kutsui Mooseksen johtamaan kansansa pois Egyptistä. Herra ilmestyi tulenliekeissä pensaassa, mutta tuli ei kuluttanut pensasta. Herra ilmoittaa tässä oman nimensä, Jahve, ”Minä olen”. (2. Moos 3:1-22) Jeesus puhuu usein itsestään ”Minä olen...” (hyvä paimen, tie, totuus, elämä, maailman valo, elämän leipä jne.) alkuisia lauseita, viitaten juurikin tähän Jumalan ilmoittamaan nimeen.

Herra lupasi olla Mooseksen kanssa ja toteuttaa monia ihmetekoja, joista monet ovat tavallaan hyökkäyksiä Egyptin jumalia, ei niinkään kansaa, vastaan. (2. Moos 4 – 12) Herra sanoo antavansa tuomion kohdata kaikkia Egyptin jumalia (2. Moos 12:12)

Erotukseksi egyptiläisistä, juutalaisille annettiin ohjeet sivellä karitsan verta ovenpieliin, jotta Herran tuomio kulkisi niiden talojen ohi, joissa karitsaa syödään. (12:7,13) Pääsiäinen saa nimensä heprean sanasta *pesah*, joka muistuttaa sanaa *pasah* ”mennä ohi”, ”jättää väliin”.

Tästä eteenpäin juutalaiset vaelsivat kohti luvattua maata, Israelia, pitkin aavikkoa. Herra oli heidän suojuanaan, johdatti heitä, suojasi heitä ja ravitsi ja juotti heitä mannalla

ja kalliosta pulppuavalla vedellä. (2.Moos 13 – Joos 1:3) Aavikkovaelluksen aikana Mooses sai myös kymmenen käskyä Herralta (2.Moos 20:1-17)

AJATUS TEKSTISTÄ

Vitsaukset: Ensimmäinen vitsaus oli suunnattu Egyptin "elämän jumalaa", Niilin virtaa vastaan. (7:19) Toinen vitsaus, sammakot, oli suunnattu sammakkopäistä Heket-jumalatarta vastaan, joka auttoi naisia synnytyksessä. (8:1-2) Syöpäläiset ja paarmat (kolmas ja neljäs vitsaus) olivat mahdollisesti suunnattu hyönteisjumala Khepriä vastaan. (8:12-19) Karjarutto ja paiseet (viides ja kuudes vitsaus) olivat osittain kohdistettu lehmäjumalatar Hathoria vastaan. (9:1-12) Seitsemäs vitsaus oli raesade, joka oli suunnattu pilvien, sateen ja raesateen jumalaa Baalia vastaan. (9:13-26) Heinäsirkat, kahdeksas vitsaus oli kohdistettu ruton ja sodan jumalia vastaan. (10:1-15) Heinäsirkka parvet ovat yleinen vertauskuva sotajoukolla Vanhassa Testamentissa. Yhdeksäs vitsaus, pimeys, oli suunnattu auringonjumala Amon-Rata vastaan. (10:21-23) Viimeinen vitsaus, esikoisten kuolema niin karjassa kuin egyptiläisten taloissa, on hyökkäys itseään faraota kohtaan jota pidettiin ja joka piti itseään jumalana. (12:29)

Yhtymäkohtia Matteuksen evankeliumiin

Yhteneväisyydet	2.Moos	Matt. Evankeliumi
Hallitsija yritti tappaa kaikki israelilaiset lapset	1:22	2:13
Jeesus palasi Egyptistä toteuttaakseen uuden Exoduksen	12:41	2:15
Jeesus kulki Jordanin läpi	14	3:15-16
Jumala kutsui kansaansa/Jeesusta pojakseen	4:22	3:7
Jeesus keräsi uuden Jumalan kansan, niin kuin Jumala oli kerännyt Israelin	3:8	4:18
Jeesus antoi uuden lain vuorella	20:1-17	5:1-7:29

Ellei toisin mainita, Nummelan (2007) taulukot ja luettelot ovat peräisin Nelson's Complete Book of Bible Maps & Charts. Thomas Nelson Publishers, 1996 ja Tyndale Handbook of Bible Charts & Maps. Tyndale House Publishers, 2001. Kaavioiden ulkoasut ovat Jonne Honkasen suunnittelemia.

Toiminnallinen osio

* Jaetaan luokka viiteen ryhmään, joille kullekin annetaan yksi tapahtumat vertailtaviksi evankeliumeiden kanssa. Exoduksen ja Matteuksen evankeliumien yhtenevät paikat löytyvät alapuolisesta taulukosta. Mitä yhteistä tapahtumissa on?

* Ryhmät esittelevät työskentelyn jälkeen mitä yhteistä he löysivät.

Oppimispäiväkirjaan:

Miksi Jumalan kutsuun vastaaminen tuntuu tai on niin vaikeaa? (2. Moos 4:10-17)

Miksi juutalaiset viettivät pääsiäistä ja mitä pääsiäinen merkitsee kristityille?

TUOMARIT & KUNINKAAT

Tavoitteena oppitunnilla on kertoa mitä tuomarit edustivat, tekivät ja mikä heidän paikkansa oli historiallisella aikajanalla. Kuninkaista keskitymme ajatukseen Jumalasta meidän kuninkaanamme ja Daavidin Jumalalta saatuun lupaukseen ikuisesta kuningashuoneesta (Messias profetia).

Raamatunpaikka: 1.Sam 16-30, 2.Sam 1-7

Raamatunkohdat tunnille: 2.Sam 7:11b-16, Matt 21:1-11

Oppitunnin kulku

- * Alkurukous
- * Keskustelua aiheesta
- * Kuninkaat –luento

Oppitunnille soveltuvia Uuden Testamentin paikkoja

Ap.t. 2:30-31: Mutta Daavid oli profeetta, ja Jumala oli valalla vannonen luvannut asettaa Daavidin valtaistuimelle hänen oman jälkeläisensä. Daavid tiesi tämän (2. Sam. 7:12) ja näki ennalta Kristuksen ylösnousemuksen. Sitä hän tarkoitti sanoessaan, ettei Herra hylkää häntä tuonelaan eikä hänen ruumiinsa maadu.

Joh 5:19-23: Jeesus vastasi juutalaisille näin: "Totisesti, totisesti: ei Poika voi tehdä mitään omin neuvoin, hän tekee vain sitä, mitä näkee Isän tekevän. Mitä Isä tekee, sitä tekee myös Poika. Isä rakastaa Poikaa ja näyttää hänelle kaiken, mitä itse tekee. Hän näyttää Pojalle vielä suurempiakin tekoja, sellaisia, että hämmästytte. Niin kuin Isä herättää kuolleet ja antaa heille elämän, niin antaa myös Poika elämän kenelle tahtoo. Isä itse ei tuomitse ketään, vaan hän on antanut kaiken tuomiovallan Pojalle, jotta kaikki kunnioittaisivat Poikaa niin kuin he kunnioittavat Isää. Se, joka ei kunnioita Poikaa, ei kunnioita myöskään Isää, joka on hänet lähettänyt."

Hepr 1:5-8: "Ei Jumala ole yhdellekään enkelille milloinkaan sanonut: -- Sinä olet minun Poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin. Ei myöskään näin: -- Minä olen oleva hänen Isänsä, ja hän on oleva minun Poikani. Kun Jumala jälleen tuo Esikoisensa maailmaan, hän sanoo: -- Kaikki Jumalan enkelit kumartakoot häntä. Enkeleistä hän sanoo näin: -- Hän tekee enkelinsä tuuliksi, palvelijansa tulenliekeiksi. Mutta Pojastaan hän sanoo: -- Jumala, sinun valtaistuimesi pysyy ajasta aikaan, ja sinun kuninkaanvaltikkasi on oikeudenmukaisuuden valtikka."

PUNAINEN LANKA

1) Jumala oli luvannut israelilaisille olla heidän Jumalansa, ja siunaavansa heitä jos he pitäisivät lakiliiton jonka Herra heidän kanssa Siinain vuorella solmi (2. Moos 20:1-17). Tuomarien ja kuninkaiden aikana juutalaiset yhä uudestaan luopuvat Herrasta, Herra rankaisee kansaansa tottelemattomuudesta, kansa katuu ja kääntyy ja Herra armahtaa kansaansa. Tämä tapahtuu erittäin usein ja käy ilmi tiivistetysti Nehemiaan katumusrukouksessa (Neh 9:6-37). Mutta vaikka kansa luopui Herrasta, Herra ei luopunut kansastaan sillä hän oli luvannut Aabrahamille olevansa heidän kanssaan. Koska hän vannoo omaan nimeensä, hän pitää lupauksensa. 2. Tim 2:11-13: ”Tämä sana on varma: – Jos olemme hänen kanssaan kuolleet, saamme hänen kanssaan myös elää. Jos kestämmme lujina, saamme myös hallita hänen kanssaan. Jos kiellämme hänet, myös hän kieltää meidät. Jos olemme uskottomia, hän pysyy silti uskollisena, sillä *omaa olemustaan hän ei voi kieltää.*” Mitä Herra on luvannut, sen hän myös pitää.

2) Jumala on nyt täyttänyt lupauksensa Aabrahamille kansasta ja maasta. Daavidille Jumala antaa muistutuksen kolmannesta, tärkeimmästä lupauksesta, kaikille kansoille koittavasta siunauksesta, ikuisesta kuninkaasta, jota Jumala kutsuu pojaksi ja poika kutsuu Jumalaa isäksi. Näin läheinen on oleva israelilaisten tulevan kuninkaan, Messiaan ja Jumalan välinen suhde.

3) Juutalaiset odottavat edelleen Messiasta tulevaksi ja odottavat enemmänkin maallista hallitsijaa kuin Jeesuksen kaltaista kärsivää palvelijaa (Jes 53). Minkä takia he odottivat niin maallista hallitsijaa? Messiaan yksi tärkeimmistä nimistä on Daavidin Poika ja jos katsomme Daavidin elämää, huomaamme, miten täynnä se on sotaa ja väkivaltaa ympäröiviä kansoja kohtaan. Juutalaiset elivät melkein jatkuvasti ympäröivien kansojen vallan alla 900eKr. eteenpäin ja Jeesuksen aikana he elivät Rooman vallan alla. Loppuaika Raamatun kertomuksista paneutuukin suurilta osin muistuttamaan kansaa Jumalan tekemistä teoista, ja lupauksesta, joka on vielä toteutumatta. Herra pyytää kansaa luottamaan itseensä ja odottamaan uskollisesti Messiaan saapumista. (Profeetat)

OPPITUNTIMATERIAALI

Johdantona Tuomarit. Seuraava kirja Mooseksen kirjojen jälkeen, Joosuan kirja, kertoo juutalaisten Israelin maan valloituksesta. Maa oli täynnä epäjumalanpalvelusta, rikollisuutta, moraalittomuutta ja julmia hallitsijoita. Israelin valtio sijaitsee myös Lähi-idän hedelmällisimmällä seudulla, hedelmällisen puolikuun alueella ja toimii kauppareittien risteyspaikkana. Siksi maa, johon Herra juutalaisen kansan johdatti, oli varmaan enemmänkin, mitä juutalaiset olivat osanneet odottaa. (5.Moos 6:3)

Joosua oli viimeinen suuri patriarkka, koko kansan johtaja. Hän oli johdattanut kansan luvattuun maahan ja kansa oli onnistunut asettumaan muiden kansojen pariin, joskin melko hajanaisiin asetelmiin. Pikkuhiljaa juutalaiset unohtivat Herran ja Hänen säädöksensä ja kääntyivät palvomaan pakanakansojen jumalia. (Tuom 2:1-26) ”Silloin Herra kohotti kansan johtajiksi tuomareita”. Keitä he olivat?

He olivat hätätilanteessa esille nousseita sotilasjohtajia, joita johti Jumalan Henki. Tämä piirre – Jumala antaa Henkensä ihmiselle ja tekee hänestä kansan johtajan ja pelastajan – on ratkaisevan tärkeä piirre Tuomarien kirjassa. Tuomareita on totuttu luonnehtimaan "karismaattisiksi sotilasjohtajiksi", jotka yhdistävät hajanaisen heimoliiton taistelemaan yhteistä vihollista vastaan. Heidän valtansa ei periytynyt isältä pojalle. Eri puolilla maata saattoi toimia samanaikaisesti pienempiä tuomareita. (sley.fi, i.a.)

Kuninkaat. Samuel oli Israelin kansalle Jumalan asettama profeetta ja tuomari. Samuelin jälkeen hänen kaksi poikaansa olivat tuomareina, mutta heistä kerrotaan että he ottivat vastaan lahjuksia ja kansa halusi päästä tuomareista eroon – he halusivat kuninkaan. (1. Sam 8:1-5)

Samuel asettaa Jumalan valitseman Saulin kuninkaaksi, joka paljastuu ajan mittaan luopioksi, eikä hän seurannut Herran teitä. Asettaessaan liittonsa Herra toistuvasti on luvannut: ”Jos te pidätte minun liittoni, niin minä siunaan teitä” (esimerkiksi: 2. Moos 19:5; 5. Moos 7:12; Joos 23:16; 1. Sam 7:3) Saul ei kuninkaana ole kummoinen ja pian Herra riisuu hänet kuninkuudestaan (1. Sam 15:26), ja käskää Samuelin voidella Daavid kuninkaaksi (1.Sam 16:13).

Daavidin elämän vaiheet. Daavid oli paimen Iisain poika, joka voideltiin kuninkaaksi vielä Saulin eläessä. Kun Daavid oli voideltu, kerrotaan Herran hengen poistuneen Saulista ja että ”paha henki alkoi ahdistaa häntä” (1. Sam 16:14). Tällöin Daavid haettiin hoviin soittamaan ja rauhoittamaan Saulia musiikillaan. Saul mieltyi Daavidiin ja teki hänestä aseenkantajansa. (1. Sam 16:14-23)

Sodassa filistealaisia kohtaan Daavid nujertaa Goljatin Jumalan avulla ja Daavid ystäväystyy Jonatanin, Saulin pojan kanssa. Saulin kateus Daavidia kohtaan alkaa kasvaa kansanjoukkojen ylistäessä Daavidia Saulin, heidän vallassa olevan kuninkaansa, sijaan. (1. Sam 17-18) Daavid kohtaa hovissa ollessaan monenlaisia ongelmia ja Saulin juonia, mutta hänen ystävänsä eivät petä häntä, eikä Herran siunaus poistu hänen yltään. Lopulta Daavid joutuu kuitenkin maanpakoon ja palaa takaisin vasta Saulin kuoltua. (1. Sam 20 – 2. Sam 2:1)

Daavidin tullessa takaisin maahan kuninkaaksi, on maassa yleiset kuninkaiden sukujen väliset valtataistelut menneillään ja Daavid lunastaa paikkansa Herran avulla maan kuninkaana ja vakiinnuttaa Israelin maan rajat. (2. Sam 3:1) Daavid haluaa rakentaa kiitollisuudesta Herraa kohtaan Herralle temppelin, mutta sen sijaan hän saa Herralta lupauksen:

”Minä, Herra, ilmoitan sinulle, että minä rakennan sinulle kuningashuoneen. Kun päiväsi ovat päättyneet ja sinä lepäät isiesi luona, minä asetan hallitsemaan sinusta polveutuvan suvun ja vakiinnutan sen kuninkuuden. Poikasi rakentaa nimelleni temppelin, ja minä pidän hänen kuninkaallisen valtaistuimensa vahvana ikiaikoihin asti. Minä olen oleva hänelle isä, ja hän on oleva minulle poika, ja jos hän tekee väärin, kuritan häntä niin kuin ihmiset lapsiaan. Mutta minä pysyn uskollisena enkä hylkää häntä, niin kuin hylkäsin Saulin, jonka siirsin pois sinun tieltäsi. Ja sukusi ja kuninkuutesi pysyvät edessäni ikuisesti lujina, ja valtaistuimesi on kestävä ikuisesti.” (2. Sam 7:11b-16)

Keskustelukysymyksiä:**

Voiko Jumalalle olla vihainen? Miten ajattelet Jumalan suhtautuvan siihen?

Millaista te ajattelette elämän olevan Jumalan seurassa?

Pyytääkö Jumala meitä tekemään asioita, joihin emme pysty?

Oppimispäiväkirjaan:

Jumala lupaa meille Raamatussa hyvin monia asioita. Mikä näistä lupauksista on sinulle tärkein tai mieleenpainuvuin?

Miltä tuntuu, että meille on luvattu ikuinen elämä, jos uskomme Jeesukseen?

Mitä kaikkea olet oivaltanut tähän mennessä?

** Oppitunnin keskustelukysymykset on suunniteltu siten, että kysymyksiin tulisi saada vastaukset Daavidin elämän luennon pohjalta:

- Miltä Daavidista mahtoi tuntua, kun häntä vainottiin ja hän joutui olemaan maanpaossa - vaikka Herra itse oli voidellut hänet juuri kuninkaaksi?
- Vaikka Daavid elikin läheisessä yhteydessä Jumalaan, hänen elämänsä ei ollut ruusuilla tanssimista. Jumalan seurassa eläminen on normaalia elämää, mutta siinä on kuitenkin siunaus ja varjelus läsnä.
- Jumala pyytää kyllä tekemään asioita, joihin emme itse pysty, mutta pyytäessään hän myös antaa taidon, viisauden ja rohkeuden tehdä niin – aivan kuten Daavid voitti Goljatin. Daavid ei joutunut koskaan toimimaan yksin.

KRISTUS ESIKUVAT

Tavoitteena ryhmätyöskentelyllä on saada nuoret aktivoitua lukemaan ja tutkimaan itse Raamattua. Ryhmätyöskentely tapahtuu siten, että oppilaat jaetaan opettajan sopivaksi katsomiin ryhmiin. Tässä on auki kirjoitettuna ryhmätyöskentely viidelle ryhmälle. Jaon voi tehdä ”jako neljään” -periaatteella, tai antaa heidän valita omat ryhmänsä. Raamatun paikat tunnille ovat alapuolella esitetyt, joista etsitään Kristus symboliikkaa. Kullekin ryhmälle annetaan Raamatun kohdat, joiden valossa he voivat syventyä aiheeseen.

Oppitunninkulku

- * Alkurukous
- * Ohjeistus ryhmätyöskentelyyn ja ryhmiin jako
- * Ryhmätyöskentely
- * Ryhmien löydösten esittely

PUNAINEN LANKA

1) Joh 3:14-18 Jeesus sanoo, että Ihmisen Poika korotetaan samoin kuin Mooses kohotti käärmeen erämaassa. Kuka tahansa, joka uskoo Jumalan lupaukseen, että tämä kepin nokkaan ripustettu saa siitä avun, pelastuu. Vanhan testamentin tapahtuma heijastelee hyvin suoraan, kuinka Kristuksen sovitustyö pelastaa ihmisen synnin myrkyltä. Samanlaista tulkinnallista metodia käyttäen, voimme löytää läpi Vanhan Testamentin erilaisia esikuvia Kristuksesta, jotka kertovat ja valaisevat jotain siitä pelastustyöstä, jonka Jumala Jeesuksessa toteutti ja toteuttaa edelleen.

OPPITUNTIMATERIAALI

Pronssikäärme

4. Moos 21:49, Joh 3:14-18, Room 3:22-24

Ryhmään: Mistä käärmien myrkky on vertauskuva? Miten Joh 3:16 kohta voisi liittyä 4. Moos 21:8 kohtaan: Mitä yhteistä on pronssista valetulla käärmeellä ja Jeesuksella?

Opettajalle: 4. Moos 21:4-9 on kertomus pronssikäärmeestä, jonka Mooses valoi, että jokainen joka siihen katsoo, voisi puhdistautua ja pelastua käärmien myrkystä. Kertomus on hyvin ilmeinen Kristus symboli, johon löytyy suora viite Uudesta Testamentista Joh 3:14-18. Asiaa voi syventää kirjeiden teksteillä, kuten esimerkiksi Room 3:22-24.

Iisak ja oinas

1. Moos 22:2; 6-13, Matt 27:28-29, Joh 19:17, Room 3:25-26

Ryhmään: Mitä yhteneväisyyksiä löydät Iisakin kertomuksesta, kun muistelet pitkäperjantaita? Mitä varten luulet Herran osoittaneen oinaan uhriksi? Mitä yhteistä arvelet olevan oinaalla suhteessa Iisakiin ja Jeesuksella suhteessa meihin?

Opettajalle: 1. Moos 22:2; 6-13 kertoo tapahtumasta, jossa Abraham lähtee uhraamaan poikaansa Iisakia Herran käskyn mukaisesti. Tapahtumassa on paljon samaa pitkäperjantain tapahtumiin, joista keskitymme näihin: Matt 27:28-29, Jeesuksen piikkikruunu; Joh 19:17, Jeesus kantaa itse ristinsä; Room 3:25-26, ja toimii sijais-/sovitusuhrina meidän puolestamme.

Manna, viiriäiset ja vesi kalliosta

2. Moos 16:12-15; 17:5-6, Joh 6:48-59, 1 Kor 10:1-4

Ryhmään: Mihin ihminen tarvitsee ruokaa? Mihin ihminen tarvitsee Jeesusta? Miten leipä, viiriäiset ja vesi kuvastavat Kristusta? Miten kallio voisi liittyä Kristukseen (lue: Matt 7:24-27)?

Opettajalle: 2. Moos 16:12-15; 17:5-6. Tässä kansa joka valittaa Moosekselle ruuan puutteesta ja janosta saa Herralta vastauksen valitukseensa: Autiomaan kasteen haihtuessa maassa on leipää yllin kyllin ja illalla viiriäiset lensivät leiriin. Myöhemmin kalliosta tuli vettä. Jeesus toteutti tai sanoi itse olevansa jotain samankaltaista: Joh 6:48-59, ”Minä olen elämän leipä”; 1 Kor 10:1-4, Paavali selittää tässä, että kallio josta vesi tuli oli Kristus.

Voideltu kivi

1. Moos 28:10-19, Joh 1:49-51, Joh 10:7-9

Ryhmään: Mikä kertomuksessa on vertauskuva Kristuksesta (Kristus tarkoittaa ”voideltu”)? Mitä Jeesus mahtaa tarkoittaa sanoessaan: ”Minä olen portti”? Miten arvelet sen liittyvän kertomukseen Jaakobin unesta?

Opettajalle: 1. Moos 28:10-19. Jaakob näkee unen, jossa tikapuita pitkin Herran enkelit käyvät taivaaseen ja takaisin. Hän toteaa herättyään, että todennäköisesti nukkui Jumalan asuinsijassa ja Taivaan portin äärellä. Hän voiteli kiven, jolloin kivistä tuli voideltu - messias, kristus. Jeesuksen elämässä tähän liittyviä kohtia ovat mm. seuraavat: Joh 1:49-51, Jeesus viittaa itseensä paikkana, jonka kautta taivaisiin kuljetaan. Viittaus porttiin löytyy kohdasta Joh 10:7-9.

”Minä olen”

2. Moos 3:13-15, Joh 6:48, 8:12, 10:7, 14; 14:6, 15:5

Ryhmään: Mitä ajattelet Jeesuksen haluavan kertoa meille, kun hän sanoo: ”Minä olen...”

... elämän leipä?

... maailman valo?

... hyvä paimen?

... tie, totuus ja elämä?

Mitä nämä kertovat Jumalasta?

Opettajalle: 2. Moos 3:13-15. Mooses kutsutaan vapauttamaan israelilaiset orjuudesta Egyptistä ja Jumala ilmoittaa nimekseen ”Minä olen”, Jahve. Jeesus aloittaa monet puheensa erityisesti Johanneksen evankeliumissa sanoilla ”Minä olen”. Joh 6:48, Minä olen elämän leipä; 8:12, Minä olen maailman valo; 10:7, Minä olen lampaiden portti; 10:14, Minä olen hyvä paimen; 14:6 Minä olen tie, totuus ja elämä; 15:5, Minä olen viinipuu. Näistä Raamatun kohdista voi valita yhden tai useamman tarkasteluun.

Ryhmät tulevat vielä koolle oppitunnille ja esittelevät löydöksensä ja opettaja voi kommentoida ja ohjata keskustelua pysymään kristillisessä viitekehyksessä ja korjata tai täydentää tarvittaessa vastauksia. Oppimisen kannalta edullista on paneutua osallistujien omiin löydöksiin ennemmin kuin tuoda kaikki mahdolliset näkökulmat ja vertaukset esiin.

PROFETIAT JEESUKSEN ELÄMÄSSÄ

Tavoitteena selventää nuorille, mitä profeetat olivat, milloin ja missä he toimivat ja mikä heidän sanomansa tarkoitus oli.

Johdantona oppitunnille toimii yleisluento profeettojen kirjoista ja profetaalisista teksteistä.

Raamatunpaikka: Jesaja – Malakia

Raamatunkohdat oppitunnille:

Oppitunnin kulku

- * Alkurukous
- * Johdantoluento
- * Ryhmätyöskentely
- * Purku
- * Oppimispäiväkirja

PUNAINEN LANKA

1) Tähän mennessä on jo käyty läpi Jumalan antamat kolme lupaus Abrahamille: Exodus, jonka aikana täyttyi lupaus kansasta ja Daavidin kuninkuus, jolloin toteutui lopullisesti lupaus omasta maasta. Jäljellä oli enää lupaus siunauksesta kaikille kansoille: Messias.

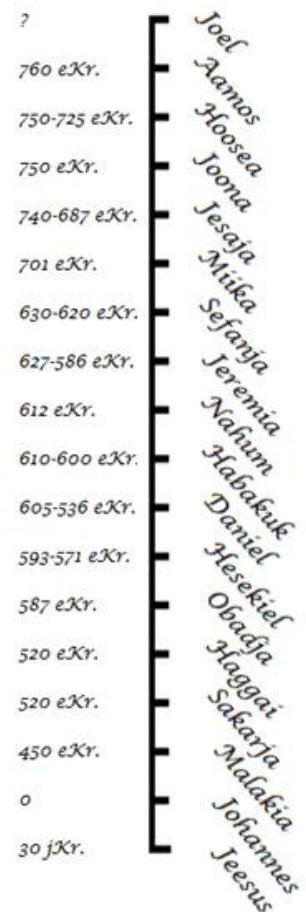
2) Profeetat vaikuttavat aikana, jolloin kansa kapinoi Jumalan säädöksiä vastaan, hylkää hänen liittonsa toistuvasti ja ajautuu kauemmas Herran teistä. Jumala lähettää sanansaattajiaan, profeettoja, kansan keskuuteen aluksi kehottamaan katumukseen ja kääntymykseen. Jos kansa kääntyy, Herra armahtaa heitä. Usein käy niin, ettei kansa käänny pahoilta teiltään ja profeetan julistama tuomio lankeaa. Juutalaiset joutuvat pakkosiirtolaisuuteen, mutta profeetat julistavat siirtolaisille sanomaa vapahtajasta, tulevasta Messiaasta.

OPPITUNTIMATERIAALI

Oppitunnilla käydään läpi Matteuksen evankeliumia ryhmissä. Valitsimme Matteuksen evankeliumin siksi, että erityisesti se on kirjoitettu pitäen mielessä Vanhan Testamentin Messias profetiat. (Nummela 2007, 153.) Valitut kohdat ovat nopeita lukea ja vertailu onnistuu helposti jo kahden Raamatun avulla. Valitut kohdat sopivat noin neljän hengen ryhmäkoolle, suuremmissa ryhmissä voisi antaa useamman paikan käsiteltäväksi yhdelle ryhmälle. Lisäksi voi ottaa psalmitaulukosta ryhmän tiedollisesta ja motivaation tasosta riippuen vaikeampiakin ja laajemmalle Uuteen Testamenttiin sijoittuvia kohtia. Toivottavasti jaksat myös itse etsiä profetioita Vanhasta Testamentista ja perehdyttää kuulijasi yhä syvemmälle Vanhan Testamentin tuntemiseen. Tässä harjoitteessa keskitymme Matteuksen evankeliumiin, jolloin Ps 22 sopii ryhmätyöskentelyn tueksi käsittelemään Jeesuksen kärsimystä ristillä.

Profeetoilla tarkoitetaan yleensä 16 kirjaprofeettaa, jotka löytyvät Vanhasta Testamentista. Nämä kuuluvat nk. myöhäisiin profeettoihin ja aikaisiin profeettoihin lukeutuvat muun muassa Samuel, Elia, Elisa ja joukko tuntemattomampia, kuten Naatan (2 Sam 7:1-17) ja Hulda (2 Kun 22:14). Juutalaiset opettavat että profetismi sammui 400-luvulla ennen Kristusta ja silloin oli ”hiljainen kausi” ennen Johannes Kastajaa. (sley.fi, viitattu 20.5.)

Profeettojen toiminta alkaa vahvasti vasta 700-luvulla. Miksi? Palaamme Vanhan Testamentin yhden perustavimman ajatuksen äärelle: Israelilaiset rikkovat Jumalan Mooseksen kanssa tekemää liittoa ja Herra kutsuu voimakkaasti kansaansa profeettojen sanoman välityksellä puoleensa. Kansa kuitenkin paaduttaa sydämensä ja Herra rankaisee tästä pakkosiirtolaisuudella. Profeetat tulivat varoittamaan kansaa tulevasta rangaistuksesta, elleivät he kääntyisi. Profeetoilla on kuitenkin myös äärimmäisen lohdullinen sanoma kansalle, joka eli epätoivossa, pakkosiirtolaisuudessa, orjuudessa ja sorrettuna: Messias on tulossa ja palauttamassa kaiken raiteilleen, niin kuin oli alussa. Sinä päivänä kansa

riemuitsee. Seuraavana on taulukko, josta on soveltuvin osin otettu tälle oppitunnille materiaalia.

	Profetia VT:ssa	Täyttymys UT:ssa
Messias syntyy Betlehemissä.	Miika 5:1	Matt 2:1-6; Luuk 2:1-20
Messiaan synnyttää neitsyt.	Jes 7:14	Matt 1:18-25; Luuk 1:26-38
Messias on Mooseksen kaltainen profeetta	5.Moos 8:15, 18-19	Joh 7:40
Messias ratsastaa Jerusalemiin aasilla.	Sak 9:9	Matt 21:1-9; Joh 12:12-16
Messiaan oma kansa torjuu hänet.	Jes 53:1,3; Ps 118:22	Matt 26:3-4; Joh 12:37-43; Ap.t 4:1-12
Messiaan kavaltaa yksi hänen läheisistään.	Ps 41:10	Matt 26:14-16, 47-50; Luuk 22:19-23
Messiasta koetellaan ja hänet tuomitaan.	Jes 53:8	Luuk 23:1-25; Matt 27:1-2
Messias vaikenee syyttäjiensä edessä.	Jes 53:7	Matt 27:12-14; Mark 15:3-4; Luuk 23:8-10
Viholliset lyövät Messiasta ja sylkevät hänen päälleen.	Jes 50:6	Matt 26:67; Matt 27:30; Mark 14:65
Messiasta pilkataan ja solvataan.	Ps 8-9	Matt 27:39-44; Luuk 23:11-35
Messias kärsii rikollisten kanssa ja rukoilee vihollistensa puolesta.	Jes 53:12	Matt 27:38; Mark 15:27-28; Luuk 23:32-34
Messiaalle annetaan haparviiniä.	Ps 69:22	Matt 27:34; Joh 19:28-30
Muut heittävät arpaa Messiaan vaatteista	Ps 22:19	Matt 27:35; Joh 19:23-34
Messiaan luita ei rikota.	2.Moos 12:46	Joh 19:31-36
Messias kuolee naulittuna ristille, uhrina syntien tähden.	Ps 22:15,17-18; Jes 53:5-6,8, 10-12	Matt 27:31; Mark 15:20,25; Joh 1:29; Joh 11:49-52; Ap.t 10:43; Ap.t 13:38-39
Messias nousee kuolleista.	Ps 16:10	Matt 28:1-10; ap.t 2:22-32
Messias on nyt Jumalan oikealla puolella.	Ps 110:1	Mark 16:19

Toisenlaisia profetioita. Psalmiit sisältävät paljon viittauksia luvattuun Messiaaseen. Koska Messiaan oli oltava Daavidin jälkeläinen, ajateltiin, että erityisesti Daavidin psalmeissa olisi Messiaanisia sävyjä. Jeesus itse siteerasi monia psalmeja ja kaikki hänen ristinkärsimyksensä kuvailut ja sanat on ennustettu psalmeissa. (Nummela 2007, 99) Alla olevasta taulukosta voi valita oppitunneille ryhmiin käsiteltävät asiat.

Psalmien kohta	Viittaus Kristukseen	Täyttymys UT:ssa
2:7	Messias on Jumalan Poika	Hepr. 1:5-6
16:8-10	Hän nousee kuolleista	Luuk. 24:5-7
22:1-22	Hän kärsii tuskia ristillä	Matt. 26,27
22:16	Hänellä on ristillä jano	Joh. 19:28
22:19	Hänen vaatteistaan heitetään arpaa	Matt. 27:35; Joh 19:23-24
22:23	Hän julistaa Jumalan nimeä	Hepr. 2:12
34:21	Hänen luitaan ei murreta	Joh. 19:36-37
40:7-9	Hän tekee Jumalan tahdon	Hepr. 10:5-7
41:10	Hänen läheinen ystävänsä pettää hänet	Luuk. 22:48
45:7-8	Hänen valtakuntansa pysyy ikuisesti	Hepr. 1:8-9
68:19	Hän astuu ylös Taivaaseen	Ef. 4:8-10
69:10	Hän kiivailee Jumalan puolesta	Joh. 2:7
69:22	Hän saa ristillä juodakseen hapanviiniä	Matt. 27:48
89:4-5, 36-37	Hän on Daavidin jälkeläinen	Luuk. 1:31-33
96:13	Hän palaa tuomitsemaan maailman	1. Tess. 1:10
110:1	Hän on Daavidin Poika ja Daavidin Herra	Matt. 22:44
110:4	Hän on ikuinen kuninkaallinen pappi	Hepr. 6:20
118:22	Moni hylkää hänet, mutta Jumala valitsee hänet	1. Piet. 2:7-8

Profetaaliset tekstit ovat vaikeimpia ymmärtää Raamatussa. Aiheeseen perehtyneen on helppo ymmärtää ja perustella tulkintansa profetioista, kun taas ensikertaa tekstin lukevalle teksti voi olla hyvinkin vaikeaselkoinen, jopa järjetön. Sen ei pitäisi kuitenkaan antaa meille lupaa pitää näitä tekstejä vähempiarvoisina ja merkityksettömämpinä, päinvastoin, Jumala ilmoittaa niissä meille tulevasta ja siitä hyvästä, jota Hänellä on meidän varallemme!

Ryhmätyöskentely

* Jaetaan luokka viiteen ryhmään

* Annetaan kullekin ryhmälle yksi raamatunkohta pari vertailtavaksi

* Taululle tai dioihin laitetaan kysymykset näkyviin:

Mitä profetia kertoo Jeesuksen elämästä? Kuinka se toteutui Jeesuksen elämässä? Mitä muuta löysitte?

* Sikäli kuin aikaa ryhmätyöskentelyltä ja puruilta jää, voidaan syventyä Jes 53 Raamatun paikan tutkimiseen. Työskentelyä voi jatkaa samoissa ryhmissä tai käydä läpi luennoiden.

Matt 1:18-25

vrt.

Jes 7:14

Jeesuksen syntymän kuvaus, jossa kerrotaan kuinka neitsyt Maria tulee raskaaksi Pyhän Hengen vaikutuksesta ja pojan nimeksi tulee ”Herra pelastaa”. Jumala itse tuli Jeesuksessa meidän keskuuteemme, jota nimi Immanuel merkitsee: Jumala on meidän kanssamme.

Matt 2:1-6

vrt.

Miik 5:1-3

Jeesuksen syntymäpaikaksi ilmoitetaan evankeliumeissa Juudean Betlehem. Kirjoituksissa Messiaan syntymäpaikaksi ilmoitetaan sama kaupunki, ”Hallitsija on nouseva ja kaitseva heitä Herran voimalla. Herra, hänen Jumalansa, antaa hänelle vallan ja kunnian.” (Miik 5:3a)

Matt 3:1-3, 11-12

vrt.

Jes 40:3, 10-11

Johannes kastaja, ääni autiomaassa, joka huutaa ”Raivatkaa Herralle tie!” Malakiaan kirjassa Messiasta ennen on luvattu lähettää profeetta Elia kulkemaan Messiaan edellä, valmistamassa ihmisiä Messiaan tuloon. Tämä profeetta oli Johannes Kastaja, josta Jeesus sanoo itse Johannesta Eliaksi Matt 11:10-14.

Matt 11:1-6

virt.

Jes 35:3-10; 42:1-9

Johannes Kastaja kysyy Jeesuksen ihmetekojen hämmentämänä, että onko Jeesus se, jonka on määrä tulla. Tähän Jeesus vastaa hänelle jakeessa 5. Näin Jeesus rinnastaa itsensä Jumalan profeettojen suulla ilmoittamaan Messiaaseen, jonka on määrä toteuttaa Jumalan liitto israelilaisten keskuudessa kaikkien kansojen siunaukseksi.

Matt 21:1-5

virt.

Sak 9:9-10

Jeesus saapuu aasilla Jerusalemiin. Tämä oli ensimmäinen julkinen Messiaaksi julistautumisen merkki. Jokainen tiesi tästä merkistä, että Jeesus julistautuu nyt Messiaaksi, kuninkaaksi. Siksi Israelilaiset ottivat hänet vastaan ”Hoosianna, Daavidin Poika!” huudoin. Jakeesta 10 on myös peräisin virheellinen käsitys Messiaasta sotilaallisena johtajana, joskin jae itsessään myös kumooa sotilaallisen Messiaan mahdollisuuden – Messiasan ratsastaa rauhan symbolilla ja julistaa rauhaa, ei hän ota paikkaansa väkivalloin.

Ryhmät tulevat vielä koolle oppitunnille ja esittelevät löydöksensä ja opettaja voi kommentoida ja ohjata keskustelua pysymään kristillisessä viitekehyksessä ja korjata tai täydentää tarvittaessa vastauksia.

Oppimispäiväkirjaan: Ajattele itsesi Jeesuksen aikalaisen asemaan: Yhtäkkiä tämä mies aloittaa toimintansa ja hänen sanoissaan, elämässään ja teoissaan toteutuvat profetiat ja ennustukset jotka ovat satoja vuosia vanhoja, joita voi pitää Messiaan, itsensä Jumalan Pojan, tuntomerkkeinä. Mitä ajatuksia se herättää?

MESSIAANISET NIMET

Tavoitteena on perehtyä Messianiisiin nimiin ja tutkia, millaisia asioita messiaanisuuteen liittyy ja kuinka ne toteutuvat Jeesuksessa Kristuksessa. Nuoria kannustetaan luomaan yhteyttä Vanhan ja Uuden Testamentin välille.

Johdantona työskentelylle on Jes. 9:5-6: "Sillä lapsi on syntynyt meille, poika on annettu meille. Hän kantaa valtaa harteillaan, hänen nimensä on Ihmeellinen Neuvontuoja, Väkevä Jumala, Iankaikkinen Isä, Rauhan Ruhtinas." Osallistujat jaetaan ryhmiin, joista kukin perehtyy yhteen Jesajan profetoimista nimistä.

Oppitunnin kulku

- * Alkurukous
- * Johdanto sanat
- * Ryhmätyöskentely
- * Purku

PUNAINEN LANKA

1) Läpi Raamatun henkilöiden nimillä on suuri merkitys, nimet tarkoittavat aina jotakin. Useissa kohdissa Raamatussa on nimien yhteyteen lisätty huomautus, mitä nimi tarkoittaa. Jumalan itselleen antama nimi ”Minä olen se joka olen”, kertoo muun muassa Hänen ikuisuudestaan, äärettömyydestään ja muuttumattomuudestaan.

2) Messias saa läpi Raamatun lisääntyvissä määrin uusia nimiä, joilla häntä kutsutaan. Immanuel, ”Jumala kanssamme”. Me uskomme, että Jeesus oli tämä messias ja hänen nimensäkin tarkoittaa ”Herra pelastaa”. Jesajan kirjan kohdassa on listattu monta nimeä, joihin ryhmätyöskentelyillä perehdytään. Messiaanisista nimistä löytyy asioita, joita Jeesus, Jumala, on.

OPPITUNTIMATERIAALI

Ryhmätyöskentely tapahtuu siten, että oppilaat jaetaan opettajan sopivaksi katsomiin ryhmiin. Tässä on auki kirjoitettuna ryhmätyöskentely neljälle ryhmälle. Ryhmätyöskentelyn tarkoituksena on saada nuoret aktivoitua lukemaan ja tutkimaan itse Raamattua.

Ihmeellinen Neuvontuoja (Sananl. 8:22-30, Jes. 30:21, Joh. 1:1-5, Jaak. 3:17)

Kysymyksiä aiheesta:

- Mistä viisaus on lähtöisin (kokemus, tieteellinen selvitys, huhupuheet...)?
- Onko viisaudella ja tiedolla eroa?
- Millaiselta henkilöltä sinä kysyisit neuvoa pulmatilanteessa?
- Mitä Sananlaskujen kirja kertoo Viisaudesta ja miten se liittyy Messiaaseen?
- Evankeliumi Johanneksen mukaan alkaa kertomalla Sanasta, kenestä on kyse?
- Jos Viisaus tulee Jumalan luota, mistä voimme oppia siitä? Kuka meille on opettanut Jumalan lakia?
- Onko omatunto viisautta, voiko sen antaa ohjata päätöksiä? (Jes 30:21)

Opettajalle: Ihmeellisen Neuvontuojan ryhmässä keskeistä on oivaltaa Jeesuksen rooli neuvontuojana ja opettajana, jonka viisauteen voidaan luottaa. Samalla nuorille pyritään tuomaan esiin näkökulma messiaan iankaikkisesta luonteesta (ollut jo luomisessa läsnä). Raamatun rooli nousee esiin Jumalan tahdon mukaisen eli viisaan elämän elämisen ohjeena. Kun Raamattu ohjaa elämää, on kuin joku sanoisi takaa ohjeen johon voi luottaa!

Väkevä Jumala (Jes.45: 1-8, Jes. 45:21 1. Piet. 5:6)

Kysymyksiä aiheesta:

- Millainen henkilö on väkevä? Mitä muita ominaisuuksia hänellä voisi olla?
- Mikä tekee meistä vahvoja?
- Miksi Jesaja mainitsee tässä erityisesti "Väkevän Jumalan?" Olisiko profetia erilainen jos Jesaja ennustaisi väkevästä ihmisestä?
- Mikä on suurin ihmeellinen teko, jonka Jumala on tehnyt puolestamme?

Opettajalle: Väkevä Jumala-ryhmän tarkoitus on vahvistaa nuorille sitä käsitystä, että Jumalan pelastava toiminta on linjassa messias-ennustuksien kanssa, samalla sivutaan myös kolminaisuusoppia. Jumala on voimakas, ja pystyy tekemään meille ihmisille käsittämättömiä asioita, kuten Jeesuksen uhri ristillä meille todistaa. Ristillä täytyi kuolla ihminen, joka oli samalla Jumala, jotta uhri olisi sopiva. Samalla se todistaa että vaikka Jumala on vahvin, Hän on myös armollisin.

Rauhanruhtinas (Jes. 2: 2-5, Dan. 7:13-14, Ef. 4:13-16, Jes. 16.5)

Kysymyksiä aiheesta:

- Onko maailmanrauha mahdollista saavuttaa?
- Millainen olisi maailma, jossa ei olisi sotaa?
- Voiko yksi ihminen hallita niin, ettei tulisi kiistoja ihmisten välille? Millainen hallitsijan pitäisi olla?
- Voimmeko me tehdä Rauhanruhtinaan avuksi jotakin?
- Kuinka Jeesus opetti meitä kohtelemaan toisiamme? Voisivatko ne opetukset toimia maailmanrauhan edistämiseksi?
- Olisiko Jesajan ennustama messias erilainen jos hän olisi vain ruhtinas?

Opettajalle: Ryhmän kanssa käytävään keskusteluun on hyvä tuoda esiin Messiaaseen liittyvä ikuinen kuninkuus, että myöskin rauha jonka Messiaan odotettiin tuovan, jota tässä ajassa ei voi saavuttaa. On hyvä myös keskustella siitä, miten Jeesus opetti ihmisiä toimimaan toistensa kanssa.

Iankaikkinen Isä (Saarn. 3:11, Joh. 14:10-11, Joh. 17:1-3)

Kysymyksiä aiheesta:

- Mitä tarkoittaa iankaikkinen? Esiintyy rukouksissa, virsissä, Raamatussa...
- Millainen on täydellinen isä? Mitä hänen "tehtäviinsä" tai vastuisiin kuuluu?
- Saamme kääntyä aina Jumalan puoleen rukouksessa. Millaisissa hetkissä Jumalaa lähestytään?
- Kumman puoleen käännyt helpommin, Jeesuksen vai Jumalan? Miksi?
- Jumala käsitetään helposti todella etäiseksi, jossain tuolla kaukana olevaksi. Isä on taas hyvin lähellä, Jumala, joka tuntee meidät (Ps 139). Mitä ajatuksia tämä herättää?

Opettajalle: Iankaikkinen Isä - käsittää tässä yhteydessä sen näkökulman, että Messias on yhtä Jumalan kanssa. Leiriläisille on kuitenkin hyvä muistuttaa kolmiyhteisen Jumalan persoonista, joiden puoleen voi kääntyä esimerkiksi rukouksessa - Jeesusta voi olla helpompi lähestyä. Iankaikkisuuteen voidaan liittää myös ajatus väsymättömyydestä, Jumala on aina valmis sinua varten.

Ryhmät tulevat vielä koolle oppitunnille, esittelevät löydöksiänsä toisille ja opettaja voi kommentoida ja ohjata keskustelua pysymään kristillisessä viitekehyksessä ja korjata tai täydentää tarvittaessa vastauksia.

PÄÄTÖSTUNTI

Tavoitteena on nittoa yhteen kaikki aikaisemmat tunnit ja käydä läpi aikaisempien tuntien pohjalta koottu tieto. Tässä käytämme paljon nuorten itsensä ensimmäisellä oppitunnilla tekemää punaista lankaa, jota on täydennetty oppituntien edetessä.

Raamatunpaikka: Luuk 24:13-27

Oppitunnille: Punainen lanka, joka tehtiin ensimmäisellä oppitunnilla + kuvat jotka siihen on tehty (ks. Emmauksen tiellä -oppitunnin ryhmätehtävä)

Oppitunnin kulku

- * Rukous
- * Kerrataan punaisen langan tapahtumat kuvien avulla
- * Mistä tiedämme Jeesuksen olevan Messias? (Nummelan esimerkki)
- * Kysymykset & vastaukset

PUNAINEN LANKA

1) Jo lankeemuksen yhteydessä Jumalalla oli pelastussuunnitelma, jota hän lähti toteuttamaan välittömästi karkotuksen jälkeen. Jeesus selittää opetuslapsilleen Luukaan evankeliumissa, miten hän oli tuo ratkaisu synnin ongelmaan ja rikkoutuneeseen suhteeseen Jumalan ja ihmisen välillä.

2) Kun kaksi kolmesta Aabrahamille annetusta lupauksesta oli täyttynyt, Jumala lähetti profeettoja muistuttamaan kansaansa kolmannesta, vielä täyttymättömästä lupauksesta. Juutalaiset odottavat vielä tänäkin päivänä Messiasta.

3) Me uskomme, että tämä Messias on Jeesus Nasaretilainen, joka eli 2000 vuotta sitten Israelissa, syntyi Betlehemiin ja eli täydellisen synnittömän elämän. Hän antautui itse kuolemalle alttiiksi, jotta me jotka olemme jo kuolemalle alttiita, voisimme saada Hänen elämänsä nyt kun Hänet on herätetty kuolleista.

OPPITUNTIMATERIAALI

Mistä tiedämme, että Jeesus, tämä josta evankeliumit kertovat, oli se Messias, jonka oli määrä tulla? Samalla tavoin kuin me tunnistamme jonkun ihmisen juuri tietyksi ihmiseksi, tuntomerkeistä, jotka viittaavat johonkin tiettyyn suuntaan.

Hän on Euroopasta, Suomesta

Lapista, Rovaniemeltä

Vaaranlaen kaupunginosasta

Kerotie 3:sta

hänen nimensä on Teppo ja hän on Rautavaaran sukua.

Tämä riittää jo siihen, että tiedämme jonkun olevan nimenomaan Teppo Rautavaara Rovaniemeltä. Emmekä edes tiedä persoonasta mitään! Onko hän nöyrä vai itsekäs, rikas vai köyhä, miten hän suhtautuu muihin ihmisiin? Nyt jos katsotaan Jeesukseen liittyviä Messiaanisia ”tienviittoja” ja ”osoitteita”:

Hän on oleva juutalainen, Abrahamin siemen (1 Moos 12:3)

Hän syntyy Juudan heimoon, Daavidin jälkeläinen (2. Sam 7:13)

Hän syntyy Betlehemiin neitsyestä (Miika 5:1)

Hän elää vaatimattomasti (Jes 53:2)

Häntä edellä käy profeetta, joka asuu autiomaassa (Jes 40:3)

Hän opettaa lakia uudella tavalla (Jer 31:33)

Hän parantaa sairaita, rampoja, sokeita ja kuuroja (Jes. 35:5,6, Jes 61:1)

Hänen nimensä on Immanuel ”Meidän kanssamme on Jumala” (Jes 7:14)

... ja paljon muitakin Messiaanisia tuntomerkkejä täytyy toteutua, että ihmiset voisivat tunnistaa Messiaan. Messiaaseen liittyviä profetioita ja tuntomerkkejä on yli kolmesataa kappaletta, joista tässä on esitelty vain murto-osa.

LITE 2

HÖGSÅRA 2012

NUORTEN LEIRI

PUNAINEN LANKA
VANHASSA TESTAMENTISSA

Emmauksen tiellä - Punainen Lanka ja pelastushistoria

Tiedän että väliä itse totean, että olipa hyvä tuuri.. Tai miten nyt sitten onnieläisiä käydä näin hyvin. Oho on myös sana jota tässä tilanteessa käytän. Mutta mitä on hyvä tuuri? Ouko se vain sattuman että asiat loksahtavat paikalleen, pääset sinne minne haluat, tai et jouti pääse tekemään tiettyjä asioita mutta sitten joku toinen asia mitä saat on vielä paljon parempaa.

Minä katson sitä johdatukseksi. En usko että me ihmiset, ainutkertaiset tässä maailmassa olisimme vain kohtalon pelinappuloita tai hyvää tuuria jaettaisiin vain harvoille ja valituille. Johdatus on myös sellainen vaikea asia että siihen pitää luottaa, ja väliä voi huomata vuosienkin jälkeen että siinä ja siinä asiassa oli johdatus matkassa. Vaikka väliä kulkisimme ilman päämäärää, ilman toivoa, ilman tietoa huomista.

Rukoillen saamme hänet näitä pyytää ... Mattuksen evankeliumissa puhutaan että anova saa ja pyytävällä annetaan . Myös tätä saamme luottaa elämämme hänen vahvoihin käsiinsä saamme painaa päämme alas ja sanoa: 'Anna mennä Jees, mä oon valmiina seikkailaan.'

I) *Relaustussuunnitelma* on toteutunut maailmanhistoriassa Jumalan kaupan vaiheissa, sen henkilöissä ja tapahtumissa, kulmineoituen Jeesuksen ristityöhön. Raamattu kertoo niistä asioista niiltä osin joista meidän tarvitsee tietää (erityinen ilmoitus).

II) *Relaustushistoria* voidaan jakaa niiden mukaan kolmeen osaan:

- 1) *Aika ennen Jeesusta*
- 2) *Jeesuksen elämä, kuolema ja ylösnousu*
- 3) *Kirkon aika*, jota alottaa nyt siihen saakka kunnas Jumala luo uuden maan ja taivaan, jonka ajankohta on vain Jumalan tiedossa

III) *Raamatun kokonaisuus* on hyvä tuntea, koska se on sellaisenaan tarkoitettu. Sen lisäksi koko Raamattu todistaa *Yhessä*stä, niin kuin *Luukas* kertoo Jeesuksen opettaneen opetuslapsillaan, eikä Jeesus tullut lakia kumoamaan, vaan täyttämään sen

2. Tim. 3:16: "Jokainen pyhä, Jumalan Hengestä syntynyt kirjoitus on hyödyllinen opetuksesi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi Jumalan tahdon mukaiseen elämään"

Jes. 45:21: "Keskustelkaa yhdessä ja muistella, ilmoittakaa ja kertokaa meille: kuka antoi tästä tiedon jo ammoin, kuka kertoi sen aikoja sitten? Kuka muu kuin minä, Herra! Ei ole muuta jumalaa kuin minä. Minä olen vanhurskas pelastaja, ei ole ketään muuta."

Ps. 103:17-18: "Mutta Herran armo pysyy ajasta aikaan, se on ikuinen niille, jotka pelkäävät ja rakastavat häntä. Polvesta polveen ulottuu hänen uskollisuutensa kaikkein, jotka pysyvät hänen liitossaan, muistavat hänen käskynsä ja elävät niiden mukaan."

Abraham

- Jumala pitää minä lupaa

Mikä saa sinut pelkäämään? Sämähäkit vai korkeat paikat? Niimet metsäpolut tai huoneen hämähäät nurkat? Yksin jäämisen tai se mitä muut ajottelevat sinusta? Epävarma tulevaisuus? Kuolema? Pakko myöntää, että olen eri tilanteissa pelännyt näitä melkein näitä kaikkia. Nälkä voi suojella meitä vaaroilta - esimerkiksi silloin kun väestös suojaus oli harjastettavaa horvikkajäijää, mutta joskus pelko voi olla liian hallitsevaa ja kuitenkin turhaa.

Apostolien teoissa kerrotaan paljon hepusta nimeltä Naavali. Hän oli mies, joka julisti evankeliumia, eli kertoi Jeesuksesta toisille ihmisille usein erilaissa vaarallisissa ja pelottavissa tilanteissa. Hänen terveytensä, turvallisuutensa ja henkensä oli useita kertoja uhattuna, mutta hän ei koskaan luovuttanut.

Apostolien tekojen lopussa Naavali oli joutunut vankiksi Roomaan. Hän saavutti kuolemansa pian. Mitähän Naavalin mielessä liikkui? Oliko hän kahleiden lisäksi myös pelon vaivana? Naavali kirjoitti Rooman vankilasta ystävänsä Timoteukselle lähellä olevasta kuolemastaan. Minä sen jälkeen hän jatkoi samassa kirjeessä näin: "Herra pelastaa vastedeskin minut kaikista pahasta ja vie minut turvaan taivaalliseen valtakuntaan. Hänen on kunnia aina ja ikuisesti. Amen."

Naavali ei keksittänyt elämänsä epäoikeudenmukaisuuden tuottimiseen vaan kääntä katseensa ja ajatuksensa siihen, millä on merkitystä. Siihen, että Jeesus on kansamme ainoa ja pitää meistä huolta joka hetki.

"Älä jätä elämääsi oman gmmärryksesi varaan, vaan turvaa koko sydämeäsi Herraan. Niissä kuljetkio, pidä hänet mielessäsi, hän viitoittaa sinulle oikean tien." Sol. 35-6.

I) Jumala antoi kolme lupausa Abrahamille:

1. Niin Jeesus asettui neumann
2. Abrahamista olisi polveutuva suuri kansa
3. Sluunus tuleville kansoille

II) Kriatitulle nämä merkitsevät lupausia talvansta. Luvatus-
ta maasta, Joonu Kristus on meoigt edellä valmistamano silja
melle. Me olemme Jumalan kanssa, krietitetyjä, ja koutta monn
olemme yhtä Kristuksensa. Jumala lupaa antaa melle halhan
tarvittavan, slunauksensa.

III) Jumala on luvannut melle alon vannon omann vimeessä,
sillä ei ole mitään suurempoa mikä koutta vannon. Jumala ei
voi, eikä halua kietään melleä nololta, jolta on luvannut melle ja
jolta me pyydämme Hänen vimeessä. Nältä ovat rauha, lehdu-
tus, opu händöörpälvää ja senne halhan usko. Siläl me rukoi-
lemme "Jeesuksesa vimeessä".

Joh 8:39: He vastasivat Jeesukselle: "Meidän isämme on Abraham." Jeesus sanoi:
"Jos olisitte Abrahamin lapsia, te myös tekisitte Abrahamin tekoja."

Gal 3:29: Ja jos te kerran olette Kristuksen omia, te olette Abrahamin jälkeläisiä ja
saatte periä sen, mikä hänelle oli luvattu.

1. Tim 2:13: "Jos olemme uskottomia, hän pysyy silti uskollisena, sillä omaa olemus-
taan hän ei voi kieltää."

Exodus

- Karitsan veri pelastaa

Ennen muinoin kun olin nuori, saatoin mennä ihan mihin laitteeseen tahansa Linnamäellä. Luotio siihen, että laitteet on tarkastettu ja meno on kova mutta kuitenkin turvallista.. Mitään ei koskaan sattunut vaan sain nauttia hurjasta vauhdista ja painottomuuden tunteesta. Min valahtaa seikkailuun. Samoin on johdatuksen laita.

Jumala haluaa meidän uskaltavan luottaa häneen. Hän on mukana elämässä myrskyissä ohjaten meitä eteenpäin. Ei elämä voi olla täynnä sattumaa, tuuria. Jumalan kyhässä me saamme kokea ilot ja surut, hänen suunnitelmansa meitä kohtaan on jotain suurta ja mahtavaa. Johdatus ei välttämättä heti tunnu varmalta, saamme nähdä elämässämme johdatusta vasta myöhemmin se on jälkeä kun se on tapahtunut, tai osamme useasti olla jälkiviikkeitä ja todeta että tuossa

Jumala johdatti minua niin että sain jotain suurempaa mitä olin toivonut. Raamatussa ei ole mainintaa vuotistorandoista tai maistakaan huvipuiston vespaimesta mutta sieltä löytyessään sanat 'pyydä minä saat.' Saat rukouksissa pyytää toivon itsen johdatusta omaan elämääsi. Onneiden ovien avaamista ja uusien seikkailujen alkamista.

I) Moosesken aikana mennessä juutalaisista on kasvanut kansa, ensimmäisen Jumalan lupaus on täyttynyt. Juutalaiset ovat joutuneet Egyptiin orjuuteen kuten Jumala ilmoitti Abrahamille. Nyt on tullut aika kaitoukko lähtää kohti omaa maata Moosesken johdolla.

II) Ennen matkalle lähtöä vietetään pääsiäistä, joka kuvaa tässä yhteydessä orjuudesta vapautumista mutta myös Kristuksen sovitusuhria. Niin kuin Jumala vapautti kansan orjuudesta, Kristus vapautti meidät syntistä ja sen orjuudesta juuri Egyptistä vapautumisen juhlapäivänä.

III) Kristusta kutsutaan Jumalan karitsaksi, joka kantoi meidän syntimme. Tämä tulee pääsiäisyön tapahtumista, jolloin juutalaiset uhrasivat karitsia ja suojasivat kotinsa Jumalan tuomiolta niiden verellä.

Ap. 3:22: Mooses on sanonut: 'Herra teidän Jumalanne, on veijenne joukosta nostava esiin profeetan, minun kaltaiseni. Kuulkaa häntä, tehkää kaikessa niin kuin hän teille sanoo. Jokainen joka ei tätä profeettaa kuule poistetaan kansansa parista ja tuhotaan.'

Joh. 1:29b: Katsekaa: Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!

Matt. 11:28: 'Tulkaa minun luokseni, kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat. Minä annan teille levon.

Hebr. 9:13-14: 13 Jos jo pukkien ja härkien veri ja saastuneiden päälle vihmottava hiehon tuhka puhdistaa ihmisen ulkonaisesti menoihin kehoilliseksi, kuinka paljon paremmin puhdistakaan Kristuksen veri! Ikuisen henkensä voimalla hän on antanut itsensä virheettömänä uhriksi Jumalalle, ja hänen verensä puhdistaa meidän omantuntonne kuoleman teoista, niin että voimme palvella elävää Jumalaa.

Kristus-esikuvia - Vanhassa Testamentissa

Jos näet pitkään aikaan hyvän ystäväsi tai läheisen sukulaisesi, miten tervehdit häntä? Mitä sanoisit hänelle kun kohtaatte? Ennen kuin Jeesuksesta tuli aikansa julkkis, hän meni tapamaan seurakuntaan, Johannes Kastojan, jotta tämä kastaisi hänet. Arvaa mitä Johannes sanoi nähdessään Jeesuksen? Johanneksen sanat kuulivat myös paikalla olleet ihmiset. Johannes ei morjettanut seurakunnan ihon perinteisen tavon mukaan, vaan sanoi jotain tosi yllättävää: "Katsokaa Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman syntiä!"

Jeesusta sanotaan Jumalan Karitsaksi. Kuulostaan aika hämmärältä, eikö? Mistä nimi siis tulee?

1. Moosesin kirjassa Israelin odottaessa vapautumista Egyptin orjuudesta, Jumala kehotti israelilaisia viettämään pääsiäistä. Tässä vaiheessa Egyptiä oli kohdannut jo yhdeksän vitseä, vain kymmenes, siis viimeinen vitseä oli jäljellä. Jumalan kehoituksesta jokaisen perheen tuli teurastaa ja syödä virheetön karitsa. Jumala käski israelilaisia sivellä karitsan verta oveksiönsä ja kamanoihinsa. Samana yönä Egyptiä kohtasi viimeinen vitseä. Jumala kulki Egyptin läpi ja surmasi jokaisen esikoisen. Ainoastansa ne talot, joiden oviin oli siveltä karitsan verta, saivat olla rauhallisena, sillä Jumala kulki niiden ohji. Viattoman karitsan kuolema, ja sen veri pelasti israelilaiset kuolemasta ja auttoi heille elämään.

Kuten karitsa, myös Jeesus oli virheetön, sillä hän eli täysin syntittömään elämään. Hän kuoli viattomana vuodattaen verensä, jotta meillä olisi mahdollisuus saada ikuisen elämä. Jos laitamme toivomme Jeesukseen, katsoessamme meitä, Jumala ei näkään syntejäme ja virheitämme joista ansaitaisimme kuoleman, vaan oman Poikansa täydellisen sovitus työn ristillä. Tässä on toivomme.

Pronssikäärme (4. Moos. 21:4-9)

Mooses valoi pronssikäärmeen, jota katsomalla jokainen voisi parantua käärmeiden myrkytä. Jeesus sanoo itsestään "Niin kuin Mooses autiomaassa nosti käärmeen korkealle, niin on myös Ihmisen Poika kerotettava", parantamaan syväin myrkytä.

Jisak ja oinas (1. Moos 22:2,6-13)

Tapahtumassa on paljon yhteistä pitkäperjantain tapahtumien kanssa, jossa sekä Jisak että oinas ovat Kristuksen esikuvia. Niin kuin Jisak Hän kantaa vapaaehtoisesti itse ristiänsä ja niin kuin oinas, Hän on sijaisuhri meidän puolestamme.

Manna, viiriäiset ja vesi kalliosta (2. Moos 16:12-15; 17:5-6)

Nämä kohdat ilmentävät Jumalan huolehtimista meidän elämässämme. Samankaltaisin teoin Jeesus tekee ihmiset evankeliumeissaan ihmisten hyväksi julistuen Jumalan valtakuntaa ja Hänen huolehtimistaan (Matt 6:25-34).

Voideltu kivi (1. Moos 28:10-19)

Jaakob näkee unen, jossa tikapuita pitkin Herran enkelit käyvät taivaaseen ja takaisin. Hän toteaa herättyään, että todennäköisesti nukkui Jumalan asuolokissa ja Taivaan portin äärellä. Hän voiteli kiven, jolloin kivestä tuli voideltu messias, Kristus. Jeesus viittaa itseensä paikkaan, jonka kautta taivaisiin kuljetaan.

"Minä olen" (2. Moos 3:13-15)

Jumala ilmoittaa Mooselle nimekseen "minä olen". Jeesus usein opetuksessaan aloittaa lauseen samoilla sanoilla opettaakseen jotain itsestään ja todistaa näin epäsuorasti olevansa myös Jumala.

Tuomarit ja Kuninkaat -Hallitsijoita ja pelastajia

Meidät krietityt on kateuttu palvelemaan. Jeesus opettaa, että se joka tahtoo olla suurin, olkoon muiden palvelija (Mark. 9:34-35). Mitä se meille tarkoittaa, että palvelemme toisiamme? Ennen kaikkea se merkitsee Jumalan palvelemista, Jeesuksen seuraamista. Jumalan palveleminen kukin omalla tavallaan ei ole mikään kahden vuosituhannen takana keksitty juttu, vaan sen juuret yltävät paljon kauemmas.

Eräs Vanhan Testamentin näkyvimmistä ja kuuluisimmista henkilöistä on kuningas Daavid, jonka suvusta Jeesus aikomansa syntyi. Daavid ei ainakaan syntynyt kuulokaanka, vaan oli aluksi melko huomiota herättämätön kaveri. Naimensi lampaista. Soitti harppua kaniikaan hovissa ja kanniskeli kaniikaan varusteita taisteluskentillä. Mutta Daavid oli Jumalan asiolla, ja luotti siihen että hänen tehtävänsä, joka ei ainakaan ollut helppo, Jumala olisi hänen tukensa. Ja häneitä, melko vaikeiden vaiheiden kautta kasvoi Israelin suurin maallinen kuningas. Silti Daavid oli palvelija, joka palveli niin kansaansa kuin Jumalaa.

Jeesus antoi meille esimerkin palvelijasta. Hän on Messias, Jumalan Poika, Daavidin kaniikaallisen suvun jälkeläinen. Silti hän nöyrytyi pesemään opetuslastensa jalat, ruokaili niiden kanssa joita muut pitivät alampiarvoisina ja uhraa itsensä meidän kaikkien edestä.

Pohkovicitko sinä tehdä samoin?

I) Tuomarien ja kuninkaiden aikana juutalaiset yhä uudelleen luopuvat Herran kanssa tehdystä liitosta, mutta Jumala ei kuitenkaan hylkää kansaansa koska on luvannut Abrahamille olevansa heidän kanssaan. Herran lähettää rangaistuksen, kansa katuu, kääntyy ja Herran armahtaa heitä.

II) Daavidin aikana toteutuu Jumalan 2. lupaus Abrahamille omasta maasta. Natanim välityksellä Jumala antaa muistutuksen tärkeimmistä lupauksestaan, kaikille kansoille koittavasta siunauksesta, ikuisesta kuninkaasta, jota Jumala kutsuu pojaksi ja poika kutsuu Jumalaa isäksi ja hän on tuleva Daavidin suvusta.

III) Juutalaiset odottavat yhä Messiaasta, mutta kristityn näkökulmasta Jeesus oli ja on se luvattu Messias, koko Raamatun punainen lanka, jolle on annettu kaikki valta taivasssa ja maan päällä.

Ap.t. 2:30-31: Mutta Daavid oli profeetta, ja Jumala oli valalla vannon luvannut asettaa Daavidin valtaistuimelle hänen oman jälkeläisensä. Daavid tiesi tämän (2. Sam. 7:12) ja näki ennalta Kristuksen ylösnousemuksen. Sitä hän tarkoitti sanoessaan, ettei Herra hylkää häntä tuonelaan eikä hänen ruumiinsa maadu.

Hepr. 1:5-8: " Ei Jumala ole yhdellekään enkelille milloinkaan sanonut: -- Sinä olet minun Poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin. Ei myöskään näin: -- Minä olen oleva hänen Isänsä, ja hän on oleva minun Poikani. Kun Jumala jälleen tuo Esikoisensa maailmaan, hän sanoo: -- Kaikki Jumalan enkelit kumartakoot häntä. Enkeleistä hän sanoo näin: -- Hän tekee enkelinsä tuuliksi, palvelijansa tulenliekeiksi. Mutta Pojastaan hän sanoo: -- Jumala, sinun valtaistuimesi pysyy ajasta aikaan, ja sinun kuninkaamvaltikkasi on oikeudenmukaisuuden valttikka."

Profeetat ja psalmit

- Toivon epätoivon keskelle

Meillä on kaikilla kokemus siitä, että elämässä on jonkin sortin nokkimisjärjestys. Ekana on ne kuniinkaot, diplomaatit, presidentit, suuret herrat ja muut julkikieet, jotka sauttivat enemmän arvostusta kun moni muu. Täs kaiken ketjun pohjalla koen ainakin itse usein olevani. Minusta olisi todella outoa ajatella, että joku näistä ketjun yläpäästä tyypistä, joku auttaisi, huomiois tai rakastaisi minua.

Ja kaiken tämän yläpuolella, paljon kaikkea korkeammalla, on Jumala. Äärettömän mahtava ja suuri, jonka kuniinkaus on ikuisia. *Jes 30:18* "Kaitsekin Herra vain odottaa, että voisi olla teille armollinen, hän nousee armohtamaan teitä. Herra on oikeuden Jumala. Autaite ne, jotka häntä odottavat!"

Ja ajattelo sitä! Jumala, joka on suurempi kaikkea, odottaa että voisi olla sinulle armollinen. Kun olet kompastumassa, hän nousee Yhdenkikkiselta Valtaietuimeltaan ottamaan sinusta kopin! Kun meitä poljetaan, Maailmankaikeuden Herra nousee puolustamaan meitä. Sellainen on meidän Jumalamme. Hän ei jäänyt ylhäisyteenä, vaan tuli alas meidän luoksemme, seimeksi. *Lanka*, joka pimyydössä vaeltaa, näkee suuren valon. *Mille*, jotka seuvat kuoleman varjon maassa, loistaa kirkkaus. *Jes 9:1*

I) *Profeettakirjoja on 16 Vanhassa Testamentissa. Profeettojen tehtävänä oli toimia Jumalan sanoman välittäjänä etenkin aikoina, jolloin kansa kääntyi pois Hänen luotaan. Profeettojen sanoma oli ajoittain todella jyrkkä ja väkevä: toisaalta he ker-toivat ennustuksia Messiaanista joka toisi rauhan mukanaan.*

II) *Psalmit ovat laulettuja rukouksia, joista löytyy paljon viittauksia Messiaaniseen. Jeesus itse sitaatoi monia psalmeja ja kaikki hänen ristiinkärsimyksensä kaveilit ja sanat on ennustettu psalmeissa.*

III) *Profeettalliset teokset ovat vaikeasalkoisimpia koko Raamatussa. Niitä ei kuitenkaan pidä säikähtää sen tähden! Niissä Jumala ilmoittaa ajoista jotka ovat vielä tulossa, ja siitä hyvästä joka on meidän varallemme!*

Isa. 7:14: Sen tähden Herra antaa itse teille merkin: neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan ja antaa hänelle nimen Immanuel. (700 vuotta eKr.)

Miek. 5:1-3: Sinä Betlehem, sinä Efrata, sinä olet pienin Juudan sukukuntien joukossa! Mutta sinun keskuudestasi nousee Israelille hallitsija. Hänen juurensa ovat muinaisuudessa, ikäikojen takana. (670 vuotta eKr.)

Sak. 9:9: Iloitse, tytär Siion! Riemuitse, tytär Jerusalem! Katso, kuninkaasi tulee. Vanhurskas ja voittoisa hän on, hän on nöyrä, hän ratsastaa aasilla, aasi on hänen kuninkaallinen ratsunsa. (500 vuotta eKr.)

Messiaanisia nimiä — Jesajan kirjasta

Jumalalla on monet kasvot.

Kun olen surullinen, Hän on lohduttaja.

Kun olen iloinen, Hän iloitsee kanssani.

Kun pelkään, Hän rohkaisee minua kulkemaan etsänpäin.

Kun koen itseni neivottomaksi, Hän sanoo: Sinä olet ihme, suuri ihme.

Jumalalla on monet kasvot, Hänellä on monta nimeä. Hän on Herrä, Luoja, Tuomari. Hän on Isä.

Silti Hän on yksi, muuttumaton. Alasta alkaen Hän on kasvannut, jo ennen kuin syömyimme, Hän on läsnä, elämämme jokaisessa askelossa Jumala on matkakumppanina. Ja kun suljimme silmämme viimeiseen uneen, silloinkin Hän on vierellä. Seuraavan kerran kun avaan silmät, Hän sanoo: 'Tervetuloa kotiin.'

Jumalalla on monet kasvot, monta nimeä. Silti Hän on yksi.

nämä messianiset nimet löytyvät kohdasta *Jes. 9:5-6*

Ihmeellinen Netivoittaja:

Messiaalla on viisautta, tietoa johon voimme luottaa. Hänen opetuksensa on Jumalalta lähtöisin, eikä hän haijaa sellaista joka Häntä haluaa kuulla. Raamatussa on ilmoitettu Hänen viisautensa ja neuvoa, jota noudattamalla ei mene harhaan.

Väkevä Jumala

Jumala toimii kansansa parissa ja Messias todistaa hänen voimastaan. Mutta vaikka Jumala on väkevä, Hän on myös armollinen, kuten Messias meille todistaa: "...sinun puolestasi annetta ja vuodatettu."

Rauhantekijä

Jeesus sanoo: "Minä jätän teille rauhan. Oman rauhani minä annan teille, se sellaista jonka maailma antaa. Olkaa rohkeat, älkää vaipuko epätoivoon." Messiaan saapuesssa uudelleen maan päälle on tuleva iäinen rauha. Mutta jo tässä maailmassa voimme toimia kuten Hän on opettanut ja pyrkiä elämään sovussa muiden ihmisten kanssa.

Yhteiskokkinen Jeesus

Messias on yhtä Jumalan ja Pyhän Hengen kanssa - yksi, Pyhä, yhteinen. Hän on Jeesus, joka kuuntelee, ohjaa, neuvoo ja tarvittaessa myös hieman esittää - oikeudenmukaisesti. Jeesus on aina sinun varten.

Emmauksen tiellä

- Mitä oli, on ja on tuleva

Joskus tuntuu siltä, että elämäni lahja on taakka hartaillessi. Israelin kansa läpi kävi monia suruja: Orjuudesta omaan maahan, jonne he menettivät muille kansoille. Heidän valtionsa hajotettiin ja temppeli tuhottiin. Heille temppeli oli Jumalan läsnäolon symboli, silloin Israelin kansalla ei ollut lohtua - heistä tuntuu että Jumala on kaukana. Joskus Jumala tuntuu olevan niistäkin kaukana. Mitäs voisit hymyillä, kun kyyneleet painavat suupielä?

Silloin on hyvä tarttua Raamattuun ja lukea, mitä Jumala haluaa meille sanoa. Jumalan luomaa maailmaa, edes Hän itse ei kopinut. Häntä pilkattiin, häntä lyötiin, hänet ripustettiin ristille ryöväreiden kerkolla. Kun Jeesus ristillä huusi "Isä, sinun käsiisi minä annan henkeni", hänellä ei ollut muuta vaihtoehtoa. Kaiken surun ja tuskien keskellä, hän pisti toivonsa Jumalaan. Eikä hänen toivonsa ollut turha: Nyt hauta on tyhjä, hän on nyt ylösnousekseen ensimmäinen, jotta me, jotka uskomme hänen, voicimme nousta hänen jälkeensä.

Tämä maailma on paha, syöttölaageerit ja tekee kuolemaa kuin kala kuivalla maalla. Me ommme kaulu tässä. Ei ihme jos joskus tuntuu, ettemme saa henkeä. Kuitenkin eräänä päivänä, kaikki on takana. Mikään, ei voi enää riistää meitä Jumalan läsnäolosta. Silloin Hän itse nousi meidän kanssamme ja jotka surevat, Hän pyyhkii heidän silmistään joka silloin kyyneleensä. Kuolemaa ei enää ole, ei murhetta, valitusta eikä vaivaa, sillä kaikki entinen on kadonnut. Mat 28:4

I) Synti pilasi ihmisen ja Jumalan välit ihmisen valinnasta, mutta Jumala valitsi korjata tilanteen ja lähti toteuttamaan pelastussuunnitelmaansa Abrahamin kautta

II) Kun kaksi kolmesta Abrahamille annetusta lupauksesta oli täyttynyt, Jumala lähetti profeettoja muistuttamaan kansaansa kolmannesta, vielä täyttymättömästä lupauksesta. Juutalaiset odottavat vielä tänäkin päivänä Messiasia tulevaksi.

III) Me uskomme, että tämä Messias oli ja on Jeesus Nasaretilainen, joka kuoli meidän syntiemme puolesta. Hän kutsuu meitä nyt käymään jäljessään, uskossa Häneen, Jumalan luokse. Me odotamme Hänen paluutaan, sillä hän on luvannut palata luomaan uuden Taivaan ja uuden Maan. Hän on luvannut tehdä uudeksi kaiken – eikä Jumala ole vielä koskaan pettänyt lupauksiaan.

Joh 1:1,14: Alussa oli Sana, Sana oli Jumalan luona, ja Sana oli Jumala. -- Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme. Me saimme katsella hänen kirkkauttaan, kirkkautta, jonka Isä ainoalle Pojalle antaa. Hän oli täynnä armoa ja totuutta.

Room 5:12,19: Yhden ainoan ihmisen teko toi maailmaan synnin ja synnin mukana kuoleman. Näin on kuolema saavuttanut kaikki ihmiset, koska kaikki ovat tehneet syntiä. -- Niin kuin yhden ihmisen tottelemattomuus teki kaikista syntisiä, niin yhden kuuliaisuus tekee kaikista vanhurskaita.

Ilm 22:5: Yötä ei enää ole, eivätkä he tarvitse lampun tai auringon valoa, sillä Herra Jumala on heidän valonsa. He hallitsevat kuninkaina, aina ja ikuisesti.

Kiitos osallistumisestasi leirille! Tässä vihkossa on monta tärkeätä ajatusta ja pointtia, mutta yksi tärkeimmistä on se, että koko Raamattu on kirjoitettu tavallaan kuin rakkauskirjeeksi Jumalalta meille. Ei mikään perusimelä, vaan myös ohjaava, opastava ja realistinen. Joskus sattuu ja tapahtuu, mutta on yksi joka pysyy. Tässä pieni pätkä siitä, miten tätä kirjaa voisi lukea kirjeenä, Jumalalta Sinulle:

"Minä katson horisonttiin ja odotan palautasi. Kun näen sinut, juoksen sinua vastaan. (Lk15:20) Minulle sinä olet ihme, suuri ihme. (ps139:14) Tarkoin tuntien suunnittelin sinut. (Jer 1:5) Vaikka voeltaisit kuinka kauas, olen luonasi (ps139:8) Sanon sinulle jo nyt "tahdon", että voit tulla takaisin (Soos2:21) milloin ikinä sinä kadut, olen jo armahtanut sinut. (Rom.5:8) Rakastan sinua, enkä halua säästää mitään saadakseni sinut. (Jh3:16) Haluan antaa sinulle enemmänkin kuin kaiken. (Rom.8:32) En voisi olla onnellisempi, jos joskus ristsisit kätesi ja puhuisit taas kanssani (Lk15:24) ja palaisit luokseni. (Lk15:10) Olen aina lähelläsi, autan vaikka et huomaa. (Job 33:14) Vaikka sinua ei nyt kiinnostaisikaan, odotan päivää jolloin voin taas hetken viettää kanssasi. En lähde luotasi, sillä se ei kuulu luonteeseeni (2.Tim.2:13), sillä rakastan sinua liikaa. - Terveisin Jumala"

Tämän olen itse löytänyt Raamatusta ja kehotan jokaista teitä lukemaan itse samoja asioita ja löytämään enemmänkin! Yksi saurimpia lupauksia tämän maailman murheen keskelle löytyy vaikealukuisesta Amestyskirjasta. Vaikka kirja on vaikea ymmärtää, on evankeliumi siellä edelleen hyvin kirkas:

"Katso, Jumalan asuinsija ihmisten keskellä! Hän asuu heidän luonaan, ja heistä tulee hänen kansansa. Jumala itse on heidän luonaan, ja hän pyyhkii heidän silmistään joka ainoan kyyneleen. Kuolemaa ei enää ole, ei murhetta, valitusta eikä vaivaa, sillä kaikki entinen on kadonnut."

LIITE 3

OPPIMISPÄIVÄKIRJA

NIMI:

Emmauksen Tiellä

Mitä aiheita oppitunnilla käsiteltiin?

Mitä asioita oivalsit tunnilla?

Oliko jotakin, mitä et ymmärtänyt laisinkaan?

Mitä tarkoittaa Punainen lanka?

**Oletko lukenut aikaisemmin Vanhaa Testamenttia?
Mitä osia, miksi?**

Abraham

Mitä aiheita oppitunnilla käsiteltiin?

Mitä asioita oivalsit tunnilla?

Oliko jotakin, mitä et ymmärtänyt laisinkaan?

Uskallammeko luottaa Jumalaan kuin Abraham?

Millainen merkki meillä nykyisin on liitosta Jumalan kanssa? (1.Moos 17:10-11...)

Miten ajattelet Jumalan haluavan käyttää sinua?

Exodus

Mitä aiheita oppitunnilla käsiteltiin?

Mitä asioita oivalsit tunnilla?

Oliko jotakin, mitä et ymmärtänyt laisinkaan?

Miksi Jumalan kutsuun vastaaminen tuntuu vaikealta tai on niin vaikeaa? (2. Moos. 4:10-17)

Miksi juutalaiset viettivät pääsiäistä? Mitä pääsiäinen merkitsee kristityille?

Tuomarit ja Kuninkaat

Mitä aiheita oppitunnilla käsiteltiin?

Mitä asioita oivalsit tunnilla?

Oliko jotakin, mitä et ymmärtänyt laisinkaan?

Jumala lupaa meille Raamatussa hyvin monia asioita. Mikä lupauksista on sinulle tärkein tai mieleenpainuvin?

Miltä tuntuu, että meille on luvattu ikuinen elämä, jos uskomme Jeesukseen?

Mitä kaikkea uutta olet oppinut leirillä tähän mennessä?

Profetiat

Mitä aiheita oppitunnilla käsiteltiin?

Mitä asioita oivalsit tunnilla?

Oliko jotakin, mitä et ymmärtänyt laisinkaan?

**Ajattele itsesi Jeesuksen aikalaisen asemaan:
Yhtäkkiä tämä mies aloittaa toimintansa ja hänen
sanoissaan, elämässään ja teoissaan toteutuvat
profetiat ja ennustukset jotka ovat satoja vuosia
vanhoja, joita voi pitää Messiaan, itsensä Jumalan
Pojan, tuntomerkkeinä. Mitä ajatuksia se herättää?**

LIITE 4

LEIRIN OHJELMA

	Ma 6.6	Ti 7.6	Ke 8.6	To 9.6	Pe 10.6
8:30 Herätys	8:00 lähtö				
8:45 Aamupala					
9:30 Aamu harde		Erika	Marko	Tarja	Jonne
10:00 Oppitunnit	13:00 lounas	Aabraham (Tarja) Exodus (Erika)	Kristus Esikuvat (?) (Tuomarit johdantona) Kuninkaat: Daavid + Natanin lupaus (Jonne)	Profeetat (Jonne) ryhmätyöskentely Messiaaniset nimet (Marko)	Päätöstunti (J&M) Palaute ? Pakkaus
12:30 Lounas	14:00 yhteinen alotus				
13:30 Omaa aikaa	15:00 Kahvi	Narnia - leffa			
15:00 Kahvi	15:30 - 17 Ryhmäytys*				16:30 LÄHTÖ
Vapaata					
17:00 Päivällinen					
Ryhmät toimii*	Johdanto: Emmaus -> ryhmiin pelastushistoria				
19:00 - 21:00 Saunat		SAUNA		SAUNA	19:30 Kirkkis
20-21 Iltapala			20:30 nuotio?	21:00 Ossi	
21:00 Iltahjelma	Ryhmät Maken johdolla		iltahjelma ulkona	-> grillataan	
22:30 Hartaus	Marko	Tarja	Jonne	Erika	
23:00 Hiljaisuus					